

KURJER POZNANSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wieczornem. — w niedzielę i święta tylko wydanie poranne. — W dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmski, Powszechnej Wystawy Krajowej dr. Stanisław Bernatt, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber.

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70.

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda.

Nr. 414

Poznań, sobota dnia 7 września 1929

Rok XXIV

Na X Zjazd Katolicki w Poznaniu

W dniu jutrzejszym w murach naszego miasta rozpoczyna swe obrady X Zjazd Katolicki archidiecezji gnieźnieńsko-poznańskiej. Zjazdy takie, mające już za sobą piękną tradycję, są zawsze wydarzeniem pierwszorzędnej wagi w życiu religijno-duchowym naszej diecezji.

Utarł się pogląd, że religijność naszego społeczeństwa ma charakter raczej powierzchowny, że jesteśmy katolikami z tradycji raczej i z instynktu, niż z rzeczywistego pogłębienia duchowego. Pogląd ten nie jest pozbawiony słuszności, podobnie, jak słusznym jest twierdzenie, że nasze życie społeczne niedostatecznie jest jeszcze przeniknięte duchem katolickim. Jest to w dużej części wynikiem niewystarczającego jeszcze rozwoju organizacji, które za cel wytknęły sobie zbiorowe realizowanie ideałów katolicyzmu i wychowywanie w ich duchu swoich członków.

Wielkopolska, prastara kolebka naszego państwa, kroczy dziś na czele zbrojnej pracy nad pogłębieniem zasad katolicyzmu w duszach szerokich rzesz swej ludności. Praca ta jest wprost ogromnej wagi w chwili, gdy żywioły rozkładu weiskają się do wszystkich komórek życia społecznego i jednostkowego, gdy wszystkie ciemne siły sprzysięgły się, by niszczyć w duszach ludzkich to, co jest w nich najświętszego i najwznioślejszego. Aby skutecznie zwalczyć wzrastające fale destrukcji i zmaterjalizowania jedna jest rada: trzeba się oprzeć o granitowe fundamenty prawd wiary i nauki katolickiej, one bowiem tylko mogą dać siłę moralną i wytrwanie w walce ze sprzymierzonymi potęgami zła i ciemności.

Z radością twierdzić trzeba, że dotychczasowe zjazdy katolickie w znacznym stopniu przeorały już głębie, i że posiew ich wydał obfite plony w postaci coraz potężniejszego rozwoju organizacji katolickich, pod których szeregami gromadzą się wierni ze wszystkich warstw i stanów, i w postaci znacznego ożywienia się ruchu intelektualnego i etycznego, poświęconego zagadnieniom wiary i moralności katolickiej. Nietylko zresztą w Wielkopolsce, ale i w reszcie Polski katolicki ruch organizacyjny zaleca coraz szersze kręgi, stwarzając w ten sposób rękojmię odrodzenia duchowego narodu oraz ostatecznego zwycięstwa nad prądami rozkładowymi.

Tegoroczny Zjazd Katolicki archidiecezji gnieźnieńsko-poznańskiej poświęcony jest 50-leciu kapłaństwa Ojca św. Piusa XI. Stanie się on niewątpliwie wspaniałą manifestacją synowskich uczuć, jakie żywi społeczeństwo nasze dla Papieża, który nadto związany jest tak licznymi i serdecznymi węzłami z naszą Ojczyzną, gdzie przez lat kilka spełniał rolę nuncjusza Stolicy Apostolskiej. Uczucia te pogłębia jeszcze fakt, że Ojciec św. Pius XI w dalszym ciągu ujawnia najwyższe zainteresowanie dla spraw polskich. Świeżo właśnie, jak już donosiliśmy, J. Em. Kardynał Prymas Hlond otrzymał od kardynała Gasparriego, sekretarza stanu Watykanu, obszernie

ne pismo w sprawie akcji katolickiej w Polsce. W piśmie tym kardynał Gasparri donosi, że Ojciec św. z żywym zadowoleniem przyjął wiadomość o rozwoju i utrwaleniu się akcji katolickiej w naszym kraju, przyczem w imieniu Ojca św. podaje szereg wskazówek o założeniach tej akcji, której dalszą propagandą zająć się ma właśnie X Zjazd Katolicki.

Zasadnicze założenia akcji katolickiej zawarte są już w encyklice „Ubi arcano Dei”. Powiada w niej Ojciec św., że współpraca osób świeckich z hierarchją duchową stała się obecnie tem większą potrzebą, że „rosną i mnożą się choroby, tęczące społeczeństwo, a rzadziej następy zastępy kapłanów nie mogą sprostać potrzebom duchownym ludu wierzącego, które z dnia na dzień stają się cięższe i liczniejsze”. Owa właśnie współpraca osób świeckich z duchowieństwem stanowi istotę tego, co określane jest mianem „akcji katolickiej”.

W praktycznym zastosowaniu akcja katolicka polega na szeregowaniu katolików w zwartych i karnych organizacjach, któreby oddawały się na usługi hierarchji kościelnej i współpracowały z nią w „obronie, szerzeniu i zastosowaniu zasad nauki katolickiej nie tylko w życiu jednostek, ale także w życiu rodzinnym i publicznym, przyczyniając się w ten sposób w wielkiej mierze do odbudowy i krzewienia Królestwa Chrystusowego w całym życiu społeczeństwa”. Akcja katolicka jest akcją ściśle religijną, łączącą wszystkich katolików bez różnicy poci, kultury, stanowiska społecznego i poglądów politycznych.

Nie ulega wątpliwości, że to, co działo się dotychczasowe nasze zjazdy katolickie i organizacje, biorące w nich udział, stanowi już bardzo piękne zapoczątkowanie akcji katolickiej, ku której w ostatnich latach tak silnie zaczyna się także gromadzić młode pokolenie, przeżywające renesans ducha religijnego i narodowego.

Jeśli tegoroczny Zjazd Katolicki poświęcony jest sprawie akcji katolickiej w naszym kraju, to dlatego, że zadania otwierające się przed nią, są jeszcze olbrzymie — i niewątpliwie będą takimi zawsze. Z pośród zagadnień bieżących wystarczy tu wymienić choćby sprawę nowego prawa małżeńskiego i religijnego wychowania młodzieży — dwie dziedziny, które narażone są na najsilniejsze ataki ze strony żywiołów rozkładowych, zdających sobie sprawę z tego, że od zwartości rodziny i od wychowania w duchu katolickim młodzieży zależy mniejszy lub większy stopień odporności społeczeństwa wobec demagogicznej roboty ugrupowań socjalistycznych i masońskich.

Jesteśmy głęboko przekonani, że X Zjazd Katolicki stanie się nowym, ważnym etapem w rozwoju akcji katolickiej w Polsce, i w tej myśli składamy mu życzenia najpomyślniejszych i najowocniejszych obrad.

Katolicyzm a życie umysłowe

Miedzy liczne pomyłki wieku 19-go zaliczyć należy twierdzenie, iż religja wogóle, a katolicyzm w szczególności, zaciera horyzont życia umysłowego, hamuje śmiałość badań, kępuje myśl i prowadzi do wyschnięcia źródeł twórczości umysłowej. Pogląd ten, szerzony usilnie w ostatnich dziesięcioleciach, i wpojony prawie jako dogmat w mózgi dużej części sfer intelektualnych, ulec winien rewizji, i to z dwóch punktów widzenia: historycznego i zasadniczego.

Historycznie rzecz biorąc, należy się przypatrzeć twórczości poszczególnych epok i wynaleźć ich stosunek do stopnia ożywiających je uczuć religijnych. Nawet powierzchowny rzut oka odkryje niezbita prawdę, iż twórczość umysłowa i kulturalna nie tylko nie sprzeciwiała się religji chrześcijańskiej, ale w ogromnej, a nawet wprost decydującej mierze czerpała z niej natchnienie.

Wielkie zainteresowanie średniowieczem, jakie obserwujemy w latach ostatnich, przywraca epoce tej ogromne jej znaczenie właśnie w dziedzinie rozwoju umysłowego i kulturalnego ludzkości. Jest zaś średniowiecze epoką, w której niezwykle rozrost uczuć religijnych wycisnął decydujące znamię na charakterze społeczeństw i narodów. Religja była motorem wielkich ruchów ideowych i politycznych. Charakteryzuje epokę tę uderzający rozkwit filozofji i sztuki. Wielcy myśliciele wychodzili ze stanu duchownego. Bujość życia wyraziła się w wspaniałej sztuce, której okazy — rzeźby, obrazy, wyroby ze złota i srebra, emalje i t. d. — przeplacane są dzisiaj na wagę złota. W architekturze powstaje styl gotycki, przynosząc nowe, zupełnie, nieznane dotąd możliwości. Gotyckie katedry francuskie, gotyk niemiecki, a także gotyk polski pozostawiają pomniki, dotąd trwające i podziwiane w nabożnym skupieniu przez rzesze zwiedzających. Zarówno filozofja — że przytoczymy tylko filozofję św. Tomasza z Akwinu — jak i sztuka przepojone są na wskroś szczerym duchem religijnym i z niego bezpośrednio się wywodzą.

Religja katolicka pozostała również po upływie średniowiecza źródłem natchnienia dla wiedzy i filozofji, dla li-

teratury i sztuki. Rzym papieży był nie tylko stolicą Piotrową ale również stolicą życia umysłowego przez długie wieki, nie mówiąc już o czasach, w których całe życie umysłowe w poszczególnych krajach koncentrowało się w Kościele, skąd dopiero promieniowało na szersze warstwy. Nie zapominajmy również, że cała moralna treść kultury zachodniej została uformowana przez chrześcijaństwo i że nawet tam, gdzie temat nie jest ściśle religijny zewnętrznie, istota treści są zagadnienia i konflikty duchowe, które dopiero przez chrześcijaństwo zostały w dziejach ludzkości postawione i rozwinięte.

Jest rzeczą niezmiernie charakterystyczną, że właśnie druga połowa wieku 19-go, to jest okres, w którym umysłowość ludzka odwróciła się od religji, jest okresem — co się dzisiaj już wszędzie uznaje — najzupełniej pozbawionym stylu, zapożyczającym

się w okresach ubiegłych, błędącym i wahającym. Styl zaś stanowi o wielkości dzieła.

Życie umysłowe na wielką skalę nie może bowiem istnieć i rozwijać się bez podłoża religijnego. I tutaj dochodzimy do drugiego powodu, dla którego odrzucić należy szerzone w wieku 19-stym poglądy, iż religja katolicka przeszkadza rozwojowi życia umysłowego. Jest wprost przeciwnie: Nie do pomyślenia jest rozkwit myśli, któryby nie sięgał poza kulturę czysto materialną. Musi on oprzeć się o wewnętrzną wiarę, musi on sięgać Boga, ażeby wyjść poza ograniczoną sferę materji i doświadczeń czysto zewnętrznych, nie połączonych wewnętrzną spójnią. W każdym wielkim dążeniu musi być wielki cel i wielka wiara. Co jest natury duchowej, nie może odcinać się od najwyższej wartości duchowej, to jest od religji, bo rozlatuje się i rozdrabnia w piasek. Historia nie przeczy temu zdaniu, ale je potwierdza. J. D.

O postaci Pana Jezusa według tradycji

Przyczynek do pomnika wdzięczności w Poznaniu

Pomnik N. Serca Jezusowego stanie w stolicy Wielkopolski. Miejsce uchwalone, kształt i proporcje zdecydowane, artysty wybrani, pieniądze wszyscy składają. Pozostaje jeszcze jedno z najtrudniejszych zagadnień: postać Zbawiciela.

Sławny fizjonomista szwajcarski Lavater czynił cenne dla artystów uwagi o wizerunkach Pana Jezusa i tak pisze: „Może żaden ze śmiertelnych nie powinien się odważyć na obraz Chrystusa... Wszystkie wizerunki, które widziałem, były, jeżeli nie wyrażały bluźnierstwa, to, łagodnie się wyrażając, albo były za bardzo ludzkie, albo za mało ludzkie, nie będąc przez to boskimi... Zaniedbano albo stronę ludzką, albo boską, albo izraelską albo mesjaniczną... Z moralnym podnoszeniem się lub upadkiem chrześcijaństwa, wznosi się lub upada myśl fizjognomiczna, podnosi się i upada piękność postaci Chrystusowych w sztuce... Każdy malarz maluje mniej lub więcej siebie samego. Każdy chrześcijanin ma na pewno rysy Chrystusowe, minę Chrystusową, jeżeli ma ducha Chrystusowego... Pokora, moc ducha, cierpliwość, wiara, miłość, nadzieja mają na całym świecie jeden i ten sam wyraz”. (Obraz: J. C. Lavater's „Physiognomik”, Wiedeń 1829, tom czwarty, XII.: „Ueber Christusbilder”).

Choćby apostołowie i ewangeliciści nie opisali postaci Zbawiciela, to jednak z pewnych tradycyjnych szczegółów i objawień późniejszych możemy sobie odtworzyć Jego wizerunek. Nie jesteśmy przeto tak zupełnie skazani na szukanie rysów Chrystusowych w stopniu uduchowienia dusz naszych, jak to zaleca Lavater.

Mamy dwa starożytne opisy postaci Zbawiciela. Lentulus, będąc starostą Judei przed Pilatem, przesłał (jak utrzymują) senatorowi rzymskiemu następujący opis Chrystusa Pana:

„W tym czasie zjawił się mąż i teraz jest jeszcze u nas, nazwiskiem Jezus. Naród żydowski uważa go za wielkiego proroka, a uczniowie jego zowią go Synem Bożym. Mąż ten wkrzesza umarłych i jednym słowem

Radca Hempowicz, naczelnik wydziału dla handlu i przemysłu w województwie poznańskim.

wrocławiu jeszcze w r. 1875. Ogół ludności miejskiej, dwory folwarczne, zapotrzebowania swe zaspakajaly przeważnie w handlach niemieckich i żydowskich. Polskich prawie że nie było.

To też Roman Szymański, orientując się dobrze w położeniu, zaczął piórem i słowem wołać potężnie: „Czas największy, rozwinąć siły produktywne, siły moralne naszego mieszczaństwa. Bez niego stanowić możemy tylko rudę narodową, ale nie organizm społeczny. Potęga pracy ekonomicznej polega nie tyle na oszczędzonym kapitale, ile na wykształceniu sił produktywnych, wogóle na rozbudzeniu sił moralnych wśród ludności”.

Kładąc nacisk na znaczenie sił moralnych, powiada w dalszym ciągu w jednej ze swych publikacji, że przede wszystkim przy rozbudzeniu sił moralnych dorobimy się „mieszczaństwa pracowitego, oszczędnego, podnoszącego rzemiosło, przemysł i handel, ożywionego jak najlepszym duchem narodowym i interesującymi się sprawami publicznymi, a miasta nasze uzyskują siłę polskość przy rokrocznym dobrobytu materialnego”. Siły moralne są, jego zdaniem owym funduszem, jaką potęgą, która w myśl programu Marcinkowskiego uzdolnia naród do utrzymania życia społecznego o własnych siłach, bo „społeczeństwo polskiemu na kredyt życia pędzić nie wolno”.

Nie znaczy to wcale, żeby miano pomijać stronę materialną, ale narost materialny musi iść w parze z narostem moralnym i odwrotnie.

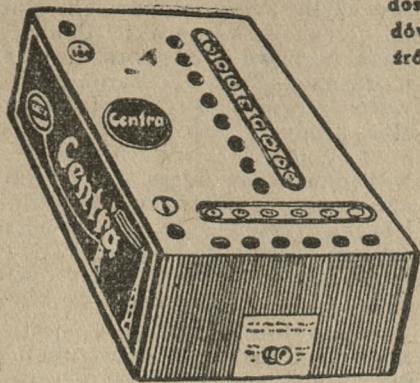
Myśl choćby najpiękniejsza, choćby najgenialniejsza może począć się w głowie jednostki lub jednostek, ale jeżeli ma wydać odpowiednie owoce, musi być pielęgnowana na łonie całego społeczeństwa, musi być jego sercem ogrzana i cały ogół oburącz jej trzymać się musi. Inaczej pozostanie tylko marzeniem, lub chybionym przedsięwzięciem. Ale myśl, rzucona najpierw przez Karola Marcinkowskiego, a podjęta następnie przez Romana Szymańskiego, popieranego przez ś. p. Stanisława Knapowskiego, ś. p. Stefana Chociszewskiego, ś. p. adwokata Cypickiego i innych, nie była chybionym przedsięwzięciem. Przyobiekła się w czyn, bo znalazła poparcie najpierw w rzemiośle, a następnie w mieszczaństwie całym.

Rozpoczęła się intensywna praca w kierunku rozwoju przedewszystkiem sił moralnych stanu rzemieślniczego. A więc zakładano towarzystwa przemysłowe i rzemieślnicze, występowało w nich z poważnymi referatami, zaczęto tworzyć spółki pożyczkowe i banki ludowe. A wszystko w myśl hasła Marcinkowskiego: „o własnych siłach” i głębokiego rozumienia: „społecznego znaczenia sił moralnych”.

Publicyści występowali na ten temat z wstępami artykułami, feljetonami pisywali obszernie rozprawy. W takiej atmosferze i na takim tle, powstało hasło: „swój do swego” — hasło, przeprowadzone spokojnie, ale bezwzględnie, systematycznie, konsekwentnie.

Zdziałała to potęga rozwoju sił moralnych w społeczeństwie. Zdziałał to nacjonalizm polski, czyli polska idea narodowa.

Prosimy napisać do nas.....

lub zwrócić do naszego przedstawiciela jeżeli u Swego dostawcy WP. nie może nabyć znany i z dobroci anodówek CENTRA. Odwrotnie podamy adres najbliższego źródła zakupu, w którym baterie anodowe Centra są stale do nabycia.

Centra

fabryka Elementów i Baterii,
W. Tomaszewski i S-ka
Poznań

Przedstawicielstwo: K. DONAT, POZNAŃ, ul. Fr. Ratajczaka 36. Telefon 15-86.

Za każdą baterję anodową naszego wyrobu dajemy zupełną gwarancję. Nasze baterie anodowe sporządzone są wyłącznie tylko z najlepszych materiałów i surowców, specjalnie staranną metodą fabrykacji pod stałym fachowym nadzorem.

PW 5183-C, 2158

Związek Tow. Przemysłowych i Rzemieślniczych

Znając ważność i znaczenie silnej i na zdrowych zasadach opartej organizacji, należy kilka słów poświęcić działalności dotychczasowej i przyszłej Związku Tow. Przemysłowych i Rzemieślniczych na Wielkopolskę.

Związek ten sięga istnieniem swem i pracą już przeszło 30 lat wstecz. Członkami Związku nie są poszczególni rzemieślnicy czy przemysłowcy, lecz całe towarzystwa przemysłowe względnie rzemieślnicze. Jak wielkie są zasługi poszczególnych towarzystw przemysłowych dla polskośći naszych miast wielkopolskich, a naszego rzemiosła w ogóle, znamy wszyscy aż nadto dobrze, a zrozumieć je jeszcze lepiej, gdy uprzątniemy sobie czasy powstania tychże towarzystw. Pierwsze towarzystwa przemysłowe powstały w latach 1848 i 49, w owych latach przełomowych, przepełnionych wspomnieniami i hasłami t. zw. „Wiosny Ludów”, a głównymi inicjatorami ruchu i pracy organizacyjnej byli ludzie tej miary jak Marcinkowski, Libelt, Hipolit Cegielski i inni.

Był to dziwny okres, gdzie miłość Ojczyzny i poświęcenie dla Niej nie miały prawie granic.

Były to czasy, w których rzemieślnik poznański na równi z inteligentem myślał tylko o jednym, w jaki sposób Ojczyzna mogłaby odzyskać swą wolność.

W takiej oto atmosferze powstawały pierwsze nasze towarzystwa przemysłowe i rzemieślnicze w Poznaniu, Gnieźnie, Inowrocławiu, a za cel główny miały podtrzymywanie w szerokich kołach rzemieślniczych i mieszczań-

skich patriotyzmu i wzajemne w wszelkich sprawach pomaganie sobie.

Towarzystwa przemysłowe były wówczas właśnie tą ostoją i oparciem, czy to moralnym, czy materialnym dla każdego rzemieślnika. Tak przetrwaliśmy rządy zaborcy, który mimo najostrejszych represyj nie zdołał zgnieść polskośći na ziemiach naszych.

Radca Wasilkowski, instruktor korporacji (zrzeszeń) przemysłowych i rzemieślniczych na wojew. poznańskie.

Józef Staszak, obecny prez. poznańskiej Izby Rzemieślniczej.

Nowopobudowany „Dom Rzemieślniczy”, w którego olbrzymiej, pięknej sali toczyć się będą obrady I. Wszechpolskiego Zjazdu Rzemiosła. Do głównych inicjatorów budowy „Domu Rzemieślniczego” należeli syndyk pozn. Izby Rzemieślniczej p. Kazimierz Juszcak, prez. Izby Rzemieślniczej w Poznaniu śp. Jewasiński, obecny prez. tejże Izby p. J. Staszak oraz radny miasta p. St. Libera.

Dużo zasługi w tem mają towarzystwa przemysłowe i rzemieślnicze.

Gdy w Niemczech zaczął się rozwijać rzemysł, zauważono, że i nasze rzemiosło musi iść z postępem i musi dążyć do swego udoskonalenia. W ten sposób Towarzystwom nałożono dalsze obowiązki, a mianowicie dokształcenia naszego rzemiosła. Urządzano specjalne kursy, a nie było już prawie żadnego zebrania, na którego porządku obrad nie było jakiegos wykładu. Ukoronowaniem tej pracy były Wystawy Przemysłowo-Rzemieślnicze w Pleszewie, Poznaniu i t. d.

Z czasem — lat przeszło 30 temu, powstał Związek Towarzystw, łącząc w sobie wszystkie niemal istniejące na ziemi wielkopolskiej towarzystwa. Mimo różnych trudności natury politycznej ze strony zaborcy, mimo szikan i prześladowań, przetrwał Związek wśród znojdnej pracy lata, aż do wybuchu wojny i doszedł w tych latach do pięknego rozwoju.

Nagły wybuch wojny jednak, powołanie wszystkich prawie członków pod broń, spowodowało pewne zamarcie życia w towarzystwach, a wskutek tego również w Związku. Dopiero po wojnie przystąpiono z nową energią, z nowym zapalem do pracy w wolnej już Ojczyźnie. Trzeba było budować gmach prawie od nowa. Zapala jednak nie brakowało. Nadeszły wszakże nowe ciężkie chwile. Nadszedł rok 1928, który zadał Związkowi ciężkie rany. Lecz i to już minęło a Związek dziś znów wielkimi krokami dąży do wytkniętego celu, ażeby spełnić swe zadanie dla dobra całego rzemiosła.

W myśl obowiązującego statutu Związek obecnie ma następujące zadania:

- a) praca nad podniesieniem znaczenia rzemiosła i drobnego przemysłu;
- b) szerzenie kultury i oświaty wśród rzesz rzemieślniczych i przemysłowych;
- c) zakładanie i prowadzenie kursów oświatowych;
- d) udzielanie wszelkich informacji członkom towarzystw związkowych w zakresie życia gospodarczego i towarzyskiego, jak również w sprawach podatkowych.

Jak widzimy zakres działalności Związku jest bardzo wielki i trzeba dużo pracy dołożyć, aby to zadanie sumiennie spełnić. Związek dąży obecnie usilnie do zjednoczenia w swych szeregach jaknajwiększej ilości rzemieślników, by zdobyć silne oparcie, tak konieczne do dalszej pracy i dalszego rozwoju. Do Związku należy obecnie 68 towarzystw z ogółem 6000 członków.

Ważną rzeczą jest prowadzenie w biurze Związku specjalnego działu porady prawnej, który cieszy się coraz większym powodzeniem i oddaje członkom towarzystw związkowych nieocenione usługi. O popularności i użyteczności tego działu świadczy fakt, że w ciągu jednego tylko półroczu załatwiono około 600 korzystnych dla członków spraw.

Poza tem Związek skierował na drogę sądową sprawę ilości godzin w szkole dokształcającej, którą nikt wobec niejasności przepisów nie umiał rozstrzygnąć.

Swego czasu posiadał Związek swój własny organ p. n. „Przemysłowiec”, lecz wobec trudności finansowych zawieszono go. Obecnie Związek czyni usilne starania do odnowienia dawnego wydawnictwa i należy mieć nadzieję, że starania jego zostaną uwieńczone pomyślnym skutkiem.

Obecnie, wobec dużego rozproszkowania ruchu rzemieślniczego i niemożliwości połączenia go mimo różnych prób, Związek zorganizował wielki Zjazd Rzemiosła z całej Polski, który stanie się z jednej strony manifestacją solidarności rzemieślniczej, z drugiej zaś ma jednocześnie dać podstawy, któreby umożliwiły stworzenie w najbliższej przyszłości naczelnej reprezentacji rzemiosła i zbliżyły do siebie wzajemnie wszystkie organizacje rzemieślnicze, umożliwiając ich ścisłą współpracę dla dobra rzemiosła.

W dalszym ciągu Związek organizuje już na półroczne zimowe kursy dokształcające, zawierające w programie korespondencje, kalkulacje i książkowość dla czeladników i samodzielnych rzemieślników.

Pracy jest jeszcze bardzo dużo, lecz w myśl starej maksymy, że nie może być „większy łokieć jak kram”, nie można wszystkiego od razu zrobić, lecz przy systematycznej pracy i wytrwałości oraz przy poparciu uczciwym rzemiosła, zrobić będzie można dużo jeszcze w przyszłości. T a d.

Wystawa zabytków rzemiosła

Otwarcie odbyło się dziś w południe w Domu Rzemieślniczym

W salach nowego gmachu Domu Rzemieślniczego przy ul. Franc. Ratajczaka odbyło się dziś w południe otwarcie wystawy zabytków rzemiosła.

W uroczystym akcie uczestniczył szereg wybitnych osobistości jako przedstawicieli władz, prasy, organizacji i instytucji rzemieślniczych oraz społeczeństwa.

Na wstępie przemówił radca miejski inż. archt. Kazimierz Ruciński, witając obecnych, składając zarazem w gorących słowach podziękowanie przedstawicielom rzemiosła, że okazali tyle zrozumienia, obsyłając wystawę tak cennymi i rzadkimi zabytkami, wydobywając je niejako z ukrycia. — Zebranie zabytków ma na celu skierowanie ich do odpowiednich ubikacji, by uchronić je przed powolnym niszczeniem, a może nawet zaginięciem. Przyczyną, dla której miasto Poznań zajęło się organizacją wystawy to fakt, że dzieje rzemiosła, ściśle są związane i zrosnięte z dziejami miast polskich.

Nawiązując do roli rzemiosła w niepodległej Polsce p. radca Ruciński wyraził życzenia, by rzemiosło polskie szło ku wielkiej przyszłości, nawiązując do wielkich tradycji. Ważność i znaczenie rzemiosła doceniali członkowie Komisji Edukacyjnej, twórcy konstytucji 3 Maja, a z późniejszych, twórca polskiego stanu mieszczańskiego niezapomniany Karol Marcinowski.

Wypowiadając życzenia rzemiosłu polskiemu, by stało się potężnym czynnikiem w odbudowie stanu mieszczańskiego, dla dobra wielkiej przyszłości narodowej i państwowej, mówca poprosił o otwarcie wystawy prezsa Izby Rzemieślniczej p. Staszaka, który u progu drzwi, prowadzących do sal wystawowych, przeciął wstęgę.

Po dokonaniu zdjęcia pamiątkowego, obecni zwiedzili niezwykle ciekawą wystawę.

Poza bezcennymi dokumentami i przywilejami królów polskich, władz miejskich, wojewodów i innych, znaj-

dujemy tam niezwykle liczny zbiór t. zw. ład czyli skrzyń cechowych, służących do przechowywania akt i dokumentów. Łada cechowa jest poprostu nieodzowną częścią każdego zebrania cechu, gdyż wśród pewnych ceremonij, ustalonych starą tradycją, odbywa się jej otwarcie. Wystawione skrzynie cechowe w wielu wypadkach świadczą o wielkim artyzmie naszych mistrzów rzemieślniczych i są najwymowniejszym dowodem wysokiego stanu rzemiosła. Wystawiono też bardzo ciekawe szablony cechów z końca 18-go i początku 19-go wieku.

Niezwykle interesujący jest zbiór zamków o ciekawej konstrukcji, a dla miłośników starych dokumentów i pieczęci zwiedzenie gablotki z pieczęciami daje obraz tradycji cechów, związanej tak ściśle z rozwojem miast wielkopolskich. W zbiorach znajdują się jeszcze liczne puławy cechów, fundowane z okazji jubileuszów, czy też wielkich uroczystości cechowych. Należy podkreślić przejrzyste zgrupowanie starych dokumentów, umieszczonych w gablotkach za szkłem. Organizatorzy wystawy zdobyli sobie trwałą zasługę, wystawiając na widok publiczny znajdujące się przeważnie w ukryciu zabytki i umożliwiając przyjezdnym ich zwiedzenie w tak wielkiej i zbiorowej kolekcji.

W dniu dzisiejszym otwarta wystawa potrwa do 30 września. Ze swej strony, pragniemy jak najgoręcej zachęcić do jej zwiedzenia, przyczem wszyscy zwiedzający przekonają się, że będą mogli naocznie o zbiorowym wysiłku rzemiosła, wyrażającym się w budowie, pięknego i okazałego Domu Rzemieślniczego stanowiącego własne ognisko rzemiosła.

Ciekawe zabytki wystawy omówimy szczegółowo fachowo w dziale Kultury i Sztuki naszego pisma w najbliższych dniach.

Według otrzymanych informacji, wystawa zabytków rzemiosła wejdzie podobno w skład muzycznego Muzeum Poznania oraz Muzeum Wielkopolskiego. (k)

Program

Wszechpolskiego zjazdu Rzemiosła i Drobnego Przemysłu

który odbędzie się w dniach 8 i 9 września r. b. w Poznaniu w dużej sali nowopowbudowanego „Domu Rzemieślniczego” przy ul. Fr. Ratajczaka.

I. dzień obrad: niedziela 8 września

1. O godz. 8.30 z rana zbiórka Organizacji, Cechów, Towarzystw i delegacji na Nowym Rynku tuż w pobliżu kościoła farnego.
2. O godz. 9 nabożeństwo w kościele farnym.
3. Po nabożeństwie pochód na salę obrad w „Domu Rzemieślniczym” przy ul. Franciszka Ratajczaka.
4. O godz. 11 powitanie i otwarcie Zjazdu przez prezesa Związku Tow. Przemysłowych i Rzemieślniczych p. Franciszka Górczaka.
5. Wybór prezydium zjazdu.
6. Przemówienia przedstawicieli duchowieństwa, władz i gości.
7. Wybór komisji (obradujących w toku obrad zjazdu w osobnych salach).
8. Referaty: 1. Organizacja rzemiosła i jego ustawodawstwo (p. inż. Kwasiński — Warszawa), 2. Położenie gospodarcze rzemiosła (p. Wacław Burcicki — Warszawa).

Wspólny obiad (bankiet).

Zwiedzenie wspólne wystawy zabytków rzemiosła oraz zabytków miasta pod kierownictwem członków komisji przyjęć (niebieska opaska na lewym ramieniu).

II. dzień obrad:

poniedziałek, 9 września:

O godz. 9 rano posiedzenie komisji.

O godzinie 10 posiedzenie dalsze zjazdu: a) Referat pt. „Rząd, Ciała Ustawodawcze a Rzemiosło” (prezes p. Fr. Górczak — Buk); b) Sprawozdania referentów komisji; c) Uchwalenie rezolucji; d) Zamknięcie zjazdu.

Uwagi:

Biuro informacyjne będzie urządzać na Głównym dworcu przy wyjściu zachodnim w sobotę, 7 września r. b. od godziny 12 w południe przez całą noc do niedzieli godz. 9 rano.

Oprócz biura informacyjnego na dworcu, czynna będzie komisja zjazdu

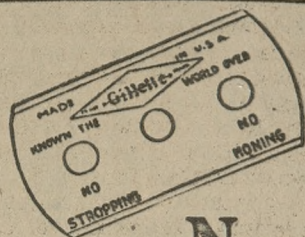
Dama w szkarłacie

z Lya de Putti

To arcyfilm, o którym będą mówić wszyscy.

Wkrótce na ekranie Kina „Metropolis“

Pro 5229/30-36, 2/9/10

Nożyki

Gillette wyrabia się tylko jednej jakości — najlepszej

aj epsy gatuna, stali, najdokładniejszej maszyny, szczegółowa i bezwzględna kontrola jakości każdego nożyka wychodzącego z fabryki łomacz przyłowiową doskonałość nożyków Gillette. Ładac wyraźnie nożyków Gillette.

Gillette

nr 3528

„Mały Remington“

Przenośna maszyna do pisania z wzorową normalną klawiaturą

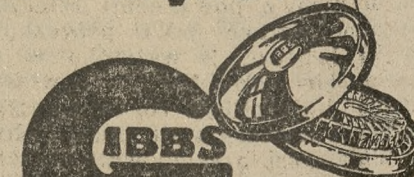
Przyspiesza każdą korespondencję, daje dowolną ilość odpisów. Posiada mocną konstrukcję oraz wszelk. udoskonalenia.

Tow. BLOCK - BRUN, Sp. Akc.

Poznań, Plac Wolności 8, i ptr. Telefon 10-52 i 58-52 nw 5

Panflavin.

PASTYLKACH dla ochrony przed zapaleniem gardła i zaziębieniem. Do nocy w odciekach

MYCIE ZĘBY TAK — JAK MYCIE RĘCE

PRZEDSTAWICIELSTWO NA POLSKIE I GDAŃSK MAISON LKORYTKO ET CIE WARSZAWA PL DĄBROWSKIEGO-9 TEL 49-01

Zjazd Unji Międzyparlamentarnej

(Od własnego korespondenta Kurjera Poznańskiego)

Genewa, 4 września.

Pod przewodnictwem p. Ferdinand Bouissou, prezesa francuskiej Izby Deputowanych, obradowała w Genewie rada conseil interparlamentaire, i stała komisja (Commission permanentes d'études) — dorocznym zwyczajem Unji Międzyparlamentarnej. Jest to instytucja międzynarodowa, grupująca parlamentarzystów świata, nie wyłączając Stanów Zjednoczonych Ameryki, które stronią naogół od wszelkiej współpracy światowej, a zwłaszcza od Ligi Narodów. Unja Międzyparlamentarna ma już za sobą tradycję, powstała bowiem, jeszcze 1889 r.

Obecna sesja organów Unji, odbywająca się tym razem równocześnie z pierwszymi posiedzeniami Rady Ligi Narodów, była niezwykle liczna i zgromadziła w Genewie wiele wybitnych osobistości z obecnym prezesem Unji Międzyparlamentarnej F. Buissonem i jej generalnym sekretarzem, byłym ministrem duńskim, p. Chrystjanem Langem na czele. W skład delegacji polskiej, przybyłej pod przewodnictwem prof. B. Dembińskiego weszli posłowie: Jan Dębski, Irena Kosmowska, Kosydarski i dr. Reich.

Prace zjazdu odbywały się oprócz Rady Międzyparlamentarnej na terenie stałych komisji studjów — których zadaniem jest przygotowanie propozycji i wniosków na najbliższy kongres Unji, mający się odbyć w roku przyszłym — tym razem — w Londynie. Prócz tego — dorocznym zwyczajem — urządzono w jednej z największych sal Genewy — zebranie publiczne, na którym między innymi przemawiali: Buisson, David (b. kanclerz Rzeszy Niemieckiej), Norman Angell, członek kongresu Stanów Zjednoczonych, senator De Broualiere (Belgia), duński minister spraw zagr. Münch, Bastide (Francja), hr. Appenyi (Węgry), prof. Dembiński (Polska).

Ten ostatni podkreślił wielką odpowiedzialność parlamentów i parlamentarzystów w dziele utrzymania i utrwalenia pokoju powszechnego. Odwołując się przy tem do sumienia narodów, stwierdził absolutną konieczność poszanowania traktatów, które są podstawą pokoju, a powinny być także jego gwarancją.

Licznie zgromadzona publiczność międzynarodowa wraz z uczestnikami obrad, zgotowała naszemu mówcy, który już od długich lat bierze czynny udział w pracach Unji Międzyparlamentarnej, serdeczną i gorącą owację.

Napływ publiczności był bardzo znaczny, a na natłoczonych galerjach słychać było rozmowy prowadzone we wszystkich niemal językach europejskich.

Najżywsze jednak zainteresowanie wzbudziły, zwłaszcza wśród dzienni-

karzy, obrady komisji prawniczej, której przewodniczył senator La Fontaine (Belgia). Przedmiotem dyskusji był tam wniosek niemiecki, który, w zastępstwie prof. W. Schückinga z Berlina, referował dr. Heile, członek parlamentu Rzeszy. Treścią wniosku była propozycja opracowania zasad procedury, mającej na celu rewizję traktatów i zmianę granic państwowych w związku z art. 19 statutu Ligi Narodów. Tego rodzaju zmiana granic miała by nastąpić — zgodnie z tezą wnioskodawcy — na zasadzie plebiscytu przeprowadzonego pod kontrolą Ligi Narodów z inicjatywy mniejszości narodowej, zamieszkującej daną pograniczną prowincję lub na żądanie sąsiedniego państwa, spokrewnionego rasowo z mniejszością, o którą chodzi.

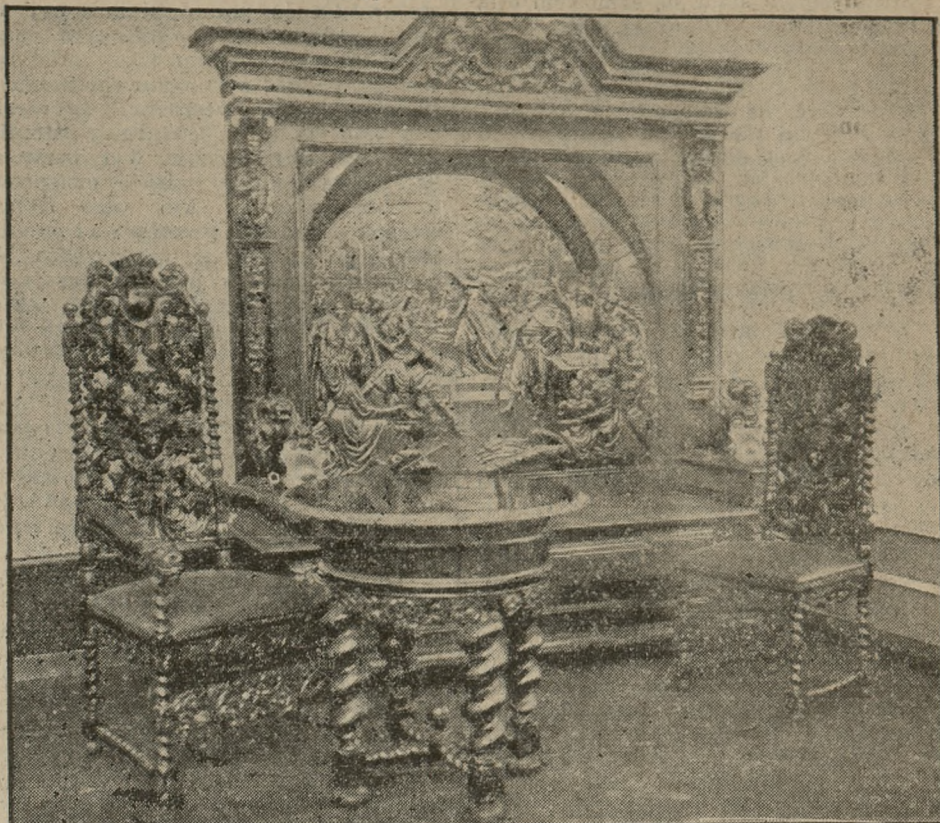
Tak sformułowany wniosek wywołał — rzecz prosta — szereg sprzeciwów i był przedmiotem gorącej, miejscami ostrej, dyskusji. W imieniu Polski przeciwko tezie niemieckiej wypowiedział się kategorycznie prof. Dembiński, zaznaczając, że wprowadzenie w życie tego rodzaju koncepcji, powodując niebывały chaos w stosunkach międzynarodowych, godząc w same podstawy politycznej struktury Europy i podkopując wyraźnie zasadę suwerenności państwowej, stanowiło by groźne niebezpieczeństwo dla pokoju, powszechnego, niema bowiem wśród wielkich mocarstw ani jednego państwa, które by nie posiadało mniejszości narodowych w obrębie swoich granic.

Naszego mówcę poparli pp. Andersen (Danja), Bastide (Francja) i Pella (Rumunja), a ich poglądy podzieliła większość komisji nie uchwalając wniosku niemieckiego.

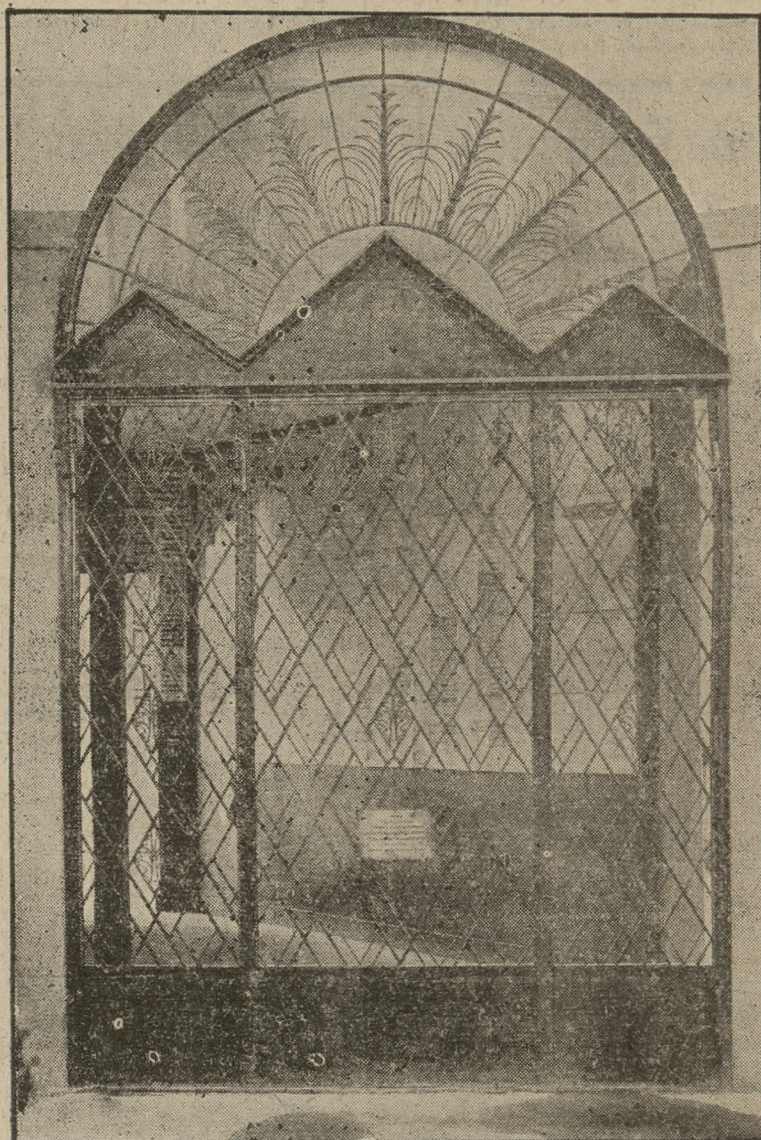
W tejże komisji uchwalono znaczną większością głosów, wniosek p. V. v. Pella, profesora uniwersytetu w Jasach (Rumunja), autora głośnej książki „La Crimnalite de la Guerre” o konieczności opracowania „kodeksu represyjnego”, celem pociągania do odpowiedzialności gwałcicieli prawa narodów. Komisja prawnicza rozpatrywała również projekt wzorowej konwencji arbitrażowej, mający tę właściwość, że byłaby dostępna dla państw, które nie są członkami Ligi Narodów; autorem projektu jest jeden z przedstawicieli Stanów Zjednoczonych. Dla dalszych studjów nad tą kwestją wybrano specjalną podkomisję prawników.

Komisja ekonomiczna, obradująca pod przewodnictwem dr. Creula (Holandia), uchwaliła — po przeprowadzeniu ciekawej i wyczerpującej dyskusji — szereg rezolucyj w sprawie organizacji karteli i trustów międzynarodowych.

Z okazji odbywającego się w Poznaniu zjazdu rzemieślniczego zamieszczamy poniżej fotografie dwóch wspaniałych prac polskich rzemieślników, które znajdują się na P. W. K.

Meble gdańskie, wykonane przez S. Petlińskiego z Poznania; płaskorzeźba na oparciu ławy przedstawia „Obrońcę Trembowli”.

Kute drzwi żelazne do kaplicy zamkowej arc. Stefana z Żywca. Dzieło Jana Oremusa z Krakowa.

Alarmy prasy niemieckiej z powodu rozwoju Gdyni

Rozwój Gdyni jest solą w oku dla Niemców. Początkowo próbowali oni bagatelizować prace, podjęte nad budową portu gdyńskiego — obecnie

jednak, przerażeni postępem prac, nie kryją zupełnie swego zdenerwowania i zaniepokojenia. — Pod tym względem charakterystyczne są artykuły,

Zarząd główny Związku Tow. Przemysłowych i Rzemieślniczych, który na skutek uchwały Zjazdu Prezesów Tow. Związku zainicjował zwołanie Zjazdu Rzemiosła do Poznania

które ukazały się ostatnio na łamach prasy niemieckiej.

Tak n. p. w „Berliner Boersen - Zeitung” z d. 29 sierpnia znajdujemy na naczelnym miejscu długi artykuł p. t. „Weisser Adler über Baltischem Meer. Die polnischen Flottenpläne”. Autor wyraża zaniepokojenie z powodu rozbudowy portu wojennego w Gdyni, następnie zaś pisze o „planach polskich”, dotyczących rozbudowy marynarki wojennej celem uzyskania przez Polskę dominującego stanowiska na Bałtyku. W dalszym ciągu „Boersen Zeitung” stwierdza, że powiększenie marynarki wojennej jest obecnie szeroko dyskutowane w całej prasie polskiej i że prawdopodobnie w najbliższym czasie Polska zamówi we Francji pierwszy nowoczesny krążownik, który już w lecie r. 1930 będzie prul fale Bałtyku. Niepokoi autora artykułu również program flotowy, zaprojektowany przez gen. de Hennig - Michaelisa na łamach „Kurjera Warszawskiego”. Wreszcie „Boersen Ztg.” wyraża obawę, że Francja pokryje część kosztów, które pociągnie za sobą budowa nowych statków wojennych dla Polski — co wszystko razem jest wielkiem nie-

bezpieczeństwem dla przyszłości Niemiec.

Alarmujący artykuł z powodu rozwoju Gdyni zamieszcza również berlińskie pismo „General - Anzeiger”. Piszono ono m. i.:

„Nowa Polska posiada amerykańskie tempo rozwojowe, świadomą celu energię i ustawiczny brak sił roboczych. Ta druga Polska — to Gdynia — „miecz polskiej słowiańszczyzny”, jak ją nazywają polskie pisma. Dla Gdyni wszystko stoi do dyspozycji, czego pozostałej Polsce brakuje: konsekwentna wola, pieniądze i dzielność.

„Tworzy się tam „kawalek Ameryki na europejskim podłożu”, w tempie niespotykanym w całej wschodniej Europie. „Parscie do morza Bałtyckiego” stało się w Polsce największą polityczną siłą popędową. Tylko silniejszy militarny nacisk mógłby dzisiaj zmusić do zrzeczenia się Gdyni i pretensji do państwa morskiego.

„Dziesięć lat minęło od czasu, w którym polscy ułani wpędzili swoje konie w nurty morza Bałtyckiego i w fale morskie zanurzyli lance z chorągiewkami a nad wybrzeżem zabrzmiął donośny, radosny okrzyk Słowian: „Odzyskałszy dostęp do morza”. W Niemczech natomiast uśmiechano się z nadzieją nieprzewidywanego optymizmu na rychły koniec polskiego panowania. Optymizm ten zawiódł. Dziś Gdynia stała się twierdzą polskości. Dziś fale

morza Bałtyckiego przerywają polskie okręty, noszące na rufach białego orla na czerwonym polu.

„Dziś Gdynia stała się symbolem osiągnięcia potęgi mocarstwowej Polski. Na to wszystko musimy zapatrywać się jasno i trzeźwo. W dziedzinie wojskowej i gospodarczej Gdynia ma stać się współzawodniczką Niemiec na wschodzie. Powstanie portu w Gdyni nie zostło wywołane koniecznością gospodarczą, a jedynie względami politycznymi. Musimy sobie jasno uprzytomnić, co zamierza uczynić Polska z Gdynią i stosownie do tego winniśmy postępować. Dziedzictwo Hanzy i niemieckiego Zakonu Krzyżackiego nie może być dla Niemiec na zawsze zgubione”.

Także mniejsze niemieckie pisma prowincjonalne pełne są obecnie artykułów o Gdyni. Tak np. „Telto-ner Kreisblatt” z d. 1 września w obszernej korespondencji wyraża podziw i zarazem zaniepokojenie z powodu szybkiej rozbudowy portu gdyńskiego, stwierdzając, że rozbudowa ta prowadzona jest w tempie iście amerykańskim.

Na tle tego zainteresowania zrozumiałem się staję, jak skwapliwie pisma niemieckie podjęły wiadomość o wstrzymaniu robót przy budowie kolei węglowej z Górnego Śląska do Gdyni (o sprawie tej pisaliśmy już obszernie — Red.). Tak np. berlińska „Deutsche Zeitung” zamieszcza tę wiadomość pod ogromnym triumfującym nagłówkiem: „Fiasco polnischer Grossmannsucht” — i twierdzi, że wstrzymanie robót wywołane jest względami budżetowymi. Czasopismo „Ostland”, organ „Ostbundu” utrzymuje, że w związku z przerwaniem robót przy budowie ko-

lei rozeszły się na Pomorzu polskiem pogłoski, jakoby rząd polski wstrzymał wogóle wszelkie inwestycje w województwie pomorskim, ma być ono bowiem w najbliższym czasie sprzedane Niemcom (!). „Ostland” wyraża radość z powodu szerzenia się tych pogłosek, twierdząc, że wychodzą one na korzyść sprawy niemieckiej. Ze swej strony wyrażamy nadzieję, że władze polskie przeprowadzą dochodzenia, kto tego rodzaju wersje, szkodzące prestige'owi państwa polskiego na Pomorzu, rozszerza. Nie wątpliwie jest to jeden z przejawów kreciej roboty agentów niemieckich. Kres tej robotce położyć może tylko dalsza wyteżona praca nad spojeniem Pomorza z resztą Polski najściślej szmami węzłami natury kulturalnej i gospodarczej. To też miejmy nadzieję, że sprawa budowy kolei węglowej znowu ruszy z miejsca i że miarodajne czynniki wyciągną odpowiednie wnioski z echa, jakie ta sprawa wywołuje w Niemczech...

W związku ze sprawą Gdyni prasa niemiecka rozpisyje się także na temat polskich „apetytów” na Prusy Wschodnie. Za jeden z przejawów tych apetytów uważany jest niedawny zjazd uchodźców polskich z Warmii i Mazur w Poznaniu, o którym wszystkie dzienniki niemieckie zamieściły większe lub mniejsze notatki pod jadowitymi nagłówkami.

Niepokoja również prasę niemiecką polskie wpływy w krajach bałtyckich. Na ten temat zamieszczają m. i. artykuł „Düsseldorfer Nachrichten” p. t. „Das baltische Bollwerk”.

Rozsolucje kongresu „Fidacu”

przeciw naruszeniu traktatów i obecnych granic

Białogród, 7. 9. (PAT.) Zakończony onegdaj kongres F. I. D. A. C-u przyjął m. in. rezolucję, opracowaną przez komisję spraw zagranicznych, podkreślającą wolę F. I. D. A. C-u nie dopuszczenia do naruszenia traktatów, ustalających obecne granice państw, dalej, wyrażającą w interesie pokoju życzenie, aby rządy państw sojusznich bezpośrednio lub za pośrednictwem Ligi Narodów zwróciły rządowi byłych państw nieprzyjacielskich uwagę na szkodliwą akcję band i komitetów rewolucyjnych, organizujących ataki na terytorium państw sąsiedzkich, celem znalezienia skutecznych środków przeciwdziałania. Następnie rezolucja wyraża życzenie,

aby Liga Narodów wysłuchiwała prośby krajów sojusznich, że członkowie mniejszości narodowych mogą korzystać ze swych praw jedynie pod warunkiem wypełnienia swych obowiązków jako obywateli danego kraju, wreszcie, aby rządy sojusznice uczyniły wszystko niezbędne dla powstrzymania akcji, mającej na celu obudzenie idei rewolucji. Chodzi tu m. in. o powrót byłych panujących. W końcu rezolucja zaznacza, że amnestja, obejmująca sprawców wojny, sprzeczna jest z zobowiązaniami, wypływającymi z traktatu w Neuilly.

Następny kongres odbędzie się w Ameryce.

Zerwanie stosunków między Litwą a Watykanem

Nuncjusz papieski opuścił Kowno

Kowno, 7. 9. (AW.). Konkordat Watykanu z Litwą, jak się okazuje, nie był wypełniany. Nuncjusz apostolski w Kownie Bartoloni interwenjował niejednokrotnie u Woldemarasa, żądając wykonywania konkordatu aż wreszcie zagroził swym wyjazdem z Kowna. Gdy mimo to Woldemaras lekceważył konkordat, nuncjusz groźbę swą wykonał. Msgr. Bartoloni obejmie prawdopodobnie placówkę watykań-

ską w Egipcie. Równocześnie nadzwyczajny poseł litewski i min. pełnomocny przy Watykanie dr. Jerzy Szaulis, który bawi w Kownie, nie powróci do Rzymu i czasowo objął stanowisko dyrektora departamentu prawno-administracyjnego w ministerstwie spr. zagranicznych.

Równa się to zerwaniu stosunków dyplomatycznych między Litwą a Watykanem.

Uwagi Francuza o odrodzeniu polskiem

Z okazji Powszechnej Wystawy Krajowej bawili w Poznaniu liczne wycieczki dziennikarzy zagranicznych, które podejmował miejscowy Syndykat Dziennikarzy Wielkopolskich. Następstwa tych wycieczek są bardzo szczęśliwe, gdyż prasa zagraniczna pisze teraz daleko więcej o Polsce, niż w latach poprzednich.

M. i. bawil w Poznaniu p. Ludwik de Ferrand, redaktor „L'Express du Midi”, pisma katolickiego i narodowego, wychodzącego w Tuluzie. Obecnie p. de Ferrand zamieszcza cykl artykułów o Polsce, które uderzają nie tylko wytworną formą, lecz również szczerą entuzjazmem dla Polski.

„Ogólne wrażenie — pisze p. de Ferrand, — które pozostawia czterotygodniowy pobyt w Polsce, zużyty do zwiedzenia kraju, wzdłuż i wszerz, od góry do dołu, jest szczególnie wstrząsające i pocieszające. Istotnie, gdziekolwiek uda się podróżnik, ma przed oczyma widok narodu w pełnym wysiłku odbudowy, który poświęca temu wielkiemu dziełu wszystkie siły żywotne”.

Następuje opis, jak Polska była zniszczona przed wojną i jak teraz wygląda po pracy rekonstrukcyjnej. P. de Ferrand podziwia pracę nad rozwojem młodzieży, przypomina, że również Foch uważał dzieci polskie za największe bogactwo polskie, stwierdza, że armja prezentuje się bardzo dobrze i że państwo polskie nie pozwoli sobie narzucić cudzej woli.

„W chwili obecnej — pisze dalej — rozwój Polski jest wspaniały. Wszystko co słyszeliśmy i widzieliśmy daje nam tego gwarancję i dlatego wyłania się z powyższych spostrzeżeń jasny wniosek, który chciałbym przedłożyć przy końcu tych pierwszych uwag podróżnika, doskonale przyjętego, uczczonego i otoczonego serdecznością przez gospodarzy. Wniosek jest taki: Francja posiada w Polsce nie tylko gorącą przyjaciółkę, lecz sojuszniczkę całkowicie pewną, całkowicie solidną i potężną. I w chwili obecnej zwłaszcza, kiedy wskutek słabości i wyrzeczności naszych kierowników grozi ewakuacja Nadrenji, co oślabi nas w tak niebezpieczny sposób wobec Niemiec, jest pewną pociechą pomyśleć że, wyciągając dłoń ku młodej Polsce, jeszcze drżące po doświadczeniach dziejowych, lecz pełnej rozmachu w odbudowie, Francja odwieczna jej przyjaciółką, znajdzie w niej najlepszą gwarancję bezpieczeństwa, a cała Europa najpoważniejsze zapewnienie przeciw wojnie. Niektórzy będą się w tem dopatrywali szczęśliwych kombinacji terytorjalnych traktatu wersalskiego. Co do nas wolimy w tem widzieć rękę Boga, który kocha Francję i Polskę i który być może pragnie zapewnić tym dwóm narodom katolickim wielką rolę do odegrania w przyszłości”.

W następnym numerze „L'Express du Midi” p. de Ferrand omawia wysiłek wychowawczy Polski, wskazuje na wycieczki szkolne na wystawie w Poznaniu, następnie pisze o dąże-

niu Polski do wznowienia starych tradycji, co m. i. wyraża się w odbudowie dawnych zamków królewskich. Wszystkie te wysiłki dają już owoce, a „Powszechna Wystawa Krajowa wykazała, jak dalece Polska jest zjednoczona i zwarta, gdy chodzi o wypuklenie jej zmysłu narodowego”.

„Z tego punktu widzenia — pisze — nie jest tak wzruszające, jak pawilon kobiety polskiej, wystawiony pod kierownictwem ks. Czartoryskiej, w którym są zebrane eksponaty i dzieła wszystkich kobiet, żyjących z ziemi i na wsi: od wielkiej damy, wyrabiającej niezwykle dzieła sztuki, jak dywany, koronki, aż do prostej chłopki, która w Polsce rzeźbi i maluje małe przedmioty z drzewa z namięnością wzruszającą i uroczą. Czy nie jest to wspaniała lekcja świętej zgody w kraju sąsiadującym z państwem, gdzie obywatele i chłopcy wzajemnie się mordowali. I czy nie należy dopatrywać się w tej harmonii gwarancji, że wstrętne teorie bolszewickie nie mogą przekroczyć granic Polski, jak to się może zbyt łatwo wydawać niejednemu u nas.

„Również w ramach Wystawy poznańskiej byliśmy świadkami przedstawienia, które także wykazuje ogólną tendencję obecnej Polski wskrzeszenia w kraju tego ducha narodowego, który czyni narody silnymi i podwaja ich energję. Jest to widokowo o dużym rozmachu, w którym autorzy pragnęli wypuklić właściwości najbardziej charakterystyczne obyczajów krajowych: tańce, śpiewy i ubiory regionalne. Wynika z tego nie tylko obraz o wykończonym efekcie malowniczym, lecz wyczuwa się, że widzów unosi wielki duch tradycji.

„W rewii są śpiewane przez artystę, przebranego za marynarza, kuplety, wywołujące obywateli polskich do obrony aż do ostatniej kropli krwi morskiego wybrzeża polskiego. I setki młodych ludzi oklaskuje żywiołowo co wieczór te aluzje do sprawy „korytarza gdańskiego”.

Artykuły p. de Ferrand są niewątpliwie świetnym przykładem, jak doniosłe znaczenie dla propagandy spraw polskich ma Powszechna Wystawa Krajowa i jak szczęśliwy był pomysł urządzenia z tej okazji licznych wycieczek dziennikarzy zagranicznych do Poznania.

Rozrost polskiej floty handlowej

Gdańsk, 7. 9. (AW.). Jak się dowiadujemy, firma „Polsko-skandynawskie towarzystwo eksportowe” zakupiło w Newcastle statek „Pendenis” pojemności 3,300 tonn ładunku, w cenie 27 tys. funtów szterlingów. Statek nazwany obecnie „Robur VI”, ma zaledwie 4 lata i wyposażony jest we wszystkie nowoczesne urządzenia techniczne. W ten sposób polska flota handlowa powiększyła się jeszcze o jeden statek, który przyczyni się do wzmocnienia eksportu polskiego węgla.

Zbrodnicze zamachy na pociągi

Robota elementów antypaństwowych

Lwów, 7. 9. (Tel. wł.) W nocy z 23 na 24 sierpnia między Bogumiłowicami a Białolinem na torze kolejowym w kierunku Lwowa ułożono barykady skierowane przeciw pociągowi pocztowemu nr. 9963. W kilka dni znów na szlaku kolei Dukoskiej

w Wileńszczyźnie podłożono na torze wielkie gazy, wskutek czego pociąg kolejki wąskotorowej się wykoleił.

Równocześnie u parochy greckiego we wsi Jamnicy pod Stanisławowem odkryto organizację antypaństwową kierowaną przez studentów rusińskich mających na celu niszczenie słupów telegraficznych przy torach kolejowych.

VII zjazd lekarzy i działaczy sanitarnych

Pierwszy dzień obrad

W dniu dzisiejszym rozpoczął obrady w Poznaniu VII ogólnopolski zjazd lekarzy i działaczy sanitarnych samorządowych. Krótko przed godz. 10 aula uniwersytecka zapelniała się delegatami prawie do ostatniego miejsca. Obrady otworzył krótkim przemówieniem przewodniczący komitetu organizacyjnego prezydent m. Poznania p. Ratajski, witając delegata departamentu służby zdrowia dr. Kacprzaka, dr. Krakowskiego z min. pracy i opieki społecznej, dr. Namysła, delegatów i zaproszonych gości. P. prezydent Ratajski w przemówieniu swoim wskazał na ważność zjazdu, zwrócił uwagę na rolę lekarzy sanitarnych samorządowych, poczem zaprosił uczestników zjazdu na zwiedzenie wystawy, w której i kwestje zdrowia publicznego nie zostały pominięte. Dzień sanitarny na wystawie jest zorganizowany doskonale, o ile jednak znajdują się w nim pewne luki — obowiązkiem lekarzy jest wciągnąć z tego wnioski, aby na przyszłość w dalszej pracy wszystkie te braki uzupełnić dla dobra społeczeństwa polskiego i ludzkości.

W krótkim wspomnieniu uczczono zasługi twórcy zjazdów śp. dr. Wincentego Boguckiego. Z kolei zabrał głos przewodniczący komitetu wykonawczego zjazdów dr. Czesław Wroczyński z Warszawy. Prelegent skreślił dotychczasową działalność organizacji lekarskich, poczem kolejno podawał wyniki wszystkich ostatnich sześciu zjazdów, na których załatwiono szereg o doniosłym znaczeniu spraw, związanych z podniesieniem problemów sanitarnych w całym państwie. Siódmy zjazd powinien również przynieść pełne rezultaty, oraz wskazania wytycznych w pracy na przyszłość. Prelegent w końcu przemówienia poprosił na przewodniczącego dalszych obrad wiceprezydenta m. Krakowa p. dr. Schneidera. W dalszym ciągu przemawiała p. Prucińska - Bylicka. Referat jej o śp. dr. Wincentym Boguckim wzbudził powszechne zainteresowanie. Śp. dr. W. Bogucki był jednym z tych którzy z niezłamaną wolą i poświęceniem walczyli z każdym złem dla dobra całej ludzkości. Niestrudzony działacz na polu sanitarnym zmarł bardzo wcześnie, bo już w 57 roku swojego życia. Skończywszy medycynę na uniwersytecie kijowskim odrazu poświęcił się praktyce, jednając sobie swą bystrością i energją wielu przyjaciół-kolegów. W ciągu kilku lat niezmordowanej pra-

cy i poświęcenia zaskarbił sobie wiele serca i uznania wśród najwybitniejszych ówczesnych lekarzy. Zesłany na Syberję pracę swoją kontynuował dalej, chociaż nostalgia była jedną z najważniejszych przeszkód. Walczył z wielkim poświęceniem z najrozmaitszymi epidemjami, które Syberję w tym czasie nawiedziły. W dowód uznania zasług na tem polu dostaje polecenie wyjazdu do Mandżurji, gdzie organizuje komitet lekarski do walki z chorobami zakaźnymi. Wreszcie w chaosie bolszewickim zostaje zasadzony na śmierć przez rozstrzelanie. Dzięki szczęśliwym zbiegom okoliczności udaje mu się po wielu trudach i męczarniach dostać do ukojonej Ojczyzny. Przystąpiwszy zaledwie granicę Polski, zapisuje się zaraz do wojska polskiego, jako lekarz. I tutaj pełen jeszcze energii rozpoczyna ruchliwą działalność na polu medycyny. Po długich latach morderczej włości nareszcie dostaje się na stanowisko naczelnika wydziału zdrowia publicznego w Warszawie, które też nie opuszcza aż do śmierci.

Pamięć po śp. dr. Boguckim uczczono powstaniem. Z kolei przemówił przewodniczący obrad dr. Schneider, dziękując prelegentce za piękną sylwetkę zmarłego działacza - lekarza. Jeszcze raz witając gości i delegatów, wzniósł okrzyk na cześć Rzeczypospolitej i prezydenta Mościckiego. W skład prezydium weszli p. in pp.: dr. Krakowski z Warszawy, dr. Ostrowski z Białostoku, dr. Jasiński z Wilna, dr. Szulc z Poznania i dr. Wroczyński z Warszawy. Do prezydium honorowego poproszono prezydenta Ratajskiego, wicewojewodę Gronowicza, prof. Gantkowskiego, dr. Dłuską ze Lwowa i innych. Przemówienia powitalne wygłosili: dr. Kacprzak w im. departamentu służby zdrowia, dr. Krakowiecki w im. min. pracy i opieki społecznej, Graczyński w im. wojew. poznańskiego i prof. dr. Gantkowski w im. rektora uniwersytetu poznańskiego.

Na porządek pierwszego dnia obrad złożyły się trzy referaty, a mianowicie: dr. Kacprzaka „O organizacji i zakresie działania samorządowej służby zdrowia w miastach polskich”, dr. Z. Rudolfa „Stan sanitarny w miastach polskich” i dr. Wroczyńskiego „Sprawy medycyny zapobiegawczej”.

Drugi dzień obrad, niedziela, rozpoczyna się o godz. 10 w sali 17-tej. (tr.)

O współpracę rządu z sejmem

Konferencja ma się odbyć 16 września

Warszawa, 7. 9. (AW.) Kwestia zwołania przez premiera Światłowskiego konferencji przedstawicieli stronnictw sejmowych nie przestaje być punktem centralnym zainteresowań. Wczoraj p. marszałek Sejmu Daszyński zawiadomił oficjalnie prezesa Klubu Narodowego, prof. Rybarskiego o zamiarze rządu zwołania konferencji. W ten sposób zawiadomieni zostali przedstawiciele stronnictw PPS, Wyzwolenie, Blok Narodowy, Stron Chłopskie, Piast i Ch. D. Nadto telegraficznie rozesłano zapytanie do pp. Roguszczyka (N. P. R. prawica), Ciszaka (N. P. R. lewica), Neumana (Niemcy) i Wygodzkiego (Żydzi). Posel Ciszak zgłosił swój udział

w zebraniu. Przedstawiciele stronnictw zaś uzależniają udział swój w konferencji od opinii swoich klubów. Opinia ta znana będzie dopiero w przyszłym tygodniu. Konferencja u premiera Światłowskiego ma się odbyć w poniedziałek 16 września, przyczem miejscem zapowiedzianej konferencji ma być prezydium Rady Ministrów.

„Robotnik” podaje, iż niewiadomo jak dotąd, kto faktycznie będzie na tę konferencję zaproszony, gdzie ma się odbyć, jaki będzie jej zakres i jakie mają być jej ewentualne rezultaty. Kiedy pytania te zostaną wyjaśnione, przyszedł klubów parlamentarnych zajmą się szczegółowiej propozycją premiera.

Z Ligi Narodów

Zwołanie konferencji w sprawie projektu Brianda

Genewa, 7. 9. (PAT.) Jak podaje Szwajcarska Agencja Telegraficzna. Briand zamierza zwołać na początku przyszłego tygodnia zebranie przedstawicieli krajów europejskich, ażeby omówić z nimi plan utworzenia Stanów Zjednoczonych Europy. Prawdopodobnie Briand zaproponuje powołanie komitetu, który miałby opracować na przyszłe ogólne zgromadzenie Ligi konkretne propozycje.

Taktyka niemiecka w Genewie

Berlin, 7. 9. (PAT.) „Germania” poświęca całą swą korespondencję z Genewy taktyce, jakiej powinna się trzymać delegacja niemiecka, stwierdzając, iż celem niemieckim powinna być energiczna pomoc w przeprowadzaniu celów Ligi Narodów. Chodzi tutaj zwłaszcza o

Nowy Jork, 7. 9. (PAT.) Przemawiając w Vestholing ambasador francuski Cludel oświadczył, iż idea Stanów Zjednoczonych Europy przeszła z dziedziny marzeń w dziedzinę dyplomacji rzeczowej i stała się konkretną propozycją, sprawą aktualnej konieczności. Stosunki gospodarcze między Ameryką i Europą byłyby lepsze, gdyby różnice gospodarcze były mniej znaczne.

sprawę rozbrownienia. W tej dziedzinie Niemcy powinny mniej przypominać, iż same są rozbrownione, i raczej z przekonaniem o bezsensowności zbrojeń powinny przeciwstawiać nawoływaniom francuskim o bezpieczeństwo, niemiecki czyn o gotowości do arbitrażu.

Echa aresztowania Pleczkajtisa

Pleczkajtis nie jest członkiem emigracji litewskiej w Polsce

Wilno, 7. 9. (PAT.) W związku z doniesieniem Biura Wolffa z dnia 4 b. m., że Pleczkajtis, łącznie z 5-ciu emigrantami litewskimi, został przytrzymany na terytorium niemieckim w miejscowości Tautinie pod Ejdkunami, Wileńskie biuro informacyjne, instytucja, pracująca specjalnie w za-

kresie informowania społeczeństwa polskiego o sprawach litewskich, rozesłało komunikat, wyjaśniający, że Pleczkajtis nie jest członkiem organizacji emigrantów litewskich w Polsce od początku r. b. i nie utrzymuje żadnego kontaktu z organizacją, z którą zerwał na tle różnic ideowych.

Pleczkajtis nie zostanie wydany Litwie

Berlin, 7. 9. (AW.) Zatrzymani obecnie w więzieniu w Stołupianach Pleczkajtis i 5-ciu jego towarzyszy nie będą najprawdopodobniej wydani rządowi litewskiemu. Jak informują

pół oficjalnie rząd niemiecki wobec politycznych momentów związanych z akcją Pleczkajtisa odmówi ewentualnemu żądaniu wydania więźniów w ręce Woldemarasa.

Apel emigracji litewskiej do sumienia świata

Warszawa, 7. 9. (Tel. wł.) Zagraniczna prasa socjalistyczna, a w tej liczbie królewiecka „Volkszeitung” drukuje rozpaczliwą odezwę litewskiej socjaldemokracji do II Międzynarodówki z prośbą o natychmiastową pomoc przeciwko rozszalałemu terrorowi rządu Woldemarasa, stosowanemu w ostatnich dniach z wielką bezwzględnością wobec socjalistów na Litwie.

Odezwa przytacza dowody, że w ciągu trzech dni, t. j. od 24—27 sierpnia zaaresztowano na Litwie zgórą 300 socjalistów, członków związków zawodowych, oraz młodzież. Z pośród aresztowanych 20 postawiono pod sąd połowy. Grozi im kara śmierci, która może być natychmiast wykonana.

„Zwracamy się — piszą socjaliści litewscy — do towarzyszy Mac Donalda, Bluma, Hendersona i innych o pomoc i ratunek. Tylko niezwłoczna interwencja zagranicy może uratować życie ich niewinnie aresztowanym. Ratujcie ich, poruszcie prasę”.

Odezwa ta została również wystosowana przez socjalistów litewskich do Ligi Narodów w Genewie.

Jednocześnie litewska Liga Praw Człowieka i Obywatela oraz Związek Litewskich Emigrantów Politycznych w Niemczech, Francji, na Łotwie, w

Polsce i Szwajcarii, opracował memoriał, przeznaczony dla zebranych obecnie w Genewie przedstawicieli mocarstw, który w sposób dosadny maluje rozpaczliwe położenie narodu litewskiego pod uzurpatorskimi rządami dyktatorskiego rządu Woldemarasa.

Memoriał ten maluje na wstępie dzieje zamachu stanu dokonanego na Litwie przez Woldemarasa i stopniowe odebranie narodowi litewskiemu wszystkich jego zdobyczy konstytucyjnych. Skutki polityki, uprawianej przez rząd Woldemarasa, doprowadziły do ruiny gospodarczej Litwy. Port Kłajpedy, położony w warunkach pomyślnych dla jego rozwoju, nie może spełnić swych zadań, gdyż rząd odcinał komunikację na Niemnie z terenami, które zasilały zawsze Kłajpedę. Wręcz katastrofalny jest upadek rolnictwa, głównej gałęzi produkcji Litwy.

Ten stan rzeczy powoduje masowe wychodźstwo Litwinów. W roku 1927 wyemigrowało z Litwy 17 tys. osób, w 1928 — 26 tys., przyczem cyfry te nie uwzględniają emigracji kobiet i dzieci. Wychodźstwo zostało tak masowe rozmiary, że Woldemaras musiał ogłosić specjalne rozporządzenie, zabraniające emigracji.

Sytuacja w Palestynie

jest nadal bardzo poważna

Wiedeń, 7. 9. (PAT.) — „United Press” donosi z Kairu, że położenie w Palestynie uważać należy nadal za poważne, ponieważ, wedle doniesień samolotów angielskich, silne oddziały Arabów zbliżają się ku granicy, aby wtargnąć do Palestyny. W wielu miejscowościach samoloty wojskowe przepędziły

bandy Arabów bombami i karabinami maszynowymi. W jednej z potyczek w pobliżu granicy zabito 5 Arabów i 20 ranniono. Przy odpieraniu nowego ataku w Safet miało być około 60 osób rannionych. Tak samo odparty został przy pomocy samolotów atak band arabskich na Tiberias, przyczem zadano, jak się

zdaje, bardzo poważną klęskę napastnikom. Trwający ciągle pochód zbrojnych oddziałów spowodował, że z Haify, w której obecnie panuje spokój, wysłane zostały oddziały wojska angielskiego na północ. Na południowym zachodzie przyszło pod Gazą do krwawego starcia między wojskami angielskimi a Arabami. Należy oczekiwać dalszych walk między wojskami angielskimi a Arabami, przybywającymi z Syrii i Transjordanii.

Wypadki kolejowe

Warszawa, 7. 9. (Tel. wł.). O godzinie 1,15 w nocy na linii kolejowej Czerniewice — Warszawa wydarzyła się katastrofa kolej. Pociąg towarowy nr. 96 wpadł na pociąg osobowy nr. 413. Skutki zderzenia były straszne. Parowozy, które wpadły na siebie są zdruzgotane. Z pociągu osobowego wykoleiły się 4 wagony oraz wagon bagażowy i pocztowy, a z pociągu towarowego wykoleiło i rozbilo się 6 wagonów. Maszyniści zdolali wczas wskoczyć i w ten sposób uniknęli śmierci. Rannych jest 5 osób, w tem 1 bardzo ciężko, a przytem wielu pasażerów doznało obrażeń. Zderzenie nastąpiło wskutek złego ustawienia semafora. Aresztowano droźnika Wojdę. Katastrofa na stacji Warszawa wydarzyła się już po raz drugi. Pierwsza miała miejsce przed kilku tygodniami, przyczem rozbilo się 20 wagonów.

Gdańsk, 7. 9. (Tel. wł.). Zaraz po północy na linii Puck — Krokowo wykoleił się pociąg pasażerski nr. 6221. Lokomotywa i kilka wagonów spadły z wysokiego nasypu i rozbili się. Na szczęście podróżnych w rozbitych wagonach nie było, dzięki czemu niema większej liczby ofiar. Ranni są z konwoju wagonu pocztowego Osipiak i konduktor Nowicki.

Konfiskata „Słowa Pomorskiego”

Toruń, 6. 9. (AW.). Grudziądzkie i toruńskie wydanie „Słowa Pomorskiego” z dnia 5 b. m. na zarządzenie prokuratora Sądu Okręgowego skonfiskowano za artykuł p. t. „Pogrzeb sanacji nie jest celem”.

Strajk teatralny we Lwowie

Lwów, 7. 9. (Tel. wł.) Wczorajsze przedstawienie „Aidy” zostało odwołane w ostatniej chwili. Dzierżawcy „odmiastowionych” teatrów miejskich, którzy zalegali z gażą artystów od dłuższego czasu, nie zapłacili orkiestry, która odmówiła udziału.

Gaża orkiestry zalegała za część sierpnia i za wrzesień, wynosi 16 tysięcy złotych. Dzierżawcy kilkakrotnie obiecywali wypłatę i zawsze obietnice okazywały się fikcją. Personel techniczny, również niezapłacony, zagroził bezrobociem. Długi dzierżawców, którzy subwencję już wybrali, przenoszą 300 tysięcy złotych, na które niema żadnego pokrycia.

Wygrane na loterii państwowej

Warszawa, 7. 9. (Tel. wł.) W ciągnięciu loterii państwowej padły m. i. następujące wygrane: 15 000 zł na nr. 23 014 i 69 015; 10 000 zł na nr. 62 903 i 72 824; 5 000 zł na nr. 135 609, 7846, 98 154, 133 933, 145 944, 193 202.

Kongres Polskich Korporacji Akademickich

Program pierwszego dnia Kongresu (niedziela)

Jutro, t. j. w niedzielę rozpoczyna się w naszym mieście I Kongres Polskich Korporacji Akademickich. Program pierwszego dnia Kongresu jest następujący:

Godz. 8.45: Zbiórka ze sztandarami przed Katedrą.

Godz. 9.00: Uroczyste nabożeństwo w Katedrze. Odprawi ks. biskup Dymek.

Godz. 10.15: Pochód ze sztandarami do pomnika Mickiewicza i złożenie wieńca. W dalszym ciągu pochód uda się do Westybulu Reprezentacyjnego P. W. K.

Godz. 11.30: Uroczyste otwarcie Kongresu w Westybulu Reprezentacyjnym P. W. K. Okolicznościowe przemówienia wygłoszą kolejno: Prezes Z. P. K. A., Prezes Z. O. F., przedstawiciele senatów akademickich, reprezentanci m. Poznania i Dyrekcji P. W. K., delegaci M. K. M. i Komitetu Kongresowego.

Godz. 14.00: Wspólny obiad w „Dworze Huggera”, z udziałem wybitnych przedstawicieli władz i społeczeństwa.

Godz. 17.30: Uroczysta Akademia w

auli Uniwersytetu Poznańskiego. Program Akademii obejmuje m. in. referat gospodarczy filistrza prof. Rybarskiego oraz referat ideowy filistrza Heinricha, Prezesa N. K. A.

Przypominamy, że biuro Komitetu Kongresowego mieści się przy ul. Piękary 16/17, II p. (hotel „Apollo”), tel. 26-47.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie i w Gdańsku na Warszawę 8,88 1/2 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mkn. w dewizach — 211,84 zł, gotówką — 211,41 zł; za 100 guld. gd. w dewizach — 172,49 zł, gotówką — 172,15 zł.

Poznańska giełda pieniężna

Poznań, dnia 7 września 1929 r. Na dzisiejszej giełdzie był nastrój w dalszym ciągu utrzymany.

Z papierów procentowych wzgl. lokacyjnych płacono za 5 proc. pożyczkę konwersyjną 49 1/2 proc. oraz za premijówki dolarowe 58 (za sztukę 5 dolarową). Za 8 proc. obligacje m. Poznania z 1927 r. płacono 92 proc. w złocie oraz za 8 proc. listy zast. Zach. Pol. T-wa Kredyt. Miejsk. w Poznaniu 91 1/2 proc. w złocie, 8 proc. listy dolarowe ziemskie były chętnie nabywane po 95 1/2 proc. (przy dew. 8,90), natomiast 4 proc. listy zast. konwert. ziemskie oddawano po 41 proc.

Z akcji bankowych wzgl. przemysłowych doszło do notowania jedynie Bankiem Polskim, za który płacono 104, reszta papierów pozostała bez obrotów z powodu braku odpowiedniego materiału.

Cedula urzędowa z dnia 7 września 1929 r.

Papiery procentowe:
(Kurs w procentach nominalu)
5% pożyczka konwersyjna 49 1/2 % P.
8% obligacje m. Poznania z 1927 r. 92 % P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kredyt. 95,50 % P.
4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziem. Kred. 41 % O.
8% listy zastawne Zach. Pol. T-wa Kredyt. Miejsk. w Poznaniu 91,50 % P.

(Kurs w złotych)
5% pożyczka premijowa, seria II 58 % P.

Akcje bankowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję)
Bank Polski I em. 104 P.

Tendencja: Utrzymana.

Giełda warszawska

dnia 7 września 1929 r.

Waluty Gotówka

Dol. Stan. Zjedn. tr. 9,88 sp. 8,90 kup. 8,86

Dewizy:

Belgia	tr. 128,83	sp. 124,14	kup. 123,52
Holandja	357,40	358,30	356,50
Londyn	043,22	043,33	043,12
Nowy Jork	008,90	008,92	008,88
Paryż	034,89	034,98	034,80
Praga	026,39	026,45	026,33
Szwajcaria	171,72	172,15	171,20
Włochy	046,64	046,75	046,52

Papiery państwowe i obligacje:

4% poz. inwest.	000,00	118,50	119,50
5% poz. premj. dol.	000,00	060,00	059,25
5% poz. konw.	000,00	060,00	049,25
5% poz. kol. konw.	000,00	000,00	047,00

Akcje w złotych:

Bank Polski	165,50—165,25
Bank Zw. Sp. Zarobk.	000,00—078,50
W. T. Wegla	003,00—066,03
Cegielski	000,00—040,00
Norblin	000,00—142,00
Ostrowiecki zakłady	000,00—086,00
Parowozy	000,00—025,50
Borkowski	000,00—011,03

PLODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg

reszta za 100 kg

Berlin, dnia 7 września 1929

Pszenica march. od st. zał. 227,00—281,00

Tendencja słaba.

Zyto march. od st. zał. 192,00—196,00

Zyto z Warty 204,00—000,00

„meklemburskie” 203,00—000,00

Owies march. od st. zał. 168,00—175,00

Tendencja spokojna.

Jęczmień c. rowarowy 210,00—227,00

Tendencja słaba.

Jęczmień past. i przemysł. 170,00—186,00

Tendencja słaba.

Kukurydza loco Berlin 211,00—212,00

Tendencja spokojna.

Mąka pszenna 28,50—34,50

Tendencja spokojna.

Mąka żytnia 25,25—28,25

Tendencja spokojna.

Ospa pszenna 11,75—12,25

Tendencja utrzymana.

Ospa żytnia 11,00—11,25

Tendencja utrzymana.

Groch Victoria 88,00—46,00

Groch dr. jad. 28,00—34,00

Groch past. 21,00—23,00

Makuchy rzepakowe 18,50—19,00

Makuchy miane 24,00—24,30

Wyłoki suche 12,20—12,40

Srut Soja 20,10—20,70

Platki ziemniaczane 18,50—19,00

Ogólna tendencja słabsza.

Tendencja dla żyta: term. zał. utrzymana, dostawa słaba.

Dokoła wyborów do rad miejskich

W sprawie listy p. inż. Namysła

Od komitetu, popierającego listę z czołową kandydaturą p. inż. Namysła, otrzymujemy pismo, które narazie odkładamy, nie mogąc się niemi dzisiaj zająć z powodu nawalu materiału.

Narodowcy — najsilniejszym ugrupowaniem w radzie miejskiej w Gdyni

Gdynia, 5 września.

W dniu 4 sierpnia br. odbyły się w Gdyni wybory do rady miejskiej, które jak wiadomo dały następujące wyniki: lista nr. 1 (Blok Gospodarczy) — 5 mandatów, lista nr. 2 — 6 mandatów, lista nr. 3 („sanacyjna”) 7 mandatów. Wynik wyborów wywołał wśród większości wyborców niemałe rozgoryczenie, gdyż siódmy mandat, który otrzymała „sanacyjna” lista nr. 3 na mocy rozstrzygającego głosu przewodniczącego komisji wyborczej, zarządcy prezesa miejscowego koła B. B. p. Kawczyńskiego — właściwie należał się liście nr. 2, która przy równym z listą nr. 3 ilorazie wyborczym, posiadała jednakże głosów ogólnych o 3 więcej (lista nr. 2 — 605 głosów, lista nr. 3 — 602 głosy). Przeciw temu więc rozstrzygnięciu założyła lista nr. 2 protest, który województwo uznało za słuszny, przyznając jej sporny mandat.

W ten sposób lista nr. 2, która reprezentuje narodowo myślicy element miejscowy, będzie z swemi siedmiu mandatami najsilniejszym klubem w nowej radzie miejskiej.

Termin inauguracyjnego zebrania rady nie jest jeszcze definitywnie ustalony; odbędzie się ono prawdopodobnie w ciągu przyszłego tygodnia.

Wspólny front polski w Chojnicach

Chojnice, we wrześniu.

W tych dniach odbyło się posiedzenie komitetu ogólnego „Zjednoczenia Polaków”, przy udziale 83 przedstawicieli różnych warstw społecznych. Zadaniem tego posiedzenia było ostateczne ustalenie listy „Zjednoczenia Polaków” i uzgodnienie kandydatur. Ustalono 50 kandydatów i uzgodniono kolejność miejsc.

Było to nielada zadaniem; wypadła nadmienić, że zebranie trwało od godziny 8-mej wieczorem do godziny 2-giej w nocy. Całe zatem polskie społeczeństwo Chojnic kroczy do wyborów do rady miejskiej wspólnie. Uznaje należy się obywatelstwu Chojnic, miasta leżącego na pograniczu Niemiec, za powzięcie tak godnego postanowienia. Niech z faktu tego wezmą przykład i inne miasta naszych kresów zachodnich.

W Tucholi rozbiło

W dniu 6 października odbędą się w naszym mieście wybory do rady miejskiej. W związku z tem już teraz wręca praca przygotowawcza. Z inicjatywy prof. Gusa miała powstać jedna wspólna polska lista wyborcza, co byłoby bardzo chwalebne. Odbyło się też w tym celu kilka zebrań miejscowych ugrupowań; utworzono już nawet komitet wyborczy, złożony z przedstawicieli wszystkich ugrupowań, a w środę 4 bm. odbyło się w hotelu „Du Nord” ostatnie decydujące zebranie komitetu, na którym miano ustalić wspólną listę. Przeszło trzygodzinne obrady nie doprowadziły jednak do kompromisowej listy polskiej.

Wobec tego stanu rzeczy spodziewać się należy utworzenia całego szeregu list poszczególnych ugrupowań.

Wybory w Chodzieży

Chodzież, we wrześniu.

Ogłoszono wreszcie listy kandydatów do rady miejskiej, jest ich razem 6, w tem 5 polskich i 1 niemiecka. Nie od rzeczy będzie rozpatrzyć bliżej te listy. Tym, którzy się pytają, dlaczego nie stworzono jednej listy polskiej lub najwyżej 2—3 jak to ogólnie przypuszczano, zaznaczyć trzeba, że co prawda czyniono próbę zjednoczenia wszystkich ugrupowań polskich na jednej liście, ale próby w tym kierunku były słabe. Niestety, fałszywe ambicje personalne, przestarzałe tradycje radzieckie, a potem nowi ludzie karłowacie, wreszcie maciejska robota „sanacji” spowodowały, że wyrosło tylu pretendentów do krzesła radzieckiego, że musiało się wyłonić aż 5 list. Kto zaś bliżej przyjrzał się robocie poszczególnych jednostek „sanacyjnych” z pod znaku byłej 30-stki na naszym terenie, bałamuceniu przez nich umysłów nieorientujących się obywa-

teli, ten całą sytuację dobrze zrozumie i nie trudno mu będzie jasną drogę innym wskazać.

Rozpatrzymy teraz listy kandydatów.

Lista nr. 1 z czołowym nazwiskiem Marcina Gołębia, to lista N. P. R. U. N. P. R. chodziejski, swego czasu bardzo silny, dzięki robocie Ciszaka rozbił się i tutaj na prawicę i lewicę; lwia część przeszła do lewicy. Nie na długo jednak, bowiem w krótkim czasie N. P. R. lewica, prawie cała, przeszła — z wyjątkiem malej części — do P. P. S. Oba odłamy N. P. R. mają więc obecnie bardzo niewielką ilość głosów.

Lista nr. 2 (niemiecka) z Gebaurem na czele może mieć pewne powodzenie tylko z powodu rozłamu wśród polskich wyborców. Sprytni Niemcy wciągnęli tym razem na czołowe miejsce Niemca — katolika, który działalnością swą przy pomocy ks. Klinkego i ks. Klichego, występujących tu raz po raz na zabawach „Katholiken-Vereinu” z mowami o „szczęściowości”, umiał skupić dokoła siebie wszystkich Niemców bez wyjątku, a nawet tych katolików, co do dziś dnia nby uważają się za Polaków, ale chętnie słuchają kazania niemieckiego. Wobec swej zwartości Niemcy mogą przeprowadzić o 2 lub 3 kandydatów więcej niż dotychczas (mieli do tej pory 4 radnych).

Lista nr. 3 z czołowym nazwiskiem Antoniego Wieruszewskiego, to lista P. P. S. Lista ta może mieć pewne powodzenie, chociaż występuje po raz pierwszy.

Lista nr. 4 — inwalidów wojennych, z Stanisławem Stępnikiem na czele, jest noworodkiem. Z jakich powodów inwalidzi wojenni odseparowali się i wystawili własną listę, trudno się domyślać. Lista ta wobec nikłej liczby inwalidów wojennych nie ma wcale widoków powodzenia.

Lista nr. 5 obywatelsko - gospodarcza z p. Wacławem Gapińskim na czele, skupia w sobie kupiectwo, rzemiosło i drobny przemysł, robotników oraz urzędników i inteligencję. Ma ona najwięcej widoków ogólnego powodzenia. Wszyscy jej kandydaci — to ludzie fachowi i energiczni.

Lista nr. 6 B. B. czyli „sanacja” z czołowym nazwiskiem Mieczysława Lapisa, jest nowym wydaniem skompromitowanej 30-stki. Twórcy tej listy liczą na naiwność pewnej części wyborców. Wciągnęli nawet na ostatnie miejsce urzędnika kolejowego, by tem przyciągnąć kilku urzędników na swoją stronę. Dążenia tych panów w dziedzinie gospodarki miejskiej oświećta następująca enuncjacja jednego z głównych kandydatów: „Pierwszym moim wnioskiem będzie, skoro do rady miejskiej przejdę, postawić w Chodzieży pomnik J. Piłsudskiemu”. To chyba wystarczy...

Każdy prawy obywatel, któremu leży na sercu dobro miasta i sprawna gospodarka miejska, będzie głosował na listę nr. 5, na którą winny paść wszystkie głosy polskie.

Obywatel.

Ze Związku Urzędników Kolejowych

Dnia 4 b. m. odbyło się na sali p. Jarockiego ogólne zebranie urzędników kolejowych i kandydatów w sprawie pragmatyki służbowej i nowych przepisów emerytalnych oraz pomocy lekarskiej, obowiązujących od 1. 9. rb. Zebraniu przewodniczył p. Wł. Jarzębowski, prezes okręgowy Związku Urzędników Kolejowych, który po powitaniu licznie zgromadzonych wygłosił referat omawiający najpoważniejsze postanowienia pragmatyki.

Wprowadzone z dniem 1. 9. r. b. przepisy pragmatyczne są rozporządzeniem Rady Ministrów na podstawie dekretu Prezydenta Rz. P. o utworzeniu przedsiębiorstwa P. K. P. i obejmują pracowników etatowych (urzędników) i kandydatów i pracowników nieetatowych.

Do najważniejszych postanowień należy przedewszystkiem § 125, który przewiduje niewypowiedzialność stosunku służbowego poza postępowaniem dyscyplinarnym dla pracowników etatowych po 10 latach służby kolejowej, a dla nieetatowych po 15 latach. Jednakowoż następny § 126 podważa w zupełności ten przywilej, gdyż zezwala na przeniesienie w stan nieczynny w razie organizacji P. K. P. lub gdy zajdą ważne okoliczności pracownika, którego następnie po 6 mies. u etatowych, a 3 mies. u nieetat. mo-

żna zwolnić ze służby. Powyższe rygory nie odnoszą się do pracowników etat., których na podstawie przepisów obowiązujących do dnia wejścia w życie pragmatyki, nie mogli być zwolnieni poza postępowaniem dyscyplinarnym.

Dla kwalifikowania pracowników etat. będą utworzone specjalne komisje kwalifikacyjne, których orzeczenia będą włączone do akt personalnych, a pracownicy mają otrzymać pisemne zawiadomienie o ocenie ich kwalifikacji.

Poza tem każdy pracownik etatowy ma prawo do otrzymania odpisu wykazu stanu służby. Dalsze przepisy regulują urlopy wypoczynkowe i wynagrodzenie w razie niewykorzystania ich, postępowanie komisji dyscyplinarnych i kary uposażenia podczas ćwiczeń wojskowych i mobilizacji itp.

Nad referatem wyłoniła się ożywiona dyskusja, w której przemawiali pp. Bojko, Redeman, Nerkowski, Adamczewski, Herman Mularczyk i Zastrożny, omawiając krytycznie nowe przepisy, poczem p. E. Michalski, wiceprezes Zarządu Głównego Z. U. K. udzielił wyczerpujących wyjaśnień.

Następnie wysłuchano dalszych referatów w sprawie nowych przepisów emeryt. i pomocy lekarskiej.

W rezultacie 4 godzinnych obrad uchwalono rezolucję, w której urzędnicy kolejowi i kandydaci protestują przeciwko nieuwzględnieniu poprawek do pragmatyki służbowej, wniesionych przez Zarząd Główny Z. U. K. i domagają się zmiany w tym kierunku, że

„W ciągu 10-ciu lat, licząc od dnia objęcia służby przez pracownika nieetatowego, po zaliczeniu go w poczet pracowników nieetatowych, a w ciągu 5-ciu lat, licząc od dnia objęcia służby przez pracownika etatowego, o zamianowanie go na stanowisko etatowe, jak również przez kandydata po zaliczeniu go w poczet kandydatów, władza, która mianowała lub zaliczyła pracownika, ma prawo rozwiązać z nim stosunek służbowy za 3 mies. wypowiedzeniem z podaniem na piśmie przyczyn zwolnienia.

U pracowników etatowych i kandydatów wlicza się do 5-letniego czasu skrośu również czas służby przebytej w charakterze pracownika nieetatowego w państwie polskim jak i za-borczem;

skreślenia w całej treści § 126, jako sprzecznego z § 125 i 135. Uzupełnienia punktu 3 § 123 ust. 2 w ten sposób, że wskutek dwukrotnej niedostatecznej kwalifikacji nie powinni być zwolnieni pracownicy stabilizowani.

Przyznania wszystkim pracownikom etat. prawa do pełnego umundurowania względnie ekwiwalentu oraz dodatku na mieszkanie.

Pozostawienia opłaty emeryt. w wysokości 3 proc. uposażenia miesięcznego.

Uregulowania przez Rząd, Sejm i Senat podczas tegorocznej sesji budżetowej kwestii uposażenia i utrwalenia bytu materialnego kolejarzy.

Bohatera śmierć zakonnic

podczas ratowania Najśw. Sakramentu.

W czasie pożaru, jaki wybuchł w jednym z klasztorów katolickich w Anglii, przełożona zakonnic zginęła bohaterską śmiercią w płomieniach. Uratowawszy przy współdziałaniu innych osób wszystkich mieszkańców klasztoru, w tem 58 dzieci, obarczonych przeważnie kalectwem, dzielna zakonnica usiłowała wynieść jeszcze z płomieni Najśw. Sakrament, ale została pogrążona pod gruzami walącego się kościoła.

Dla katolików tego rodzaju śmierć ofiarna nie jest czemś zdumiewającym, ale jest rzeczą charakterystyczną, jak do tego bohaterskiego czynu odnosi się niekatolicka opinia Anglii. W pogrzebie zmarłej tragicznie zakonnic uczestniczył tłum nie tylko katolików, ale i niekatolików, a prawie wszystkie dzienniki niekatolickie poświęciły jej pełnej czci wspomnienia. Szczególnie godny uwagi jest głos liberalnego dziennika „Daily Express”, który pisze: „Cały kraj jest głęboko wzruszony historią siostry Celestyny, która w skazanej zgory na niepowodzenie próbie uratowania Sakramentu św. znalazła śmierć przy pożarze klasztoru w Hayland. Mówi się, że ta ofiara była bezcelowa i niepotrzebna i że ten krok pobożnej zakonniczki miał w sobie coś z donkiszoterji. Ale jest to pogląd powierzchowny. Poza tą ofiarą występował wspaniały, godny czci idealizm. Każdy będzie żałował śmierci tej szlachetnej niewiasty, ale sposób, w jaki ona umarła, musi każdego wzruszyć! Jest w życiu coś, co jest większe od nagiętego materializmu, a siostra Celestyna była tem obficie obdarzona.”

Jak mówi doniesienie siostrę Celestynę znaleziono leżącą na stopniach ołtarza.

Elektryczność na usługach chińskiej policji

Przysłowiowe chińskie tortury ulegają obecnie modernizacji. Chińska policja, a i sądy chińskie, zaczynają stosować nowoczesne wynalazki w zgola swoisty sposób. Oto np. ostatnio coraz częściej stosowana jest przy badaniach przestępców — elektryczność. Badanego kładą na bambusowej pryzmy i mocno do niej przywiązują rękami, następnie ręce łączą z przewodami elektrycznymi, przez których puszczonego zostaje prąd zmienny o coraz większym napięciu. Jak twierdzi prasa chińska, nowy ten sposób badań jest o wiele bardziej humanitarny, niż dawniejsze sposoby, no i bardziej skuteczny, gdyż każdy przestępca, poddany działaniu prądu o odpowiednio wysokim napięciu, przyzna się do wielkich — nawet niepopelnionych win — byleby skrócić tortury, po których zresztą w stosunkowo krótkim czasie badany wraca do zdrowia bez większej szkody dla organizmu.

Golab przeleciał Atlantyk

Niezdobyty dotychczas w kierunku z Europy do Ameryki Atlantyk udało się ostatnio sforsować... golębiowi pocztowemu. Niejaki Thomas Wingard z Winnipegu w Kanadzie, zapalony miłośnik i hodowca golębi, schwytał niedawno w pobliżu jeziora Battees wyłodzonego i wyczerpanego golębia, który na nóżce miał obrączkę z napisem „225.313. C. 26. France M. C. Watterlos”. W jaki sposób golab zdołał odbyć podróż transatlantycką pozostanie to nazawsze tajemnicą małego lotnika.

Lekarz dostaje pomieszczenia zmysłów podczas operacji

Jeden z najsławniejszych operatorów kliniki w Koszycach na Słowacji nie dokonując niebezpiecznej operacji na jednym z pacjentów dostał ataku szaleń. Klinika w Koszycach, jedna z najlepszych w Czechosłowackiej Republice, bardzo często zapraszała celem dokonania zręcznych i trudnych zabiegów lekarskich, znane pocięgi w świecie uniwersalnej medycyny, a zwłaszcza w dziedzinie chirurgji. Oprócz tego zastępy ciężko chorych powierzały się opiece lekarskiej na klinice w Koszycach zwłaszcza ze względu na szczęśliwą i zręczną rękę pierwszego operatora kliniki. Niestety, jakie się zdarzyło w koszyckiej klinice chirurgicznej, jest zaiste strasznym, osamotnionym wypadkiem w historii medycyny. Oto na stole operacyjnym leżał mężczyzna, któremu miano wyciąć zupełnie niewinny wyrostek; ślepa kiskę. Lekarz operujący otworzył pacjentowi, po zachloroformowaniu jamę brzuszną i kilkoma cięciami zanim asystujący lekarze mogli się zorientować wyciął operowanemu całe jelito. Widząc to asystenci struchleli ale opanowawszy pierwsze wzruszenie rzucili się na szalonego szefa i uprowadzili go gwałtem ze sali operacyjnej. W sieni słaby z początku atak objawił się w najwzruszającym stopniu. Pozostali lekarze uczynili natychmiast zabieg u operowanego pacjenta, starając się rozpaczyć i naprawić zło popełnione przez ich szefa. Niestety pacjent po kilku godzinach skonał. Słynny operator został odwieziony natychmiast do szpitala dla umysłowo chorych. Interesującym jest, że w chwili przystąpienia do operacji nie można było zauważyć na nieszczęśliwym lekarzu żadnych oznak pomieszczenia zmysłów, jak również w ostatnich dniach poprzedzających nieszczęśliwą operację. Wszyscy koledzy wystawiają nieszczęśliwcowi jak najlepsze świadectwo.

Papierowy parasol kością niezgody

Angielski gubernator Jerozolimy nie przypuszczał zapewne, że sprawa papierowego parasola stanie się źródłem zamieszek w Palestynie i zmusi angielską siłę zbrojną do interwencji.

O „mur placu” nieraz już bowiem w Jerozolimie walczyła ludność żydowska z Arabami. Do powrócenia spokoju starczyła jednak zawsze gumowa pałeczka policji angielskiej. W tym roku jednak zajścia jerozolimskie zaplały się w trudny do rozwiązania węzeł.

„Mur placu”, po którym setki żydów oplakują w każde święto upadek Jerozolimy, jest własnością Mahometan i otaczają go meczety i domy mahometańskie. Od ub. roku deleg. żydowska domagała się w Londynie oddania im na własność „muru placu” co oburzyło Arabów. Do poważniejszych zaś zamieszek doszło już ubiegłego roku z powodu papierowego parasola.

Żydzi celem oddzielenia mężczyzn i kobiet zawodzących pod murem placu ustawili wielką zasłonę papierową, co w rodzaju parasola. Z powodu skarg arabskich gubernator nakazał usunięcie parasola. Ponieważ żydzi do zarządzenia się nie zastosowali, więc parasol usunęła policja, przyczem doszło do bijatyki, w czasie której arabska ludność poturbowała żydów. Porządek przywróciła policja, lecz Arabowie przyrzekli, że za ustawianie żydowskiego parasola w okolicy ich meczetu, pod murem będących ich własnością zemszczą się przy najbliższej okazji. Pogroźki dotrzymali.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Dwie katastrofy kolejowe

Feralna pora na stacji Warzchewko — Kilkanaście wagonów rozbitych, 4 osoby ciężko ranne

Dziś w nocy około godz. 2 pod stacją Warzchewko niedaleko Kutna, w obrębie warszawskiej Dyrekcji P. K. P., pociąg osobowy nr. 413, jadący z Warszawy do Gdańska, najechał na pociąg towarowy. Kilka wagonów towarowych zostało rozbitych, parowóz pociągu osobowego doznał uszkodzeń, zaś cztery osoby z obsługi kolejowej odniosły rany, częściowo ciężkie. Przyczyna katastrofy jest jeszcze nieustalona; prawdopodobnie jest nią znowu złe nastawienie zwrotnicy. — Przypominamy, że pod tą samą stacją i o tej samej porze wydarzy-

ła się 24 sierpnia r. podobna katastrofa kolejowa; wówczas również zostały ranne 4 osoby, a 14 wagonów towarowych zostało rozbitych.

Drużga katastrofa kolejowa wydarzyła się dziś w nocy, także około godz. 2, na stacji Jaksice w pow. inowrocławskim. Zderzyły się tam dwa pociągi towarowe. Wskutek zderzenia zostało rozbitych kilka wagonów naladowanych węglem. Z ludzi na szczęście nikt nie poniósł szwanku. Prace nad uprzątnięciem toru, zawalonego szczytkami rozbitych wagonów, trwały do godz. 8 zrana.

Zbrodnia w lesie

w pobliżu Biedruska znaleziono okaleczony szkielet

Strasznego odkrycia dokonano w dniu 5. bm. w lesie na granicy między Biedruskiem a Radzimiem w powiecie obornickim. Między drzewami w gęstwinie krzewów znaleziono szkielet męski, leżący tam już niewątpliwie od bardzo długiego czasu. W pobliżu szkieletu była gazeta „Głos Polski” z dnia 7 marca 1929. Zmarły ubrany był w długi płaszcz beżowy bez podszewki, cywilną kurtkę kroju wojskowego i koszulę w paski.

W wyniku zarządzonego dochodu władze śledcze nabrały przekonania, że nieznany zmarły padł ofiarą morderstwa, gdyż czaszka była z lewej strony rozbita. W tajemniczej tej sprawie toczą się dochodzenia. (k)

Z dymem pożarów

poszło znowu kilka zagrod i stogów

Nasz korespondent (k) donosi 7 bm.

W Bojanowie w powiecie rawickim podczas wczorajszej burzy uderzył piorun w stodołę połową zakładu korygendów i ubogich. Stodoła napelciona zbożem spaliła się doszczętnie, łącznie z narzędziami rolniczymi. — Straty powstałe przez pożar, ocenia się na około 40 tys. zł.

W Radomicach w powiecie wrzesińskim w majątności p. Zygmunta Skórzewskiego spalili się doszczętnie dom robotniczy, a częściowo także urządzenie domowe mieszkających tam robotników. Jest podejrzenie, że pożar został spowodowany przez 5-letniego chłopca. Straty wynoszą około 10 tys. złotych.

W Kępnie w pow. szamotulskim od ułatniających się z komina iskier zapalił się dom mieszkalny Pelagii Jagodzińskiej. Dom spłonął doszczętnie; straty ocenia się na około 3 tys. zł.

Od iskier ułatniających się z lokomobili w czasie młócenia zboża zapalił się stóg żyta w majątności Kunowo w pow. szamotulskim. Spaliła się przytem także młocarnia z elewatorrem; łącznie straty ocenia się na 13 tys. zł. (k)

W Łabiszynie w pow. szubińskim wybuchł pożar w zabudowaniach restauratora p. Romana Kurdelskiego. Spaliły się: dom mieszkalny, piekarnia i stojący w pobliżu budynek sąsiada p. Józefa Różańskiego. Straty wyrządzone przez pożar u p. Kurdelskiego ocenia się na 25 tys. zł, a u p. Różańskiego na 10 tys. zł. Przyczyną pożaru nie stwierdzono dotychczas.

W Łaziskach w pow. wągrowieckim spaliły się dwa stogi owsa własność Kazimierza Taczanowskiego. Po wzięciu podejrzenia, że ogień podłożył umyślowo chory włóczęga, który odgrywał się mieszkańcom, że go popamiętają, gdyż gmina nie zapłaciła mu za czyszczenie ustępów w szkole. Włóczęga nazywa się Antoni Woźniak. Straty ocenia się na około 7 tys. zł.

Z Pomorza donosi nam (N):

Wypadki pożarów na Pomorzu mnożą się w ostatnim czasie w zastraszający sposób; wyrządzone straty są tem dotkliwsze, że pożar w licznych wypadkach zniszczył razem z budynkami tegoroczne obfite żniwo. Wskutek niebываłej posuchy napotyka akcja ratownicza na wielkie trudności, które potęguje brak wody.

W Grodziszynie pod Lubawą ofiarą płomieni padła stodoła rolnika p. Domachowskiego, napelniona niemłocnym zbożem; straty wynoszą około 35 tys. zł. W Kurkocinie pod Wąbrzeźnem strawił ogień cztery stogi zboża. W Taborównie spaliły się dwa stogi

właściciela Obsta. W Grabowie pod Nowem miastem strawił pożar stodołę gospodarza Krajewskiego, a w Mierzęcicach całe zabudowania wraz z domem mieszkalnym właściciela Żonackiego. W Tucholi spłonął dach cegielni Zielkiego, cegielnię zdołano uratować.

Kurjer Poznański

Adresy gości P.W.K.

Publikowanie adresów

celem odnalezienia się przybywających

— patrz wydanie poranne —

KALENDARZYK

Sobota, 7 września 1929.

Słońce: wschód 5,13 — zachód 18,28 — długość dnia 13 godzin 15 minut.

Księżyc: wschód 10,00 — zachód 19,57 — przed 1 kwadrą.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Sobota, godz. 7 rano. Temperatura powietrza niska + 10 st. C., pogodnie, wiatr zachodni, ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 753 mm. W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 25 st. C., najniższa + 9 st. C. Ilość opadu: 2 mm.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Drog Wodnych — 0,04 m. Kal. rz.-kat.: Regina — jutro Nar. N. M. P.

Kal. słow.: Domosław — jutro Radosław.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Aptek pod Eskulapem, plac Wolności 13.

Apteka Sapieżyńska, pl. Sapieżyński 1.

Apteka pod Białym Orłem, St. Rynek 41.

Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, Kraszewskiego 12.

Łazarz: Apteka przy Parku Wilsona, ul. M. Focha 47.

Wilda: Apteka pod Koroną, G. Wilda 61.

Pogotowie Ratunkowe Związku Lekarzy, ul. Pocztowa 30, dyżuruje we dnie i w nocy. — Telefon 55-55.

OSOBISTE

— **Sp. Stefan Kula.** W środę, 4 bm. zmarł niespodzianie sp. Stefan Kula, z zawodu drukarz, długoletni współpracownik „Drukarni Polskiej” w Poznaniu, wydawnictwa „Kurjera Poznańskiego” i „Oreodownika Wielkopolskiego”, w 54 roku życia. Zmarły, po ukończeniu szkoły ludowej, poświęcił się zawodowi drukarskiemu i uczył się w ówczesnej drukarni nakładowej Jarosława Leitgebra w Poznaniu, poczem pracował w wydawnictwie „Wiarusa” w Bochum, a po powrocie do kraju w drukarni „Oreodownika” za czasów sp. dr. Romana Szymańskiego, a następnie, z pewnymi przerwami, ostatnio zaś przez blisko 5 lat aż do ostatniej chwili życia w „Drukarni Polskiej”. Sp. Zmarły z natury fizycznie słaby w ostatnich latach nie do magał coraz bardziej na zdrowiu, śmierć zaskoczyła go też prawie nagle na posterunku pracy. W chwili bowiem, kiedy po ukończeniu pracy zabierał się do wyjścia z pracowni, nagle zasłabł i, przewieziony do szpitala miejskiego, wyzionął niebawem ducha, nie odzyskawszy już przytomności.

Sp. Stefan Kula, zaliczający się do rzędu inteligentniejszych towarzyszy sztuki drukarskiej, osierocił żonę i młotnią córkę. R. i. p.

— **Czwierć wieku pracy zawodowej.** Podmistrz ciesielski Jan Pokrzywka obchodził w tych dniach 25 lecie swej pracy zawodowej. Pokrzywka przez cały ten czas jak i obecnie jeszcze pracuje u budowniczego p. Romana Maniewskiego. W kościele parafjalnym na Jeżycach odbyło się uroczyste nabożeństwo, w którym wzięły udział delegacje związków zawodowych z sztańdami. Po nabożeństwie jubilat podejmował u siebie gości, którzy przybyli mu złożyć życzenia. Pierwszy przemówił do jubilat w serdecznych

słowach pracodawca jubilat, budowniczy p. Maniewski, wręczając mu cenne pamiątki. Budowniczy p. Domracki złożył życzenia im. Izby Rzemieślniczej, wręczając zarazem jubilatowi dyplom. W imieniu korporacji budowniczych przemawiał budowniczy p. Rychlicki, a p. Wein-kauf z ramienia cechu podmistrzów. Uroczystość miała przebieg bardzo miły i serdeczny. (z)

— **Osobiste.** Dnia 31 sierpnia w kościele farnym w Bydgoszczy pobłogosławiony został związek małżeński p. Marii Tomaszewskiej z Bydgoszczy z p. Szczepanem Orłowskim radcą Województwa w Poznaniu. Nowożeńcom: Szczęść Boże!

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Z Tow. Ziemiaków.** Dnia 9 września r. (poniedziałek) o godzinie 10,30 odbędzie się w Izbie Rolniczej, ul. Mickiewicza 33, zebranie Ziemiaków Koła Poznańskiego - Grodzisko - Obornickiego. Pan dyr. dr. Jaxa Bykowski wygłosi referat o roli Ziemiaków w życiu gospodarczym i społecznym. Uprasza się o liczny udział Pań Ziemiaków, także tych, które dotąd do Tow. Ziemiaków nie należą.

— **Ze Zw. Burmistrzów.** W sobotę, dnia 14 bm. o godz. 16 odbędzie się na sali posiedzeń Rady miejskiej w Poznaniu plenarne zebranie Związku Burmistrzów na Województwo Poznańskie.

— **Ze Związku Kapłanów „Unitas”.** Plenarne zebranie odbędzie się dnia 9 bm. o godz. 11 w Arcybiskupim Seminarjum Duchownym w Poznaniu, ul. Wieżowa 1-4. P. T. Księża, nie należący do Związku oraz Kapłani z innych diecezyj, pragnący wziąć udział w zebraniu, zechcą się łaskawie zgłosić przy wejściu na salę.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Grono Obywateli przy Kościele P. Jezusa** prosi członków o liczne zebranie się pod sztandarem celem wzięcia udziału w uroczystym nabożeństwie oraz w pochodzie z okazji X. Zjazdu Katolickiego.

— **Baczność Sokolice Gniazda XII.** Śródmieście Część druhen ze sztańdarem stawia się w niedzielę o godz. 8 przed Zamkiem celem udziału w pochodzie uczestników Zjazdu Katolickiego, druga część bierze udział w obchodzie 30-lecia Wildy. Zbiórka o 8.30. Uprasza się o jak najliczniejszy udział.

— **Baczność członkowie S. P. P. I** Zbiórka wszystkich członków Stowarzyszenia Porządku Publicznego celem gremjalnego wzięcia udziału w X. Zjeździe Katolickim. odbędzie się dnia 8 września bm. o godzinie 8 rano u druha prezesa Edmunda Szwedzińskiego przy ul. św. Marcina 38.

— **Koło Śpiewackie Polskie założone 1885 r.** Szan. czytelnikom przypominamy o jutrzejszym występie chóru naszego i grach towarzyskich o nagrody w Ogrodzie Zwierzyńca, które urządzamy w porozumieniu z Dyrekcją tamtejszą. Wszystkich nam życzących gości prosimy uprzejmie o gremjalne przybycie na godzinę 10 rano w jutrzejszą niedzielę do Zwierzyńca. Zarząd.

— **Tow. Przemysł „Jedność” w Poznaniu.** W ostatniej chwili przypomina się członkom Tow. ażeby gremjalnie stawili się pod sztandar Tow. do pochodu Ogólnopolskiego Zjazdu Rzemiosła w niedzielę 8 bm. punktualnie o godz. 8 i pół na Nowym Rynku. Zarząd.

— **Członków Wolnego Cechu Krawieckiego w Poznaniu** uprasza się o wzięcie udziału w nabożeństwie z okazji zjazdu rzemieślniczego dnia 8 bm. Zbiórka na Nowym Rynku o godz. 8.30.

— **Poznański Okręg Stow. Młodzieży Polskiej** zwołuje zbiórki wszystkich stow. ze sztańdami na niedzielę, dnia 8 bm. o godz. 8 rano przy pl. Nowomiejskim 5, a następną na godz. 12.30 przed gmachem Kuratorium Szkolnego przy ul. Składowej.

— **Związki katolickie, sodalacie, inteligencja polska, młodzież akademicka** zainteresują się niewątpliwie I. Polsk. Kongresem Muzyczno-Liturgicznym, jaki pod protektorem J. E. Ks. Kardynała Prymasa odbędzie się w Poznaniu w dniach 10, 11 i 12 września bm. W pierwszym dniu t. j. we wtorek dnia 10 września odprawi się nabożeństwo w kościele Bożego Ciała o godz. 9, poczem o godz. 11.15 nastąpi uroczyste otwarcie kongresu w Auli Uniwersyteckiej, a wieczorem o godz. 8 odbędzie się koncert religijny w Auli Uniwersytetu Poznańskiego.

— **Tow. Młodych Przemysłowców** ofiaruje w zamian wieńca na trumnę swego długoletniego i gorliwego członka ś. p. Teodora Krauzego 50 zł na wykonanie Domu Rzemieślniczego w Poznaniu. Zbiórka członków pod sztandarem w niedzielę 8. bm. o godz. 5.30 przy domu żaloby, W. Garbary 46, celem uczestniczenia w pogrzebie.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Z Ochronki p. w. św. Teresy od Dz. Jezus,** przy ul. Dąbrowskiego 15. III. Dziś o godz. 9 rano odbyła się uroczysta Msza św. w kościele Serca Jezusowego na Jeżycach za pomyślnie rozpoczętego już roku szkolnego. Rozczulający był widok, gdy małżeństwa od lat 3 do 6 przejęte uroczystością chwili wznosiły gorące modły do swej ukochanej patronki.

— **W sprawie wybuchu przy Górnej Wildzie 28.** o czem donosiliśmy, dowiad. się, że p. Olszewskiego, któremu płomienie zagroziły wyjście z mieszkania wyratował z ciężkiej opresji mieszkający obok nod nr 26 właściciel sklepu kwiatów p. Stefan Hetmanowski. On pierwszy zauważył pożar i kłopotliwą sytuację p. Olszewskiego a nie tracąc zimnej krwi, wy-

choce kobiety otrzymują przez użycie naturalnej wody gorzkiej Franciszka Józefa lekkie wypróżnienie, przyczem poleżone to jest nierzaz z nadzwyczaj dobroczynnym działaniem na chore organy. Autorzy klasycznych dzieł o chorobach kobiecych twierdzą, iż pomyślnie działanie wody Franciszka Józefa potwierdzają rezultaty ich badań. Żądać w aptek. i drog. nw 3698

łamał kraty i oswobodził tegoż. Służące swej kazał natychmiast wezwać straż pożarną, która zajęła się już tylko samem gaszeniem pożaru.

KRONIKA WYPADKÓW

— **Wypadki samochodowe.** Dnia 6 bm. najechał na ul. św. Marcina samochód P Z 12238 na wózek ręczny p. Lewandowskiego Alfonsa. U wózka złamane zostało koło. W dniu 6 bm. na ul. Wjazdowej zdarzyły się samochody P Z 44544 i P Z 44355, przyczem oba samochody zostały poważnie uszkodzone. — Dnia 6 bm. kierowca samochodu — taksy nr. 147, jadąc ul. św. Marcina w dół do pl. Św. Krzyskiego, wjechał w okno wystawowe sklepu p. Molendy, przyczem kraty ochronne u okna zostały uszkodzone. (z)

KRONIKA POLICYJNA

— **Komuniści na wystawie.** Dnia 6 bm. zauważono na wieży obserwacyjnej przy pawilonie 52 na terenie E. na plakatach z napisem „palenie tytoniu policyjnie wzbronione”, napisy olówkiem treści antypaństwowej. Policja usunęła ślady bezcelności komunistów. (z)

— **Krwawa bójka.** Dnia 6 bm. powstała bójka pomiędzy Wincentym Drzewieckim a Piotrem Pawlakiem, sąsiadami, zamiesz. przy ul. Siennej 3. W toku bójki odniósł ciężką ranę w głowę Pawlak, którego opatrzyło Pogotowie Ratunkowe. (z)

— **Z powodu kradzieży samochodu** ujęto 19-letniego Władysława Jurgawkę. Skradł on samochód firmie „Autoruch” w Poznaniu. (z)

— **Kradzieże i włamania.** W tramwaju linii 4. skradziono p. Rożkiewiczowi Janowi, zamiesz. w Dębicy pow. Ropczyca, portfel zawierający 20 zł, legitymację kolejową i kartę wolnego przejazdu kolejną. P. Leonowi Mileczyńskiemu, zamiesz. przy ul. Różanej 19 skradziono dorózkę konną Nr. 152 wraz z koniem (siwy wałach) pozostawioną przed lokalem p. Fiedler Emy G. Wilda 47. — Podczas przejazdu przez Zawady skradziono p. Władysławowi Pawlakowi, zamiesz. w Młokowie pow. Poznań, kosz jabłek. — Z wozu pozostawionego przy ul. Warszawskiej skradziono p. Agnieszce Podolskiej z Czerleinka jedwabną bluskę i 7 fotografii. (z)

— **Czyja własność?** W wydziale śledczym pokój 41 znajduje się maszyna do pisania marki „Underwood” która pochodzi z kradzieży. Również znajdują się tam dowody osobiste na nazwisko Choma Michał i Anna Świątkowska. Właściciele zechcą się zgłosić. (z)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— **Samochód najechał w Szczepankowie** w powiecie mogileńskim 8-letnią Pelagję Szmańdziankę, która bawiła się na szosie. Dziecko usiłowało przebiec przed zbliżającym się samochodem i zwinęło się też własną nieostrożnością. Stan Szmańdzianki jest tak ciężki, że niema nadziei utrzymania jej przy życiu. (k)

— **W związku z napadem rabunkowym pod Rososzycami** w pow. ostrowskim, dokonyw. przed kilku dniami na osobie handlarza domokrajnego Wojciecha Bestrego z Ostrowa, aresztowano jako podejrzanego Ignacego Daniszewskiego, bez stałego mieszkania, poszukiwanego już przez sąd okręgowy w Kaliszu. Daniszewskiego przekazano do więzienia sądowego w Ostrowie. (k)

— **Krwawa bójka wynikła w Ostrogu** pomiędzy braćmi Mieczysławem i Wiktoorem Heckerami z Szamotuł, a Feliksem Figlarzem i Czesławem Polarskim z Ostroga. W wyniku bójki Figlarz i Polarski zostali dotkliwie poranieni. W związku z zajęciem sprawą zajęły się władze. (k)

Z WIELKOPOLSKI

— **Zabikowo.** (Z koła śpiew.) Półroczne walne zebranie koła śpiewu im. Paderewskiego w Zabikowie Nowem odbędzie się w niedzielę, dnia 8 bm. o godz. 16 min. 30 w lokalu p. Szukały.

— **Lubon.** (Kradzieże z włamaniem). W Luboniu w powiecie poznańskim dokonano w jednej z ostatnich nocy 2 kra-

Dzisiaj w Kinie

Apollo: „Miłość kozaka”.
Aurora: „Talizmus życia”.
Bajka: „Zemsta murzyna”.
Casino: „Skrzydła”.
Colosseum: „Pan wachmistrz na urlopie”.
Corso: „Bitwa morska przy wyspach Falklandzkich”.
Edison: „Czy mam zostać chłopczycą”.
Kapitol: „Nad pięknym miodrym Dunajem”.
Metropolis: „Pewien młody człowiek”.
Odeon: „Pieniądz”.
Renaissance: „Tajemnica Wschodu”.
Słońce: „Prawo młodości”.
Stylowe: „Titanic”.
Wilsona: „Dziewczę z huśtawki”.

dział z włamaniem. Z mieszkania p. Jerzego Orłowskiego skradziono różną garderobę. Prawdopodobnie ci sami sprawcy włamali się do mieszkania inż. Stefana Dzierżbickiego, gdzie skradli 150 złotych w gotówce, dwie 100-złotowe obligacje pożyczki inwestycyjnej, 6 książek Poczty Kasz. Oszczędności, teczkę z polisą ubezpieczeniową Tow. Ubezpiecz. „Vesta”, oraz inne dowody i dokumenty osobiste na nazwisko p. Dzierżbickiego. Ponad to skradziono różną biżuterię i garderobę. (k)

— **Gniezno** (Koncert). Koncert, który odbył się ostatnio w kawiarni francuskiej ściągając dużo publiczności. m. i. przybyli ks. biskup Laubitz, ks. kanonik Styczeński, ks. dziekan Zabłocki, prez. Barciszewski, starosta Słaby z żoną i wiele innych. Repertuar koncertu pod kierownictwem organisty p. Teofila Barczyńskiego wypadł pod każdym względem imponująco. Dochód z koncertu przeznaczono częściowo na pokrycie budowy pomnika Bolesława Chrobrego. (br)

— **Nowy Tomyśl**. Tow. Urzędników Poczty i Telegrafów w Nowym Tomyślu obchodziło dnia 1 bm. uroczystość poświęcenia sztandaru. Rano ruszył cały pochód na nabożeństwo, podczas którego wygłosił ks. prob. Kuliszak okołecznościowe przemówienie. Następnie odbyło się w obecności rodziców chrześniwych poświęcenie sztandaru. Po południu urządzono zabawę na tutejszym boisku, którą zakończono wieczorem w sali „Kresowianka”. (kn)

— **Koźmin**. (Z seminarjum naucz.) Do tychczasowy dyrektor państw. seminarjum naucz. p. dr. Winkler został przeniesiony do Bydgoszczy. Od nowego roku szkolnego powołany został na stanowisko dyrektorskie p. Dymek, brat ks. biskupa P. Benisz, dotychczasowy prof. pedagogiki, został przeniesiony do Krotoszyna.

— (Z gimnazjum). W tutejszym gimnazjum miejskim z końcem roku szkolnego odeszły prawie wszystkie siły nauczycielskie. Zmianę taką odczuje najdotkliwiej młodzież. Miasto dopłaca na utrzymanie gimnazjum 25 000 zł rocznie. Obywatele, niezadowoleni z takiego stanu sprawy, przywiązują dużą wagę do wyniku wyborów nowej rady miejskiej, której przypadnie w udziale unormowanie tej kwestji. (pk)

— (Z prasy lokalnej). Obliczony na powiat krotoszyński i koźmiński tygodnik „Gazeta Pograniczna” rozpoczęła się ukazywać od początku sierpnia br. Redaktor p. Leon Pochowski z Krotoszyna zapowiedział w pierwszym numerze swego pisma, że wydawnictwo jego jest bezwzględnie apolityczne. — „Gazeta Koźmińska” redagowana przez p. Wojciecha Olejnika skończyła swój żywot w lipcu br.

— (Z banku ludowego). Bank Koźmiński pod zarządem p. dyr. Paryzka rozwija się pomyślnie. Szczególnie w porównaniu z deficytową niemiecką „Dahlehnkasse” (przy tartaku) wykazuje solidne przystosowanie się do obecnych warunków, zupełnie po myśli zasad patrona Wawrzyńnika. (k)

— (Z gazowni miejskiej). Do najwyższych cen gazu świetlnego należą pobierane przez tutejszą gazownię (47 gr za m³) Wysoka cena tłumaczy się produkcją za pomocą prymitywnych urządzeń, a nadto słabą konsumpcją gazu. (pk)

— **Mogilno** (Pożar). W Szczepankowie wybuchł pożar w zabudowaniach Franciszka Andrzejewskiego. Spaliły się połączone jednym dachem dom mieszkalny, stodoła i chlew z zapasami zboża. Łączne straty ocenia się na około 18 000 zł. Są poszlaki, że ogień spowodowany został wadliwością komina. — W Szczepankowie wybuchł pożar w domu mieszkalnym kowala p. Anyżewskiego. (k)

— **Września**. (Kradzieże z włamaniem). W tych dniach włamano się do biura p. Bolesława Szelewskiego we Wrześni i skradziono kasetkę metalową z zawartością około 10 zł. Kasetkę znaleziono rozbitym na stadionie tutejszym. — W czasie dwudniowej nieobecności okradziono mieszkanie Władysława Roszaka i skradziono zegarek. (k)

— **Obrzycko**. W poniedziałek, dnia 2 września br. nastąpiło przejście elektrowni miejskiej przez Firmę K. Gaertig i Ska w Poznaniu na pokrycie długu powstałego przez budowę tej elektrowni.

— (Z Tow. Powst.) W poniedziałek, dn. 2 września br. odbyło się miesięczne zebranie miejscowego Tow. Powst. i Wojaków, w lokalu zebrania u druha Chmielewskiego. Towarzystwo urządziło w niedzielę, dnia 15 września br. pielgrzymkę na odpust do Biedrowa. W następnej niedzielę, tj. 22 września uchwalono urządzenie wycieczki dla członków i ich rodzin do Poznania celem zwiedzenia P. W. K. Uchwalono wiać gremjalny udział z własną orkiestrą w uroczystościach poświęcenia i odsłonięcia pomnika Powstańców w Szamotułach w dniu 8 września br. Uchwalono też ostatecznie zakupić złódek dla tutejszego kościoła, na pokrycie przez to powstałych kosztów opodatkowania się. Każdy członek w czterech ratach ma złożyć 5 zł; nie jest wykluczone dobrowolne złożenie większej kwoty. Złódek taki ma kosztować 600—750 zł.

— **Łabiszyn n. Notecą**. (Z wyborów do Rady Miejskiej). Przewodniczącym komisji wyborczej wybrano p. Władysława Ponczka. List wyborczych złożono aż 6

Jest to, jak na Łabiszyn, liczba ogromnie wielka. Tutejsi obywatele Polacy zamiast się łączyć, rozbijają się na obozy, przez co umożliwiają partii niemieckiej zdobycie więcej miejsc.

— (Z kolonji wakacyjnej). Przez cztery tygodnie przebywały tutaj dzieci z Śląska, w liczbie 20 chłopców, przesłanych tutaj dotąd staraniem Z. O. K. Z. Chłopcy, którzy przybrali po kilka funtów odjechali wzmocnieni na zdrowiu, wywołując stąd niejedno miłe wspomnienie.

(Nowa linja autobusowa). Z dniem 26 sierpnia uruchomiono nową linję autobusową i to Łabiszyn — Barcin — Pakość — Mogilno. Jest to jedna z najdogodniejszych linii komunikacyjnych umożliwiająca połączenie z Poznaniem przez Mogilno.

— (Z parafji). Ks. Błażejewski wyjechał na urlop wypoczynkowy, a zastępuje go ks. prof. Sroka, który bawi tutaj na wakacjach.

— (Przeniesienie posterunku P. P.) Posterunek P. P. został przeniesiony z budynku miejskiego do budynku w którym mieścił się dawniej komisariat obwodowy.

— (Z sądu). Pan sędzia Różalski ukończył swój urlop wypoczynkowy i objął już urzędowanie. (ab)

— **Kępno**. (O podrzucenie dziecka). W Rychtalu znaleziono w ustępie kolejowym zwłoki noworodka. Matkę wysiedziono wkrótce i aresztowano. Jest nią pewna robotnica sezonowa z Kalisza.

— (Za kradzież z włamaniem). W tych dniach aresztowano w Kępnie dwu młodocianych chłopaków którzy niedawno włamali się na strych domu p. Czesława Sabiniewicza i skradli ciasta i wyroby cukiernicze wartości kilkuset złotych. (k)

Z POMORZA

— **Starogard**. (Piętnastolecie pulku). W dniu 14 i 15 września br. 2 Pułk Szwoleżerów Rokitańskich, stacjonowany w Starogardzie na Pomorzu, bohaterski uczestnik historycznej szarży pod Rokitną i walk o utrwalenie granic Rzeczypospolitej obchodzić będzie 15-lecie swego istnienia. Uroczystości z tem związane zaszczyli swą obecnością Pan Prezydent Rzeczypospolitej.

— **Tczew**. (Nieszczęśliwy wypadek). Przy budowie nowej kotłowni dla tutejszej elektrowni przy ul. Nowej wydarzył się nieszczęśliwy wypadek. Podczas przytwierdzania żelaznej konstrukcji zluźniła się cegła i spadła z wysokości 16 metrów na głowę uczniowi Janowi Ossowskiemu. O. utracił przytomność i został natychmiast odstawiony do szpitala św. Wincencgo. Stan jego jednak nie budzi obaw.

— (Uroczystość kościelna). W niedzielę, 1 bm. odbyło się uroczyste przyjęcie dzieci do pierwszej Komunii św. w kościele św. Józefa na Nowem mieście i w kościele farnym na Starem mieście. Razem przyjęto przeszło 400 dzieci.

— (Kreślartstwo). Nowy rekord w klubie kreślarskim zdobył wczoraj p. Rossa, osiągając w 30 rzutach 223 punktów, temsamem bijąc dotychczasowy rekord p. Murawskiego, który wynosił 217 punktów. (ds)

— **Gdynia**. (Budowa ulic). Od dwóch tygodni wra w przyspieszonym tempie prace przy budowie ulic w śródmieściu. Obecnie zaprowadza się kanalizację, poczem nastąpią roboty brukarskie. Ulice śródmieścia, mianowicie Starowiejska, Świętojańska, 10 Lutego, Podjazdowa i boczne mają być całkowicie wykonane jeszcze w bież. roku.

Z ŚLĄSKA

— **Król. Huta**. (Ślub). Dnia 2 bm. pobożosławiny został w kościele św. Jadwigi związany małżeńskim pomiędzy p. Stefanją Stanisławską a mecenasem Adamem Synoradzkim z Zor.

Najwyższe ceny na masło

Miejski Urząd Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego w Poznaniu komunikuje, że najwyższe godziwe ceny na masło mogą wynosić za 1 kg.: masła wyborowego 7,20 zł, masła stołowego 6,80 zł, masła wiejskiego 6,00 zł. Winnych pobierania cen wyższych od wymienionych wyżej ściągać się będzie o lichwę.

Żydzi przewodcami komunistów poznańskich

Dalsze aresztowania komunistów poznańskich — 9 agitatorów pod kluczem

Wczoraj i przedwczoraj policja poznańska przeprowadziła szereg rewizyj domowych u osób podejrzanych o agitację komunistyczną. Aresztowano ogółem 9 osób, które dziś przed południem odstawiono do więzienia sądowego. Są to przeważnie osobnicy już znani z agitacji komunistycznej i karani sądowo za akcję wywrotową.

Aresztowani zostali: robotnik Józef Ratajczak, zam. przy ul. Staszica 14, Stefan Ratajczak, zamieszkały przy Marsz. Focha 179, Marcin Chwiałkow-

ski (Marsz. Focha 195), karany dwukrotnie przez sąd za agitację komunistyczną i kradzież, 22-letnia Żydówka Jacha Sosnowska z Lidy, przybyła razem z aresztowanym przed kilku dniami Abrahamem Wajsem, Józef Jasiński z Zagórza (Nowe Wybudowanie), karany już w procesie komunistycznym Fitznera i towarzyszy, Stanisław Danielak (Szamarzewskiego 14/15), zwolniony przed kilku dniami z więzienia śledczego, gdzie przebywał jako podejrzany o agitację komunistyczną, Marja Szarzyńska (Żydowska 29), Jan Brueger (Bosa 30) i Władysław Krawczyk z zawodu lakiernik, zamieszkały przy Górnej Wildzie 81.

Żydówce Sosnowskiej zarzuca się, że przyjechała jako emisariuszka Polskiej Partii Komunistycznej wspólnie z Wajsem z pewnymi poleceniami. Władysława Krawczyka obwinia się o organizowanie młodzieży komunistycznej na tutejszym terenie wspólnie z Marją Szarzyńską. Brueger i Jasiński wchodzą w skład okręgu komitetu K. P. K., organizacji nielegalnej, jak również nielegalnej organizacji Mopr (Międzynarodowej Organizacji Pomocy Rewolucjonistom), a ponadto działali w P. P. S.-lewicy, jako instruktorzy.

Na ślad szeroko rozgałęzionej akcji komunistycznej, będącej zapewne w bezpośrednim związku ze zbliżającymi się wyborami do Rady Miejskiej, naprowadziły policję poznańską aresztowania dokonane z okazji przygotowywanego przez komunistów w dniu 1 września „dnia młodzieży komunistycznej”.

Przypominamy, że większych aresztowań dokonała policja tutejsza w końcu sierpnia br., a następnie aresztowała 18 uczestników konferencji, odbywającej się w dniu 1 września w lokalu Jaskuły przy Grobli. Na tajnym zebraniu u Jaskuły wygłaszano hasła wywrotowe i przygotowywano nielegalny wiec komunistów pod gołębniem na pl. Bernardyńskim. Referentem był wówczas będący obecnie w areszcie śledczym przybyły w połowie sierpnia wspólnie z Jachą Sosnowską Żyd Abraham Wajś. Okazuje się więc niezbicie, że Żydzi po aresztowaniu przewodników komunistycznych i ucieczce Bema do Bolszewji, ujęli w swe ręce ster roboty komunistycznej na gruncie poznańskim. (k)

SPORT

Lekka atletyka

Mistrzostwo armji w pięcioboju nowoczesnym. Zawody szermierze na szpady rozegrane w piątek rano dały wyniki następujące: 1. por. Koprowski 11 zwycięstw, 1 porażka, 2. kpt. Baran 10 zw. 3. por. Małyśko 8 zw. 4. por. Szupenko 7 zw., 5. por. Kiesewetter 7 zw. Po południu w ujeżdżalni 1 Dak odbyła się 4-ta konkurencja pięcioboju nowoczesnego armji — jazda konna na dystansie 3000 mtr. Wyniki: 1. por. Biedzycki na „Kadrylu” 5:35:1 sek., 2. por. Sokołowski 5:37:4 sek., 3. por. Małyśko 5:57:4 sek., 4. Koprowski 5:58 sek. i 5. por. Zerkowski 5:58,8 sek. W klasyfikacji ogólnej prowadzi w dalszym ciągu por. Małyśko przed por. Koprowskim i kpt. Baranem. (Pat)

Trójbój pań o mistrz. okręgu odbędzie się jutro o godz. 10 na boisku Warty. Ze znanych zawodniczek startują: Lanżanka, Ryssówna, Krajewska, Frankówna, Frydrychówna, Kryżanka i Musielewska.

Piłka nożna

Derby piłkarskie „Warta” — „Cracovia”. Tegoroczne zawody o mistrzostwo Polski w piłce nożnej należą do najciekawszych rozgrywek w ostatnich latach i zainteresowały niemal wszystkich sportowców z całej Polski, którzy śledzą co tydzień wyniki swoich faworytów. Ogółem bierze udział w mistrzostwie Ligi 13 drużyn, z których w tym roku do klasy okręgowej spadają dwa kluby. Każda niedziela przynosi różne niespodzianki, to też walka na boiskach piłkarskich jest zaciętą i emocjonującą. Silami przeciwnicy bronią się wszelkimi sposobami od spadku do kl. A. przodujące drużyny starają się każdy mecz wygrać, by zdobyć tytuł mistrza, który na ten rok posiada, znajdującą się obecnie w słabej formie, krakowska „Wisła”.

Pomimo, że dwa miesiące dzieli nas jeszcze od zakończenia mistrzostwa, to jednak już teraz wysuwają się na czoło tabeli ligowej najpoważniejsi kandydaci pomiędzy nimi Warta i Cracovia.

To też niedzielne derby piłkarskie pomiędzy Wartą a Cracovią wywołały zainteresowanie nie tylko w Poznaniu, lecz w całej Polsce, albowiem wynik tych zawodów wyjaśni, która drużyna ma szansę zdobycia tytułu mistrza. Zawody pierwszej serii przegrała Warta w Krakowie wykazując wówczas bardzo słabą formę, jednak teraz po zwycięstwach z I. F. C. 2:1, Pogonią 3:2 oraz Ruchem 5:0, „zieloni” zdobywają się niewątpliwie na dalszy sukces torując sobie temsamem drogę do mistrzostwa.

Poleca się łaskawej pamięci

Gazeta Bydgoska

w Bydgoszczy
ul. Jagiellońska 10

Cracovia jest równorzędnym przeciwnikiem i znajduje się także w dobrej formie, zatem niedzielne zawody należą być do najciekawszych tego sezonu.

Do decydującego spotkania staną obie drużyny w najlepszych składach, a udział publiczności zapowiada się również bardzo liczny. Początek zawodów punktualnie o g. 16 na boisku „Warty”. Sędzia p. Słomczyński.

Pływanie

Niedzielne zawody międzyklubowe między A. Z. S. i Wartą zapowiadają się nadzwyczaj ciekawie z powodu równości zespołów. Z jednej strony tacy zawodnicy jak Zawieja, Kłosowicz i Maśliński, a A. Z. S. Niesiołowski, Wolkenstein i Gostomski, z pań siostry Ratajczakównie przeciw Wal-kowiakównie i Fellnerównie. Ale już największe zaciekanie wywołują skoki gdzie startują najlepsi skoczkowie Bujak i Grzechowiak a z Warty Maciejewski i Matuszewski. Początek o godz. 15 na pływalni związkowej przy Drodze Dębińskiej. (wz)

Wioślarstwo

Regaty o mistrzostwo Poznania wyznaczone na 8 bm. przełożone zostały na przyszłą niedzielę 15 bm. gdyż jutro odbywają się w Warszawie regaty o mistrz. Warszawy, na które Klub Wiośl. 04 wysłał dwójkę i czwórkę.

TEATRY

— **Z Teatru Wielkiego**. Dziś w sobotę „Halka”. W niedzielę, 8 bm. „Hrabina” z pp. Bojar-Przemieniecką, Fedyczkowską, Kisielowską, Drabikiem, Sendeckim. Urbanowiczem i Wawrzyńnickim przy pulpicie dyr. Wojciechowski. W poniedziałek, 9 bm. „Zemsta nietoperza” z pp. Fontanówną, Grabowską (świeżo pozyskaną), Bratkiewiczem, Folańskim, Gruszczyńskim, Sendeckim, Wawrzyńnickim i Wiśniewskim. We wtorek 10 bm. „Żydówka”. W środę 11. b m. premiera baletu Rózyckiego „Pan Twardowski” w wykonaniu całego zespołu baletowego z p. Jedyńską na czele.

— **Z Teatru Polskiego**. Dziś i jutro pełna humoru rekordowa krotchwiła Adama Grzymala - Siedleckiego „Maman do wzięcia” w koncertowym wykonaniu całego zespołu Huraganowe oklaski przy otwartej kurtynie a po każdym akcie głośne wywoływanie poszczególnych artystów dowodzą, że i sztuka i wykonawcy zdobyli pełne uznanie publiczności.

Teatr „Rewja” na P. W. K.
Dziś i codziennie o godz. 19 i min 15, wielka rewja p. t. „Kulig” o godz. 22 min. 15, pełna humoru „Jazda na Wystawie”. 120 osób na scenie — 800 kostiumów. Bilety wcześniej rabywać można w składzie cygar p. Zygarskiego, ul. Gwarna, narożnik ul. 27 Grudnia i w kasie teatralnej przy ul. Śniadeckich 12. dp 1588

Zygmunt Zawrocki artysta Opery, powrócił i rozpoczął lekcje śpiewu solowego. Metoda włoska. Poprawienie wadliwej emisji głosu. Przygotowanie do występów Operowych i estradowych. Dla nowoępujących próba głosu od 2—3. Waly Zygmunta Augusta 1. zw 18 640

Teatr Wielki

DZIŚ — „Halka”, opera Moniuszki. Niedziela, 8. 9. „Hrabina”, opera Moniuszki. Poniedziałek, 9. 9. „Zemsta nietoperza” opera komiczna Straussa. Początek o godzinie 20. Po rozpoczęciu przedstawienia nikt na salę wpuszczony nie będzie.

Teatr Polski

DZIŚ — „Maman do wzięcia”. Niedziela 8. 9. „Maman do wzięcia”. Poniedziałek, 9. 9. „Maman do wzięcia”. Początek o godzinie 20. Bilety poprzednio do nabycia w kasie teatralnej (Teatr Polski, ul. 27 Grudnia).

Teatr Nowy

DZIŚ — „Panienka z dancingu” gościnny występ Antoniego Fertnera. Niedziela 8. 9. „Panienka z dancingu” gościnny występ Antoniego Fertnera. Poniedziałek, 9. 9. „Panienka z dancingu”. gościnny występ Antoniego Fertnera. Początek o godzinie 20.

Teatr „Rewja” na P. W. K.
Dziś i codziennie o godz. 19.15 wielka rewja polska w 19 obrazach „Kulig” — O godz. 22 arcywesoła rewja „Jazda na wystawie”. Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarskiego narożnik ul. Gwarna i 27 Grudnia i w kasie teatralnej, ul. Śniadeckich 12. Na P. W. K.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

NASZ NAJSTARSZY DWÓR MODRZEWIOWY

Do najcenniejszych zabytków architektury drewnianej we Wielkopolsce należy dwór w Koszutach, pow. średzki. Pochodzi on z r. 1567 — po dziś dzień doskonale zachowany — w założeniu tworzy podłużny czworobok z czterema alkierzami - bokówkami w narożnikach, posiada dach łamany z oknami w mansardzie i facjatę od strony dziedzińca. Ściany modrzewiowe dworu wznoszą się na podmurowaniu i obrzucone są tynkiem.

O zabytku tym mamy tylko luźne wiadomości. Gloger w swem: „Budownictwie drewnianem w dawnej Polsce” zaznacza, że w r. 1902, w czasie restauracji znaleziono na jednej z belek dobrze zachowaną i wyraźną datę: 1567. Ostatniemi czasy oglądając dwór w Koszutach — tej belki - dokumentu doszukać się nie mogłam — widocznie wyjęto ją i zarzucono ją a przy wspomnianej restauracji umieszczono rok powstania budowli — co prawda na bardzo widocznym miejscu ale zato niefortunnie, bo na szczycie jednego z kominów, który już pęka. Sądę jednak, że z całym zaufaniem można się odnieść do wiadomości podanej przez Glogera. — Zresztą przeprowadzając analizę stylistyczną - konstrukcyjną dojdziemy do tego samego wniosku, określając powstanie budowli na drugą połowę 16 wieku.

Wzorem dworu w Koszutach jak i dla wszystkich ówczesnych dworów szlacheckich była chata włościńska — która naogół miała w rzucie podłużny czworobok, z sienią na przestrzal w środku, z izbami mieszkalnymi po jednej a stajniami po drugiej stronie. Przy dworach szlacheckich pomnażano tylko pokoje, przez wydłużenie czworoboku, dodanie bokówek-alkierzy lub piętra z ozdobną facjatą, — a stajnie umieszczano w osobnych zabudowaniach. Tak jak dziś wygląda dwór w Koszutach — nie wszystko pochodzi z 1567 r. W tym czasie mogła powstać środkowa część budynku tj. podłużny czworobok z łamanym dachem, o typie polskim, oknami w mansardzie i facjatą. Nawiasem mówiąc, dachy nazywane u nas mansardowymi, znane były już w Polsce w 16 w. — zaś architekt francuski Mansard (1598—1666) wprowadził je w swej ojczyźnie dopiero w 17 w. Różnica między mansardem polskim a francuskim polega na tem, że pierwszy ma załamania dachu bez zmiany pochyłości w obu postaciach natomiast drugi po załamaniu zmienia nachylenie. — Pod wpływem mansardu francuskiego spotykamy u nas co prawda liczne dwory o dachach tego typu — jednak powstały one dopiero z końcem 17 w. lub w 18 w.

Dalsze przybudówki koszutskiego dworu jak cztery alkierze, wysunięta półrotunda od strony ogrodu, dalej ornamentacyjne profilowania okien i facjaty o wybitnym typie linii barokowej pochodzą prawdopodobnie z końca 17 lub z 18 wieku. Z końcem 18 wieku jak wspomina Gloger przeprowadzono gruntowną restaurację. Alkierze, które były niejako reminiscencją średniowiecznych wież obronnych i nawiązywały w 17 w. tradycję do tamtych czasów, przyjmowały na zakończenie już nie stożkowate ale kopulaste helmy o miękkich wygięciach barokowych.

Dwory drewniane, do których prze-ważnie dla trwałości materiału używano modrzewia — mają bogate formy, wytworną i zmienną sylwetę a malowniczość dodają im przede-wszystkiem alkierze ze swemi kopu-lastami zakończeniami — to też należy zaprzeczyć poglądowi Łuszczkiewicza, który tym budowlom odmawia wartości artystycznej. Dużo dworów spłonęło w czasie wojen szwedzkich, kozackich, tatarskich i później podczas konferencji barskiej tak, że zabytki pochodzące z 16 i 17 w. są już dzisiaj bardzo rzadkie a na ziemiach wielkopolskich należą rzeczywiście do wy-jątków.

Koszuty należały swego czasu do rodziny Koszutskich. W 19 w. prze-chodziły w ręce Zabłockich, Rekow-skich a w r. 1928 po śmierci ostatniego potomka Kosińskich, wnuka generała — pozostały co prawda w rodzinie ale stały się powtórnie własnością Re-kowskich. Jeżeli weźmiemy pod uwa-gę wartość artystyczną dworu w Ko-szutach, doskonale jego utrzymanie pod względem konserwacji — to rze-

czywiście jest on bardzo cennym za-bytkiem architektury drewnianej a przytem najstarszą budowlą tego typu w Wielkopolsce.

Największy rozwój budownictwa drewnianego przypada u nas na wiek 16 i 17. W wieku 18 zostało ono wy-partę przez coraz liczniej stawiane pałace murowane. — Dziś pozostało po niem nieledwie wspomnienie. Koło zbierania ich fotografii, rysunków i o-pisów zasłużyli się przedewszystkiem Zygmunt Gloger, Matias Bersohn, Jó-zef Łepkowski, K. Mokłowski, Łuszcz-kiewicz i Bronisława Kondratowiczowa.

Poznań.

Romana Szymańska.

„DOM POD JASZCZURKAMI”

Z Krakowa piszą nam:

W Rynku pod numerem ósmym stoi piękny a bardzo stary dom, mający za godło dwie gryzące się jaszczurki i stąd nazwany „domem pod jaszczurkami”. Obecnie uległ on odnowieniu i to bardzo pomyślnemu, które przeprowadził znany architekt krakowski p. L. Wojtyczko. Kiedy zbudowano ten piękny okaz architektury średniowiecznej, trudno orzec z całą pewnością, najprawdopodobniej powstał on w połowie wieku czternastego, między rokiem 1331 a 1350. Gotycki watek murów wskazuje mniej więcej na te czasy. Samo godło otrzymał póź-niej, w 15-ym wieku.

Dom pod jaszczurkami uległ w cza-sach Odrodzenia przebudowie, a to o-koło roku 1550. Przebudował go słynny architekt włoski Galeazzo Guicciardi-ni z Florencji. Należał ten dom do wielkiego bractwa włoskiego w Krako-wie od r. 1680 do 1689 i wówczas został jeszcze raz przebudowany i nosił na-zwę „kamienica bracka pod jaszczurkami”. Jest on okazały na zewnątrz, ale wewnątrz jeszcze piękniejszy. Ma salę, nakrytą niezwykłym sklepieniem gotyckim o sześciu potężnych zwor-nikach czyli kluczach sklepiennych. Takie sklepienie spotyka się w Krako-wie tylko raz jeden, mianowicie w ka-plicy Marjackiej w katedrze na Wa-welu.

Wielkopolan zainteresuje fakt, że „Dom pod jaszczurkami” został odno-wiony teraz sumptem instytucji poz-nańskiej. Miał on różnych właścicieli w ostatnim czasie, aż przeszedł na własność poznańskiego Banku Spółek Zarobkowych, który dał go odnowić p. Wojtyczce. Renowacji dokonano z cał-ym pietyzmem, pyszna sala gotycka została uwolniona od niepotrzebnych dodatków i prezentuje się wspaniale.

Ze wspomnień historycznych, z „do-mem pod jaszczurkami” związanych, jedno wyróżnia się szczególnie: oto w tym domu odbył się ślub Dymitra Samozwańca z Maryną Mniszcówną, więc fakt wielkiej historycznej donio-ści. Było to 22 listopada 1602 r.

Z. K.

Co się robi na Wawelu? Z Krakowa piszą nam: Prace przy restauracji Zamku królewskiego, pod kierownictwem prof. Szyszkó - Bohusza posuwają się stale na-przód. Do ad dwie piąte Zamku zostały już zupełnie odrestaurowane i urządzo-ne. W najbliższym czasie prace obejmą północne skrzydło, od sali „pod Ptakiem” do głównej klatki schodowej, na lewo od wejścia na dziedziniec arkadowy. Będą odrestaurowane w tej części trzy sale na parterze, pięć na pierwszym i cztery na drugim piętrze. Między temi ostatniemi znajduje się jedna z najwspanialszych sal zamkowych z zw. senatorska. Tutaj odbywały się wszystkie wielkie uroczy-ści zamkowe. Dziś sala ta, jak wszyst-kie na drugim piętrze jest zupełnie zniszczona. Ze wspaniałych renesansowych ozdób: stropów, odrzwi, kominków i t. d. nie pozostało ani śladu. Zniszczony też został chór dla kapeli dworskiej, który wedle kronik istniał w sali senatorskiej. Wszystko to zostanie obecnie odbudowa-ne i doprowadzone do historycznego sta-nu. Sale otrzymają żelazo - betonowe stropy, na które nałożone będą kafelony; wglębiań ozdobą złoczone rozety, od-tworzone według autentycznych rozet za-chowanych w gabinecie archeologicznym Uniw. Jagiellońskiego. Sale pierwszego piętra, o charakterze gotycko - renesan-sowym zniszczone są o wiele mniej. Za-chowały się sklepienia, fragmenty rzeźb kamiennych w odrzwiach i obramo-waniach okiennych. (oz)

KSIAŻKI NADESLANE

Jan J. Kowalczyk: „Zbójnik - Opiekun” Tom I. W czeluściach niedoli. Ilustracje do powieści wykonał artysta-malarz Jan Walaś z Istebny Kátowice 1929. Nakł. autora.

ŻYCIE KULTURALNE

KONGRES MUZYKI KOŚCIELNEJ

We wtorek rozpoczyna się w Pozna-niu kongres muzyczno-liturgiczny, któ-ry potrwa, jak już donosiliśmy, przez trzy dni: wtorek, środę i czwartek. Jest to pierwszy w Polsce kongres te-go rodzaju, którego rozmiary i zakres pozwalają spodziewać się jaknajpo-ważniejszych wyników.

Oczywiście będą obradom towarzy-szyły liczne produkcje muzyki kościel-nej, a to bądź w świątyniach, podczas odprawianych nabożeństw, bądź w sa-li koncertowej. W pierwszy dzień Zja-zdu dwie Msze św. odprawione będą w kościele Bożego Ciała o godzinie 9-ej i 10-ej, w środę 11 września w ko-ściele Kolegijaty Farniej o godz. 9-ej i w czwartek dwie Msze św. w Katedrze o godz. 8 min. 45 i o godz. 9 min. 30. Na mszach tych wykonany będzie sze-reg utworów i pieśni kościelnych. M. in. w kościele Bożego Ciała wykonana zostanie „Missa Dominicalis” ks. Su-rzyńskiego, w farze — „Requiem” ks. Gieburowskiego, w Katedrze — Msza Palestriny.

Na uroczystym otwarciu Kongresu chóry odśpiewają kilka motetów Pale-striny, a na organach odegrane zosta-ną utwory Liszta i Widora. Na uro-czystym nabożeństwie, które odbędzie się w kościele św. Marcina, na zakoń-czenie Zjazdu odśpiewają chóry mote-ty M. Zielińskiego.

Centralnym punktem Zjazdu będzie koncert religijny o godz. 20-ej we wto-rek, w programie którego uwzględnie-ni są przedewszystkiem kompozytorzy polscy. Odegrane na nim będą sonaty organowe M. Surzyńskiego i F. Nowo-wiejskiego. Chóry odśpiewają z dzieł kompozytorów polskich: motety ks. Wiśniewskiego, B. Wallek - Walew-skiego, ks. Gieburowskiego, wreszcie motet skomponowany przez F. Nowo-wiejskiego na tle melodii ks. kardyna-ła Prymasa A. Hłonda. Dalej wykona-ne zostaną pieśni kompozycji ks. A. Chłondowskiego, ks. W. Gieburowskie-go i J. Kromolickiego. Z obcych kom-pozytorów odśpiewają chóry motety Cascioliniego i Orlando di Lasso.

W trakcie obrad Kongresu uczest-nicy wysłuchają kilku referatów za-sadniczych i organizacyjnych. Ks. kan. Lewandowski mówi będzie na temat: „Istota i zadania katolickiej muzyki kościelnej”, prof. Rutkowski: „Rola organów w liturgii rzymskiej”, dr. Zie-liński: „Współpraca inteligencji mu-zycznej w organizacjach naszych i na-szem piśmie” i ks. Faustman: „Jakie-mi drogami urzeczywistniamy wska-zania zawarte w „Motu proprio” i w „Divini cultus”.

NAUKA

Konkurs na stanowisko bibliotekarza.

Z Warszawy piszą nam: Dyrekcja Biblio-teki Uniwersyteckiej w Warszawie ogła-sza konkurs na stanowisko bibliotekarza-kustosa Gabinetu Rycin. Kandydaci mu-szą posiadać prócz kwalifikacji urzędni-czych, dłuższą praktykę w zakresie kon-servacji zbiorów graficznych oraz wy-kształcenie w zakresie historii sztuki. — Bibliotekarza - kustosa zamianuje mini-ster W. R. i O. P. na wniosek dyrektora Biblioteki i Senatu Akademickiego. Po-dania więc, wraz z dokumentami należy przesłać do Dyr. Biblj. Uniw. w Warsza-wie i to przed 30 września br. (oz)

Il tu jest w Polsce profesorów Uniwer-sytetu? Według zestawienia Min. W. R. i O. P., w ostatnim roku akademickim w wyższych uczelniach polskich wykła-dalo: 802 profesorów, 1398 docentów i a-systentów. (np)

KRAJOZNAWSTWO

Młode uzdrowisko. Z Krakowa pisa-nam: Dopiero w roku ubiegłym została podniesiona do godności uzdrowiska śliczna wioska podhalańska, Zaryte. Leży ona w zachodnich Beskidach, w odległości 4 kilometrów od Rabki na drodze do No-wego Sącza i Krynci. Ma bardzo wygod-ną komunikację kolejową zarówno z Kra-kowem, jak i z Warszawą. Pociąg docho-dzi do stacji, noszącej nazwę Rabka-Za-ryte. Jako uzdrowisko ma Zaryte przed sobą dużą przyszłość. Posiada doskonale warunki klimatyczne, położone jest nie-zbyt wysoko (454 metry nad poziomem morza) na malowniczych stokach leś-nych wzgórz. Piękne lasy iglaste obfitują w ładne miejsca na spacer i wycieczki, w balsamiczne powietrze i w masy jagód i grzybów. Z ciekawszych wycieczek w pobliskie okolice wymienić można: na szczyt Lubonia, na Turbacz, na Babia Gó-rę i t. d. Bystra górską rzeczką Raba pozwala na kąpiele. Jako miejscowość wypoczynkową posiada Zaryte, niemałe zalety. To też frekwencja letników z roku na rok wzrasta. (kr)

TEATR

Nie miał Lwów kłopotu... Piszą nam ze Lwowa: Katastrofalne dopłaty miasta do subwencji na „odmiastowiony” teatr są roztrząsane żywo w prasie, gdyż mają one także swoją stronę zagadkową. Od ośmiu miesięcy dzierżawcy teatrów miejskich wystosowują do komisji teatralnej pisma z żadaniami pieniędzmi, a popierają je za pomocą rachunków, z których właści-wie powinno wynikać, że żadnych dop-lat im nie trzeba, bo wszystko idzie le-piej, niż szło za czasów „umiastowio-nych”. Twierdzili mianowicie, że w docho-dach uzyskali sumy większe, niż dawniej. Ale skoro tak, to tem dziwniejsze, że wy-szli za rok ostatni z 200 tysiącami długów i właśnie zalegli z gażą, skoro wydatki mieli o wiele mniejsze, niż były w umia-stowionym teatrze, mianowicie utrzymują tylko jeden chór i jedną orkiestrę, nie mówiąc już o minimalnych gażach. Za tem wydatki mniejsze, dochody większe — a w rezultacie 200 tysięcy długu i nie-wypłaceni artyści, którzy dopiero przez Związek muszą domagać się swoich na-leżności i dostają je w ten sposób, że miasto im je wypłaca, udzielając dzier-żawcom jeszcze jednej zaliczki, ale nie oddając im pieniędzy do rąk, tylko doko-nywując wypłaty przez swego urzędnika. Sprawa teatralna wezbrała jak wrzód. — Gorzko dzisiaj muszą zalewać ci człon-kowie Rady przybocznej kosarza rządu, którzy wbrew przestrogom ludzi poinfor-mowanych wpakowali Lwów w te kłopo-ty, będące w dodatku niemiłą krzywdą dla opinii miasta. (lt)

Gordon Craig o teatrze. Nasz korespon-dent londyński (z. gr.) pisze nam: Głośny realizator sceniczny Gordon Craig, które-go wpływ rozciął się szeroko na współczes-ną sztukę teatralną (konstrukcja i deko-racja sceniczna) zapowiada książkę o te-atrze współczesnym. Rzecz ukazać się w jesieni.

MUZYKA

Otwarcie sezonu w Operze Warszaw-skiej. Z Warszawy piszą nam: Opera Warszawska rozpoczęła nowy sezon dn. 6 września „Halką”. Obsada była następu-jąca: Helena Lipkowska — rola tytułowa, T. Mankiewiczówna — Zofia, Wiktor Breg-y — Jontek, A. Wiśniewski — Janusz, Z. Mossoczy — stolnik i Bolesław Bołko — Dziemba. Dyrygował p. Dołycki. (tw)

LITERATURA

Bem i Petőfi. Jak wiadomo, znako-mity poeta węgierski, Aleksander Petőfi, był adiutantem generała Bema. W bitwie pod Segesvár, zakończoną klęską Wę-grow, zginął Petőfi. Od tej chwili mija obecnie lat osiemdziesiąt. W rocznicę śmierci wielkiego poety odbyła się aka-demja, urządzona wspólnie przez Stowa-rzyszenie Petőfiego i komitet pomnikowy Bema. Prof. uniw. Ludwik Szadeczky wy-głosił odczyt o przyjacielskich stosun-kach Bema i Petőfiego, podkreślając, że obaj oni otoczeni są w ludzie czcią legen-darną. Literat M. Kiss dał syniezie twór-czości poetyckiej Petőfiego, a dr. Jan Sziklay mówił o węgiersko - polskim braterstwie. Przemawiali jeszcze: Moryc Petri, bar. A. Nygáry, dr. S. Mezey i dr. Bela Bevilacqua. (tk)

Belloc o Jean d'Arc. Korespondent lon-dyński (z. gr) pisze nam: Hilary Belloc, jeden z wojujących poetów katolicyzmu w Anglii, wydał książkę o Dziewicy Orleańskiej.

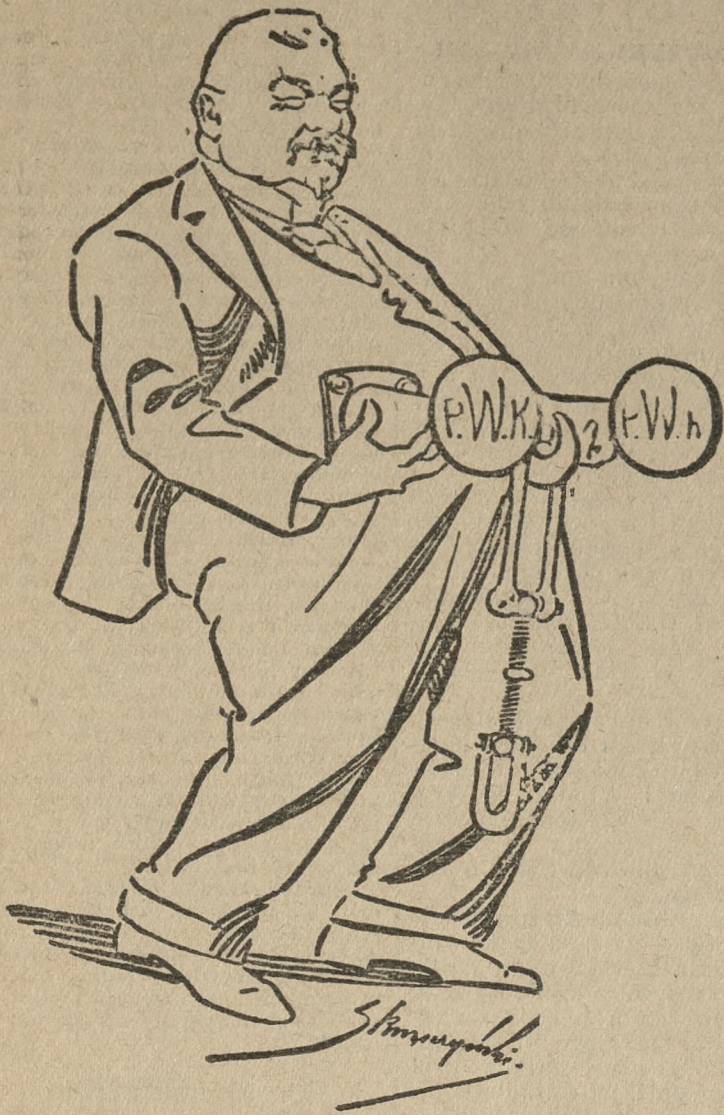
PLASTYKA I ZDOBNICTWO

O estetykę miasta. Z Warszawy pisa-nam: Poczynają tu wchodzić w życie prze-pisy w sprawie szyldów i reklam sklepo-wych. Projekty przedstawiać należy w ur-zzędzie inspekcyjno-budowlanym, a dopie-ro po ich zatwierdzeniu można zamawiać u elektrotechników lub malarzy. Oczywi-ście, jeśli przedsiębiorca nie chce narażać się na niepotrzebne wydatki. Niezawier-dzone bowiem szyldy i reklamy, o ile nie odpowiadają przepisom, zostają usunięte przez władzę administracyjną, a właści-ciele będą pociągani do odpowiedzialno-ści. (pw)

PISMA NADESLANE

„Teczka”. Ilustrowane pismo tygodnio-we. Zeszyt 35. Treść: Od Redakcji. — J. Bobrzyński: „Spadek przeszłości”. — St. Wasylewski: „W sercu poety i pod mikro-skopem badacza”. — F. K.: „Jak się od-było pierwsze wyjście z Watykanu Ojca św”. — M. Boberska: „Tiro Federale”. — W. Mielżyńska: „Artyści czarnego ładu”. — T. Markowski: „Bajka”. — Dr. W. St. Turczyński: „Skarbiec Jasnogórski” (II). — K. Ilakowiczówna: „Wiersze chropo-wate: Miłość”. — J. S.: „Tse - Tse - po-strach Afryki środkowej”. — E. K.: „Wy-stawa teatralna w Warszawie”. — T. a. k.: „Niedowiarek”. — Światłocienie. — Życie teatralne. — Wśród książek. — Wśród książek. — Wśród czasopism. Świat wczoraj, dzisiaj i jutro. — Powieść i nowela: Z. Kisieliński: „Doktor Paweł”; J. Meis-ner: „Szkoła orlat”; G. Morcinek: „U-śmiech zza płotu”. Z. Arend: Lekcja angielskiego. — Rozrywki umysłowe. — Okładka J. Karpińskiej.

POWSZECHNA WYSTAWA KRAJOWA

Twórcy P. W. K. w karykaturze: Prezes Seweryn Samulski.

Odnaczenie dla twórców P. W. K.

Prezydent Ratajski i nacz. dyr. P. W. K. dr. Wachowiak otrzymują podobno wielką wstęgę orderu „Polonia restituta”. Zarazem przypadną w udziale odnaczenia osobistościom, w

tem także urzędnikom, szczególnie zaś służącym około organizacji P. W. K. Zarząd wystawy wyda dyplomy za usługi.

Dworzec poznański wobec Wystawy

(Z referatu prez. inż. Rucińskiego na wszechpolskim zjeździe inżynierów kolejowych)

Dworzec główny poznański nie odpowiadał wcale oczekiwanym wymaganiom. Ponury, brudny, bo od czasów niemieckich nie odnawiany, z ciasnym westybuliem, zabudowanym drewnianymi przybudówkami dla kas biletowych, nie mógł robić korzystnego wrażenia na przybywających do Poznania, a zarazem nie dawał rękojmi, że w tych warunkach zdoła przepuścić większą ilość pasażerów. Podzielony na dwie części, wschodnią i zachodnią, utrudniał komunikację podróżnych. Tak samo budynek przy ujęciu tunelu zachodniego od ulicy Focha, pomniejszając jego wygląd niemiecki z powodu szczupłości westybulu i braku odpowiednich ubikacji nie dawał gwarancji, że będzie mógł pomieścić zwiększony ruch pasażerski. To też pierwszym zadaniem było przystąpienie do przebudowy względnie rozbudowy obu budynków dworcowych.

Główny budynek został w następujący sposób przystosowany do wymagań wzmożonego ruchu osobowego.

Przedewszystkiem usunięto z westybulu wszystkie drewniane przybudówki przez co uzyskano obszerny westybul, regularny czworobok. Południowa ściana szczytowa została przebita. Pod oszklonym dachem powstało przejście do 5.50 m. szerokości schodów granitowych, prowadzących na dół do widnego hallu tunelowego. Jednocześnie pod budynkiem dworcowym, tak od strony zachodniej, jak wschodniej, przebite zostały tunele do tego hallu, który przerobiono z dawnego dworca. Ze świetlika tego na przeciw schodów wejściowych zbudowano drugie schody, łamane na dwie strony. Rozbudowy te wymagały usunięcia dotychczasowej przechowalni bagażu, która została umieszczona z dostępem od strony głównego westybulu, wisząc na dźwigarach ponad schodami wyjściowymi. Obie te ubikacje, połączone są windą bagażową, tak, że podróżni bagaż oddawać i odbierać mogą bądź to w westybulu głównym, bądź w tunelu. Dotychczasowy pierwszy północny kory-

tarz, prowadzący przez całą szerokość budynku z jednego peronu do drugiego, został skasowany, jako zbędny z chwilą przeprowadzenia tunelu pod budynkiem.

Budowa tunelu, która napozór nie przedstawiała większych trudności, miała polegać na przebicciu ściany piwnic i na pogłębieniu do poziomu tunelu środkowej części, niepodpiwniczonej budynkiem, oraz miejsc, przeznaczonych na hall tunelowy, bagaż i łazienki.

Prace te okazały się jednak w praktyce dosyć uciążliwe. Przedewszystkiem należało podchwycić i podmurować dawne fundamenty, które były założone bardzo płytko. Dzięki twardej i spoistej warstwie gliny ilastej, na której stały fundamenty obecnego budynku dworcowego, nie zachodziła wprawdzie potrzeba wykonania kosztownych konstrukcyj, podtrzymujących sklepienia i mury fundamentowe. Na 1.20 mtr. musiano jednakże mury stopniowo podmurować na cementcie. Natomiast łuki krzyżowych sklepień, piwnic podchwyciło się dźwigarami. Tunel został skanalizowany. Przy tych wszystkich robotach wywieziono 83 wagony, tj. około 1.640 mtr. sześć. ziemi, a oprócz tego 50 wagonów gruzu. Podłoga tunelu została wyłożona płytkami, a ściany płytkami szklanymi wyrobu krajowego. Oświetlenie dworca całego zostało zmienione. Zniszczone przewody i armatury usunięto; tak samo musiano usunąć dawne rury oświetlenia gazowego. Zainstalowane zostało wszędzie nowoczesne oświetlenie.

Na południowym podwórzu dworca, znajdujące się oddawna nieużywane stare ustępy zostały przerobione na bezpłatne umywalnie, tak, że po każdej stronie powstało oddzielnie dla mężczyzn i oddzielnie dla kobiet 11 kabin.

Cały dworzec został świeżo odmalowany i utrzymany w kolorach jasnych i pogodnych. Budynek dworca zachodniego został całkowicie przebudowany. Celem uregulowania sajazdów od stro-

ny miasta, trzeba było przebrukować całą ulicę dojazdową i plac zajazdowy przed głównym dworcem, który częściowo został wyasfaltowany. Dalej postanowiono usunąć z przed głównego dworca dotychczasową manipulację z mlekiem. Wszystkie wózki rano i popołudniu zajeżdżały przed główny dworzec i tam odbierały banki z mlekiem, zwożone ze wszystkich peronów.

Usunięcie tych wszystkich niedogodności wymagało przerzucenia odbioru mleka na zachodnią stronę dworca, co spowodowało również pewne prace budowlane.

Poza wymienionymi pracami należy jeszcze zaznaczyć, że odnośnie przygotowań do P.W.K. Dyrekcja PKP. zrobiła bardzo wiele pod względem taryfowym. Działalność przygotowawczą DKP. polegała na tem, że dano stacjom, jakoteż personelowi rewizyjnemu i pociągowemu odpowiednie wyjaśnienia i instrukcje. Poza tem dołożono wszelkich starań, ażeby wszystkie stacje zaopatrzyć na czas w odpowiednią ilość biletów. Również pod względem sanitarnym poczyniono odnośne prace przygotowawcze. Należało przedewszystkiem zakupić inwentarz i materiały potrzebne do wyposażenia pokazowego wagonu sanitarnego, który stanął na wystawie. Mimo tak licznych i różnorodnych prac przygotowawczych, które DKP. w krótkim stosunkowo czasie musiała wykonać, termin otwarcia wystawy zastał ją zupełnie przygotowaną do pokonania wszelkich trudności.

Śmiało można twierdzić, że w całym dotychczasowym okresie P.W.K. nie było momentu, gdzieby tutejszy zarząd kolejowy nie mógł podjąć zadania. (tr.)

Wycieczka rolnicza z powiatu opatowskiego

Oprócz wycieczek szkolnych, straży pożarnych, samorządów i innych z powiatu Opatowskiego, została zorganizowana przez Okręgowy Związek Kółek Rolniczych w Opatowie, przy poparciu Wydziału miejscowego Sejmiku Powiatowego i Ministerstwa Rolnictwa, wycieczka rolnicza, w liczbie osiemdziesięciu siedmiu osób obojga płci, z miejscowym starostą - prezesem O. Z. K. R. panem Stanisławem Kauckim na czele.

Wycieczka w ciągu dwóch dni zwiedziła P. W. K., a trzeciego dnia zabytki m. Poznania i ogród zoologiczny.

Powszechna Wystawa Krajowa i poszczególne jej działy dały możność wycieczkowiczom poznania i naoczno przekonania się o bogactwie, kulturze i dorobku Polski za okres pierwszego dziesięciolecia Jej niepodległego istnienia.

Wycieczka po zwiedzeniu wystawy i zabytków miasta Poznania, w powrotnej drodze, została podzielona na trzy grupy, z których jedna udała się na zwiedzenie portu polskiego w Gdyni, a dwie inne na zwie-

dzenie gospodarstw w okolicach Poznania. Jedną z grup wycieczki udała się w okolice Jarocina, druga zaś, w liczbie 47 osób, pod przewodnictwem starosty opatowskiego p. Stanisława Kauckiego, według wskazywek udzielonych przez Wielkopolskie Towarzystwo Kółek Rolniczych w Poznaniu — koleją do stacji Pierzchno, gdzie oczekiwali w własnych furmankami prezes Kółka Rolniczego w Celestynowie p. Franciszek Słoma, dzierżawca tamtejszego folwarku parafjalnego.

P. Słoma oprowadził wycieczkę po swoim gospodarstwie, zaznajamiając wycieczkowiczów z uprawą łąk i pól, jako też poszczególnych roślin, z hodowlą zwierząt domowych i ogólną organizacją gospodarstwa. Podkreślić należy wielką pilność i znajomość zawodową p. Słomy w prowadzeniu gospodarstwa, stan którego przekonująco świadczy o umiejętnej uprawie roli, celowym doborze nawozów pomocniczych i odmian nasion, co z drugiej strony zapewnia pomyślne zbiory. Drugą główną gałąź gospodarstwa rolnego, którą jest hodowla zwierząt domowych, a w szczególności krów mlecznych, p. Franciszek Słoma prowadzi również bardzo starannie, a jedynie brak odpowiednich zabudowań ogromnie jego prace w tym dziale utrudnia. Żałować by więc należało, że odnośne czynniki, których to jest obowiązkiem, nie zwróciły dotychczas na ten brak uwagi.

Po zwiedzeniu gospodarstwa pp. Słomowie podejmowali wycieczkowiczów z serdeczną gościnnością obiadem, w którym brał również udział pan sekretarz Rady Powiatowej miejscowego Towarzystwa Kółek Rolniczych. W czasie obiadu panował nastrój bardzo miły, a w przemówieniach zabierali głos: uczestnicy wycieczki, pp. Słomowie i p. starosta Kaucki, podnosząc szczerą łączność ducha obywateli Polski w trosce o wspólny wysiłek w dorobku kulturalnym i materialnym.

Po obiedzie p. sekretarz Rady Powiatowej zaznajomił wycieczkę z organizacją tamtejszych Kółek Rolniczych, a pp. Fr. Słomowie, połączając się bardzo serdecznie wycieczkowiczów, odwieźli ich do stacji kolejowej w Pierzchnie.

Uczestnik wycieczki.

Zapowiedź przyjazdu Venizelosa

Premjer grecki Venizelos zatrzyma się w Poznaniu, celem zwiedzenia P. W. K., w powrotnej drodze z Genewy, gdzie bawi na sesji Ligi Narodów. Przyjazd greckiego męża stanu spodziewany jest koło 23 b. m.

Pod koniec przyszedł tygodnia spodziewany jest tutaj grecki min. przemysłu i handlu p. Vourloumis.

Międzynarodowy Zjazd Pracy Rolniczej

W czasie od 18 do 20 b. m. odbędzie się w Poznaniu Międzynarodowy Zjazd Pracy Rolniczej, w którym wezmą udział przedstawiciele rolniczego świata naukowego z całej Europy.

Twórcy P. W. K. w karykaturze: Dyrektor Leon Szczyrkiewicz.

RUCH KOBIECY

pod redakcją: dr. Bożeny Stelmachowskiej.

Prawa kobiety

III.

Pierwszą większą próbą wyzwolenia kobiety była rewolucja francuska w 1789 r. Właśnie wtedy kobieta występuje czynnie. Wspiera walkę zrewoltowanego mieszczaństwa paryskiego i niestety bierze również z mężczyznami udział w mordach i rabunkach. Straganiarki paryskie tłumnie naszły na Wersal, wymogły na królu i Zgromadzeniu Narodowem przeniesienie obrad parlamentarnych z Wersalu do Paryża, potem wracały tryumfujące do stolicy, niosąc na pikach głowy pomordowanych gwardzystów królewskich. Ogół kobiet nie okazał się bardziej humanitarnym od mężczyzn. Ze wstrętem dziś czytamy te karty historii rewolucji francuskiej. Ale nie brak też w tym czasie innego rodzaju wystąpień kobiety, zmierzających do jej wyzwolenia. W Paryżu z początkiem rewolucji zwołano wielki wiec kobiet, ułożono petycję do Stanów Generalnych o zrównanie kobiet pod względem praw politycznych. Główny wódz kobiet Olimpia de Gouges najwymowniej tego się domaga. Jako przeciwniczka systemu terrorystycznego, została przez krwawego Robespierrea ścięta a konwent wypowiedział się przeciwko równouprawnieniu kobiet, oraz zarządził zamknięcie wszystkich stowarzyszeń kobiecych. I tak rewolucja francuska kobietę zawiodła. Znosiła ona we Francji ustrój stanowy. Stworzyła nowe społeczeństwo bezstanowe rzekomo na zasadach równości, wolności i braterstwa. Lecz to się odnosiło tylko do mężczyzn. Kobieta ze zdobycza rewolucji była wykluczona. Trzeba było podjąć nowe wysiłki, ale na innym terenie. Tym krajem skąd wyszło równouprawnienie kobiet jest Ameryka. Ruch tam emancypacyjny rozpoczął się w czasie wojny amerykańsko-angielskiej w r. 1776. Potem na pewien czas zamarił i wreszcie w 4-ech stannach Ameryki Północnej w latach 1890—1895 kobiety uzyskały zupełne równouprawnienie.

W Europie wtedy już we wszystkich krajach wrzał energiczny ruch kobiecy. Pierwszą jego zdobyczą było dopuszczenie kobiet do uniwersytetów w Szwajcarii 1867 r., a następnie w Szwecji, Danii, Belgii, Norwegii i Rosji. O prawa polityczne najenergiczniej walczone w Anglii. Ruch ten prowadzono dość bardzo nerwowo, głosząc i krzykliwe. Tak zwane sufrażystki, zwolenniczki nadania praw wyborczych kobietom przywiązywały sobie łańcuchami do krat i ogrodzeń żelaznych, by uniemożliwić policji ich aresztowania za demonstracje. Parlament angielski w znacznej większości był przeciwnikiem równouprawnienia.

Jedni twierdzili, że stanowisko kobiety jest zbyt wzniosłe i szczytne, ażeby narażać się miała na zetknięcie z błotem i brudami działalności politycznej. Inni zaś uważali, że „kobieta jest kobietą”, że „płeć męska i żeńska zasadniczo się różni. Rozsądek kieruje postępkami mężczyzny, a uczucie i sympatie lub antypatie postępkami kobiety”. Zachodzili obawy, że przez

udzielenie głosu w parlamentach kobietom „uczucie zacznie paraliżować rozsądek”. Zresztą kobiet jest więcej. Mogą wszystkim nierozsądnie pokierować. I otóż gdy zwolennik równoprawnienia kobiet Anglik Mill w 1867 roku w Izbie Gmin gorąco przemówił w obronie kobiet, to jego wniosek, by kobietom dano prawo wybierania kilku mężczyzn — upadła większością 198 głosów przeciwko 78. Potem kilkakrotnie ten wniosek był ponawiany, każdy raz ze skutkiem ujemnym. Ilość przeciwników jednak malała. I wreszcie niemal w ostatnich latach kobiety angielskie uzyskały prawo w wyborze, o które tak zawzięcie walczyły. Jakże jest w innych państwach obecnie? W państwach młodych, powstałych po wojnie światowej w Polsce, Czechosłowacji, Rumunii, Lotwie, Litwie i innych niema różnic w prawach wyborczych między mężczyzną a kobietą. W tych państwach budowano ustrój społeczno-polityczny według wymogów najbardziej demokratycznych. Tego wymagała polityczna racja stanu krajów po wojnie. Nie bez znaczenia też były dawne ograniczenia kobiet w państwach zabórczych. W porównaniu z rewolucyjnym kształtowały się młode państwa. W takich chwilach często zwycięża zasada bezinteresowności, jednym zamachem zmieniająca do gruntu stosunki społeczne. Duch czasu zadecydował o prawach kobiety nie tylko politycznych lecz i prawno-prywatnych, które ograniczały dotąd kobietę na korzyść męża. U tych narodów, którym wojna nie przyniosła zasadniczych zmian politycznych wszystko zostało po staremu, albo bardzo mało się zmieniło. Np. Francja, najstarsza republika w Europie, nie przyznała dotąd prawa wyborczego kobietom. We Włoszech to prawo wprowadzono ze znacznymi zastrzeżeniami. Kobieta włoska musi wykazać się umiejętnością czytania i pisania. Jeśli nie skończyła szkoły, musi poddać się egzaminowi. Jest to znacznym skrepowaniem. W czasie ostatnich wyborów z liczby stu kilkuset tysięcy kobiet w Medjolanie głosowała tylko nieznaczna ilość. Sądźmy, że w najbliższym czasie we wszystkich państwach zapanuje równość polityczna między mężczyzną a kobietą. Tembardziej że, jak doświadczenie lat powojennych uczy, przez uzyskanie praw, kobieta w niczem nie zmieniła stosunków politycznych w państwach, mimo, że podwaja ilość głosów wyborczych. Nie zmienił się nawet liczebny stosunek stronnicstw politycznych. Kobieta z uzyskaniem praw nie stała się ważkim czynnikiem politycznym. Jest narażenie siłą liczebną, przyczem siłą obciążającą.

W tych krajach, gdzie wcześniej uzyskała równouprawnienie, dotarła do szczytów życia politycznego, nawet na terenie międzynarodowym. W pierwszym zgrupowaniu Ligi Narodów brały udział trzy kobiety w charakterze delegatek Szwecji, Danii i Norwegii. W następnym zgrupowaniu oprócz tych trzech brała jeszcze udział 4-ta, przedstawicielka Rumunii. W III. zgrupowaniu L. N. jest już 6 kobiet. Występują one w roli czynnej. Należą do komisji zajmują się sprawami o-

pieki nad kobietą i dzieckiem, czynnie są w komisji zwalczającej alkohol i opium. Oprócz tego na terenie międzynarodowym tworzą kobiety międzynarodową Ligę Kobiet dla spokoju i wolności, celem osłabienia antagonizmów i sporów międzynarodowych.

Międzynarodowa organizacja Czerwonego Krzyża, obejmująca wszystkie państwa, przez działalność kobiety stara się przeprowadzić myśl, zakazania wojny gazowej, najstraszliwszej wojny — przyszości.

Kobieta polska stara się dorównać kobietom innych krajów. Przed wojną w ziemiach polskich rozpowszechnił się ruch kobiecy. Powstał cały szereg organizacji, popierających myśl uprawnienia kobiety. Wojna tę pracę przerwała. A po wojnie kobiecie polskiej nie wypadło walczyć o swe prawa. Bez żadnych zabiegów przyznano jej pełne uprawnienia. Konstytucja polska z r. 1921 nadaje prawa wyborcze wszystkim obywatelom bez różnicy płci w r. 1921 wybory do sejmu wykazały, że kobieta polska chętnie garnie się do życia politycznego. W I. Sejmie było 6, w II. było 5 kobiet. Ale dla pomyślnego i czynniejszego udziału w życiu naszego państwa, trzeba przede wszystkim podnieść uświadomienie szerokich warstw kobiety polskiej. Brakuje szerszemu ogółowi kobiet polskich należytego uświadomienia politycznego, brakuje liczyń ich miljonom wprost elementarnego wykształcenia, zwłaszcza na wsi.

I. K. a.

Ruch kobiecy w Peru

Ciężką walkę toczyły kobiety peruwiańskie choćby o małą częśćkę tych przywilejów, z jakich korzystały oddawna kobiety innych krajów. Dopiero rok 1926 zapisał w historii tamtejszego ruchu kobiecego zwrot na lepsze i zapoczątkował pożądaną erę równouprawnienia. W tym roku odnośne ministerstwo zamianowało dwie kobiety na wysokie stanowiska członków Rady Cenzuralnej dla Obrazków Ruchomych. W następnym roku dopuszczono po raz pierwszy kobiety do Lamskiego Publicznego Stowarzyszenia Dobroczynności. Od tej chwili kobiety opanowały niemalże całą działalność charytatywną w kraju.

Obecnie większość organizacji kobiecych zainicjowała szkoły ekonomicznej gospodarki domowej dla kobiet wyższej sfery, dla kobiet pracujących i dla służby, które cieszą się nie małą frekwencją interesowanych.

Jeszcze w r. 1923 jedna z działaczek, pani Carrie Chapman Catt zapoczątkowała kroki w kierunku sfederowania wszystkich peruwiańskich organizacji w jedno ciało, czego dokazała w tym roku w organizacji pod nazwą: Narodowa Rada Kobiet w Peru. Rada objęła przeszło 50 stowarzyszeń.

W całej pracy najaktywniejszymi są kobiety stanu średniego, które wszczęły ruch pod hasłem przemysłowej niezależności. Kobiety bogate są zadowolone z tego co mają, biedne zaś opanowuje apatia.

(zo)

Ze świata

Kobiety w lotnictwie.

Najbardziej charakterystycznym bodaj zjawiskiem naszych czasów jest współzawodnictwo kobiet z mężczyznami niemal we wszystkich dziedzinach życia. Wstępnym bojem kobiety obaliły mury męskiej wyłączności. Widzimy to również na polu lotnictwa. W walce o podbój powietrza kobiety biorą czynny udział. Amerykanka Earhart zdobywa Atlantyk, przelatując z Nowego Yorku do Londynu, rodaczka jej Ruth Elder, po przebyciu 17-iej części lotu nad oceanem, opada w pobliżu wysp Azorskich i zostaje uratowana. Ale przed niemi, dwie kobiety, biorące udział w transatlantycznych lotach, giną tragicznie. Nie powstrzymuje to wielu innych kobiet, mniej może sławnych lub mniej szczęśliwych, lecz niemniej odważnych.

Na szlakach powietrznych szybuje coraz więcej samolotów, pilotowanych przez kobiety. Prym wiodą bogate Stany Zjednoczone, gdzie stopa zamożności wielu kobietom pozwala na rozkosz posiadania własnego samolotu, gdzie jednak w długim korowodzie tragicznych wypadków lotniczych obok mężczyzny ginie również wiele kobiet. Z pośród narodów starego ładu najwięcej kobiet-lotniczek posiada Francja. Mlle Bolland już przed sześciu laty zdobyła dyplom pilotki i uznanie w kołach fachowych, czego najlepszym dowodem jest fakt, że senjorka pilotek francuskich pełni dziś odpowiedzialną obowiązki pilota w największych francuskich zakładach samolotowych. Mlle Maryse słynie we francuskich kołach lotniczych z niezwykłej odwagi: w tydzień po zdobyciu dyplomu pilota dokonywała brawurowego przelotu pod mostem na Garonne w Bordeaux. Świetną pilotką jest znakomita artystka paryskiej „Comedie” Gaby Morlay. Piękną kartę w dziejach lotnictwa francuskiego ma również Denyse Collin: w czasie wojny światowej w charakterze siostry miłośniczki nieraz towarzyszyła rannym w samolotach sanitarnych, marząc o karierze lotniczej po wojnie, gdy z braku funduszy nie może kształcić się w szkole pilotów, zdobywa potrzebne na ten cel fundusze demonstrowaniem niezwykle śmiałych skoków ze spadochronem i wreszcie po paru latach zdobywa upragniony dyplom pilota, a wkrótce sławę niezwykle odważnej i wytrwałej lotniczki. W Anglii słyną dwie znakomite lotniczki: lady Bayley i miss Eliot Lyan, nie ustępujące ani pod względem fachowego uzdolnienia ani pod względem odwagi najlepszym lotnikom angielskim.

Lotnictwo jako sport i jako zawód zdobywa coraz więcej zwolenniczek wśród kobiet wszystkich niemal państw europejskich, a niewątpliwie w ich szeregu znajduje się też Polki, które na innych polach działalności tak czynny biorą udział.

Kobiety w Paryżu.

Wielokrotny pobyt w Paryżu nasunął dwóm amerykańskim dziennikarkom, panie Josephy i pannie Mc Bride, ideę napisania książki w rodzaju przewodnika, który jednak byłby inny od wszystkich dotychczasowych.

Pisarki dopięły celu w zupełności, bowiem nieopowiadają o wieży Eiffel, o katedrze Notre-Dame lub o Louvrze. Doskonale one odczuły, że większość Amerykanek jedzie do Paryża, aby się rozerwać, nakułować pamiątek i prezentów, no i po powrocie do swej ojczyzny być „Paryżanką w każdym calu”. Dlatego to książka zajęła się przede wszystkim sposobem zakupna i wskazówki co do tanioci, za które mi córka Wuja Sama z przyzwyczajenia gonia, zachowaniem się w teatrze, w restauracji, w hotelu, w towarzystwie itp.

Całość znalazła niemałe uznanie na szpaltach amer. miesięczników, tembardziej, że książka jest pierwszą w swoim rodzaju.

(zo)

Z dziejów naszego szkolnictwa

Anna Danysz

Urodziła się w Poznaniu w r. 1845 z rodziców Pauliny i Ignacego Danyszów. Ojciec jej brał udział w powstaniu 1831-go r. dosłużył się stopnia kapitana i spędził kilka lat na emigracji, we Francji. Zawarł tam stosunki przyjacielskie i koleżeńskie z licznymi towarzyszami broni, którzy po jego powrocie do Poznania wytwarzali w jego domu ową patriotyczną atmosferę. W tej atmosferze wzrastały dzieci powstańca-emigranta, w tych wspomnieniach czerpały wskazania na późniejszą dla ojczyzny służbę. Także rok 1863 pozostawił trwałe wrażenie w umyśle Anny Danysz, bo chociaż ojciec już nie żył, w mieszkaniu matki odbywały się tajne zebrania patriotów.

Anna Danysz odebrała wykształcenie w szkole Katarzyny z Herwigów Poplińskiej, pierwszym na owe czasy zakładzie naukowym w Poznaniu, pracującym w różnej formie i różnym zakresie od r. 1815. Egzamin na nauczycielkę złożyła w szkole SS. Urszulanek w Poznaniu

Kiedy w roku 1871 Katarzyna Poplińska postanowiła dla podeszłego wieku usunąć się z zajmowanego stanowiska, Anna Danysz wraz z swą starszą siostrą Anastazją przejęła ów zakład — przenosząc go najpierw na plac Świętokrzyski, a później w roku 1893 do domu z ogrodem przy ul. św. Marcina 68, gdzie pozostała do r. 1909, to jest do chwili zamknięcia go przez szkolne władze pruskie. — Po 36-letniej pracy pełnej poświęcenia i trudu, oraz przykroci ze strony obcego, wrogiego rządu, Anna Danyszówna zakończyła życie 25 czerwca 1907 r.

Mimo wszelkich starań podejmowanych przez nią samą na dwa lata przed śmiercią, mimo późniejszych zgłoszeń pp. przełożonych Słomińskiej i Kremerówny oraz ś. p. profesora Karwowskiego o przejęcie szkoły, odnośne władze pruskie nie dały pozwolenia i zakład przestał istnieć z dniem 1-go kwietnia 1909 r. ku ogólnemu żalowi i niepowetowanej stracie dla społeczeństwa wielkopolskiego. Kto znał szkołę Anny Danyszówny, kto wychował się w niej i kształcił, ten wie dobrze, jakie nadzwyczajne zasługi położyła Przełożona na polu wychowawczym naszej dzielnicy. W zakładzie

wykształciło się przeszło 3500 dziewcząt, z których 150 złożyło egzamin dojrzałości, uprawniający do objęcia posady przy żeńskich szkołach wyższych. Egzamin składały tylko te uczennice, które pragnęły zostać nauczycielkami. Egzaminy uczennice polskich szkół prywatnych odbywały się w obcym lokalu, przed niemiecką komisją, w języku niemieckim. Jeżeli więc uczennice szkoły Anny Danyszówny zdawały egzamin z dodatnim wynikiem, to jeden dowód więcej, na jak wysokim poziomie naukowym szkoła ta była postawiona.

Sama przełożona wywierała wielki wpływ na uczennice przykładem swym i niepowściągniętą indywidualnością. Wybitna inteligencja łączyła się w niej z serdecznym przywiązaniem do wychowanek, z wielkodusznym charakterem i głębokimi przekonaniami religijnymi. Uważając szkołę za przygotowanie do dalszego życia, wpajała w młodzież uczucia obywatelskości, odpowiedzialności przed Bogiem i ludźmi, miłości bliźniego i ojczyzny. Zmuszona przez reskrypty ministerjalne do stopniowego usuwania ze szkoły nauki języka, dziejów i literatury ojczystej, starała się tę krzywdę

wynagrodzić przez urządzenie tajnych prywatnych lekcji polskiego. Mimo groźnej choroby serca, która ostatecznie położyła kres jej życiu, nie pozwalała się zastępować w pracy. Czuwała nad powierzonymi sobie dziewczętami istotnie po macierzyńsku. Każda z uczennic była jej dobrze znana, dla każdej było u niej dobre słowo i uśmiech serdeczny, lecz gdy zachodziła potrzeba skarcenia, umiała znaleźć drogę do najrodzajniejszego charakteru i najodporniejszego usposobienia. — Uczennice, wychodzące z jej zakładu, nie zrywały nigdy węzłów przywiązania, które je łączyły z pensją i wносиły w życie rodzinne i obywatelskie wszczepione przez przełożoną cnoty i zasady.

Jeśli wobec ucisku ze strony Niemców, wobec trudnych warunków ekonomicznych, domy polskie pozostawały polskimi, jeśli w Poznańskim i na Pomorzu matki dbały o ducha ojczystego w wychowaniu dzieci, to zawdzięczać to należy w wielkiej mierze takim postaciom, jak Anna Danysz, której wpływ sięgał poza mury szkolne i zakładał trwałe podwaliny dla rodzin polskich.

M. H. Lebińska.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Chmury nad Gdynią

Praca nad utorowaniem dostępu do morza składa się z wielu fragmentów: rozwoju żeglugi morskiej, budowy portów, a nie mniej także z rozbudowy połączeń kolejowych portów z wnętrzem kraju. Harmonijny rozwój eksploatacji własnego morza zależy oczywiście od równomiernego prowadzenia prac we wspomnianych kierunkach.

Okazuje się, że — podczas gdy port w Gdyni rozbudowuje się coraz okazaiej, a żegluga morska rozwija się jak najpomyślniej — sprawa połączeń kolejowych Gdyni i Gdańska z resztą kraju szwankuje i grozi dalszemu rozwojowi naszych portów.

Zagadnieniem budowy kolei Śląsk-Gdynia, tej magistrali, która ma uzupełnić i odciążyć dzisiejszą linię, wiodącą przez Tczew do Gdańska, zajmowała się ostatnio ministerialna komisja do spraw rozwoju portu i miasta Gdyni. Komisja powzięła jednomyślnie następującą uchwałę:

„Komisja międzyministerjalna uznaje, że nieukończenie magistrali kolejowej Śląsk - Gdynia w pierwszym zamierzonym terminie, na koniec 1931 r., grozi katastrofą dalszemu rozwojowi Gdyni”.

Grozi katastrofą... Aż tak? Na to pytanie znajdziemy wytłumaczenie we wstępnym artykule urzędowego „Przemysłu i Handlu”. Okazuje się, że zdolność przeładowca Gdyni i Gdańska wzrosła w przeciągu jednego roku (od dzisiejszego licząc) do 1.200 000 tonn węgla miesięcznie, głównie wskutek inwestycji czynionych przez koncerny węglowe. Przewóz miesięczny na jednej drodze kolejowej, wiodącej nad morze (via Tczew) dochodzi obecnie do 750.000 tonn. Rezultat ten osiągnięty został zresztą głównie dzięki nadmiernemu wysiłkowi personelu kolejowego i obciążeniu obecne należy już uważać za nadmierne... Tymczasem za rok sam przewóz węgla wymagać będzie od kolei przeprowadzenia dalszych 350.000 tonn!

Z drugiej strony — niekorzystna sytuacja skarbu państwa zahamowała tempo budowy magistrali Śląsk-Gdynia w tej mierze, że fachowcy liczą się z opóźnieniem jej zakończenia do r. 1935-go... Magistrala ta ma skrócić przebieg pociągów ze Śląska do Gdyni o 90 klm. i dać dodatkowo 16 par pociągów dziennie, co w rezultacie pozwoliłoby dowieźć nad morze dodatkowo 600.000 tonn miesięcznie.

W takich warunkach, oczywiście, może być mowa o grożącej katastrofie. Podzielamy w zupełności pogląd, że należałoby dolożyć wszelkich starań, aby doprowadzić do zakończenia prac na odcinku Gdynia - Bydgoszcz, co odciążyłoby już znacznie magistralę tczewską.

Krótkie informacje gospodarcze

— Liga Samowystarczalności Gospodarczej przystępuje w obecnym sezonie do wzmożonego propagowania wytwórczości krajowej. W tym celu przygotowuje specjalny Tydzień Samowystarczalności Gospodarczej, który odbędzie się z końcem października r. b.

— Produkcja odlewów żelaznych we Włoszech wyniosła w pierwszym półroczu roku bieżącego 342.095 tonn, podczas gdy w takim samym czasie roku r. ub. wytwórczość ta wynosiła zaledwie 20.442,8 tonn.

— W sierpniu ogłoszono w Niemczech ogółem 739 upadłości, podczas gdy w lipcu ogłoszono upadłość 845 firm.

— Ministerstwo sprawiedliwości C. S. R. opracowało projekt zmierzający do sprolongowania ulg celnych dla importu maszyn.

— W Pradze zostały otwarte targi próbek, z udziałem 2.826 wystawców krajowych i z zagranicy.

— Wkrótce ma być opublikowana nowa turecka taryfa celna, która ma wejść w życie 1 października r. b. Ponieważ w dniu 30 sierpnia wygasty wszelkie udogodnienia, przysługujące innym państwom na zasadzie traktatu lozańkiego, nowa taryfa przyniesie duże zmiany w stosunku do norm dotychczasowych.

— Rząd nankijski postanowił znieść wszelkie utrudnienia w imporcie radioaparatów i radjosprzętu. Zmiana ta obowiązuje od chwili ogłoszenia. Tymczasem odpadają stosowane dotychczas specjalne i oddzielne zezwolenia.

— W drugiej połowie września odbędzie się w Barcelonie ze względu na trwającą wystawę i dwudziestopięciolecie międzynarodowego związku przemysłu bawlnianego międzynarodowy kongres bawlniany. Otwarcie nastąpi w dniu 18-go września, zamknięcie 21 września.

Przewodnik Przemysłu i Handlu Polskiego

Ukazał się w handlu rocznik III wydawnictwa „Przewodnik Przemysłu i Handlu Polskiego” pod redakcją dr. Leona Pączewskiego i przy współudziale szeregu wybitnych znawców naszego życia gospodarczego, m. in. pp. B. Balińskiego, dyr. Zw. Hut Szklanych, dr. M. Barcińskiego, dyr. Zw. Przem. Włókien., dyr. R. Battaglii, dyr. Zw. Przem. Konf., T. Bielskiego, red. L. Bruna, T. Czerniejewskiego, dyr. Zw. Papierni Polskich, inż. M. Chorzewskiego, dyr. Polsk. Zw. Przem. Metalowych, inż. J. Dąbrowskiego, Al. Dąbrowskiego, prezesa rady naczelnej Przemysłu Drzewnego, J. Dębickiego, A. Dobieckiego, J. Gościńskiego, b. min. rolnictwa, A. Iwańskiego, J. Iwasiewicza, dyr. Zw. Zaw. Cukrowni b. Kr. Pol., inż. J. Jabłońskiego, inż. J. Jędkiewicza, dyr. Zw. Przedst. Elektrotechn., W. Jastrzębowski, Z. Kackiej, adw. dr. A. Kielskiego, dr. E. Kosteckiego, St. F. Królikowskiego, nacz. wydz. M. P. i H., prof. dr. J. Michalskiego, b. min. skarbu, dr. Leona Pączewskiego, inż. K. Pichelskiego, w. dyr. Pol. Zw. Przem. Metalowych, dr. J. Pikalkiewicza, nacz. wydz. G. U. S. T., dr. W. Spaeta, inż. M. Prokopowicza, dyr. dep. min. rob. publ. A. Siebeneiche, nacz. wydz. M. P. H., B. Sikorskiego, dyr. Zw. Zaw. Kup., dyr. H. Skowronskiego, T. Strzeleckiego, inż. M. Szydłowskiego, b. min. P. i H., S. Skrzywana, S. Urbankowskiego, dr. S. Wachowiaka, b. wojewody, i inż. T. Zamoyskiego, dyr. Zw. Przem. Chem. R. P.

Treść rocznika III, który został opublikowany w związku z Powz. Wystawą Krajową, w porównaniu z rocznikami poprzednimi została znacznie rozszerzona i udoskonalona. Niektóre działy uległy zupełnie nowemu opracowaniu.

Stanowiąc encyklopedję współczesnego życia gospodarczego Polski wydawnictwo w jaknajszerszym zakresie uwzględni wszystkie jego dziedziny i omawia wszystkie ważniejsze jego objawy. Treść wydawnictwa ujęta jest w 10 działów, a każdy z nich stanowi zamkniętą w sobie całość.

Dział I zawiera artykuły, omawiające ogólne linie rozwoju naszego życia gospodarczego w odniesieniu do rolnictwa, przemysłu, handlu i finansów. Ze względu na odbywającą się w r. b. Powz. Wystawę Krajową — w tymże czasie poświęcono temu zdarzeniu kilka artykułów.

Dział II podaje najważniejsze wiadomości z zakresu naszego ustawodawstwa gospodarczego (handlowego, przemysłowego, podatkowego i robotniczego). W dziale tym szczególnie znacznemu rozszerzeniu i gruntownemu przekształceniu uległ artykuł, traktujący o ustawodawstwie handlowym. Po raz pierwszy uwzględniono w nim ustawodawstwo województw wschodnich, a nadto dla większej przejrzystości ze względu na brak ujednolajnienia prawa handlowego na ziemiach polskich — ustawy, obowiązujące na tych ziemiach, nie są omawiane łącznie, lecz oddzielnie. Szereg nowych i bardzo doniosłych ustaw i rozporządzeń w dziedzinie ustawodawstwa robotniczego, jakie zostały wydane w r. 1928, wywołał konieczność zupełnego zmodyfikowania artykułu, opublikowanego w Roczniku II. W mniejszej mierze dotyczy to artykułu o ustawodawstwie podatkowym.

Dział III dotyczy spraw, związanych z handlem wewnętrznym i zagranicznym. Wobec licznych zmian, jakim uległo nasze ustawodawstwo celne oraz dotyczące reglamentacji handlu zagranicznego, treść odnoszących artykułów została opracowana na nowo.

Dział IV obejmuje artykuły, obrazujące rozwój poszczególnych gałęzi w r. 1928 z uwzględnieniem dynamiki rozwoju w latach poprzednich, a niekiedy i w latach przedwojennych. W dziale tym uwzględniono cały szereg przemysłów, przeważnie datujących się od czasów niedawnych, które w rocznikach poprzednich nie znalazły uwzględnienia. (Np. niektóre gałęzie przemysłu spożywczego, przemysł automobilowy, wagonowy i parowozowy, asfaltowy, gumowy i t. p.)

Dział V podobnie rzuca światło na organizację naszego przemysłu i handlu, oraz zawiera adresy wszystkich zawodowych organizacji gospodarczych.

Dział VI obejmuje wiadomości z zakresu bankowego, ubezpieczeniowego i spółdzielczego oraz zawiera wiadomo-

ści, dotyczące naszego kredytu hipotecznego i najważniejsze wiadomości z zakresu obrotu pieniężnego, mogące interesować sfery gospodarcze.

Dział VII — komunikacyjny — zawiera obraz rozwoju kolei żelaznych w Polsce od chwili wskrzeszenia do czasów najnowszych oraz obfituje w liczne wiadomości z zakresu ustawodawstwa kolejowego i komunikacji pocztowo-telegraficznej. Nadto uwzględniona jest w nim komunikacja rzeczna oraz powietrzna.

Dział VIII informuje o obowiązujących w Polsce miarach i wagach.

Dział IX podaje adresy wszystkich w Polsce istniejących urzędów państwowych, polskich placówek dyplomatyczno-konsularnych zagranicą i zagranicznych w Polsce oraz władz miejskich, a nadto zawiera przepisy o służbie konsularnej w Polsce oraz o obowiązujących obecnie opłatach konsularnych.

Dział X i ostatni zamyka treść redakcyjną wydawnictwa szeregiem artykułów, obrazujących życie gospodarcze Gdańska.

Treść powyższą uzupełniają wyciągi z rejestrów handlowych sądów okręgowych i grodzkich oraz bilanse towarzystw akcyjnych.

Na uwagę zasługuje inowacja, jaką wprowadziło w roku bież. wydawnictwo, zaopatrując rocznik III w kilkadziesiąt ilustracji, odtwarzających ważniejsze momenty gospodarcze Polski. Liczne udoskonalenia, jakie wprowadzono do rocznika III, świadczą chlubnie o usilowaniach redakcji dorównania tak pod względem treści, jak i szaty zewnętrznej, najprzedniejszemu tego rodzaju wydawnictwom zagranicą. — Dobór autorów, będących wybitnymi znawcami naszego życia gospodarczego i oceniających w swych artykułach postępy oraz stan poszczególnych jego dziedzin pod kątem widzenia wyłączenie gospodarczym, daje gwarancję całkowitej bezstronności i fachowości zawartego w wydawnictwie materiału informacyjnego. Nie wątpimy, iż rocznik III Przewodnika, podobnie, jak roczniki poprzednie, spotka się z należytem uznaniem sfer gospodarczych, które zainteresują się żywo tą nową publikacją, tem bardziej, że miały możliwość przekonania się na zasadzie roczników poprzednich, jak znaczne korzyści praktyczne wydawnictwo to przynosi. Cena egzemplarza w oprawie płóciennej wynosi 50. Dla informacji podajemy adres redakcji i administracji: Warszawa, ul. Sto-Krzyska 15.

Pierwszy transport kawy brazylijskiej

nadszedł do Gdyni

Dowiadujemy się, że pierwszy bezpośredni transport kawy brazylijskiej nadszedł onegdaj do Gdyni. Dzień 5 września 1929 r. dla polskiego handlu zamorskiego będzie datą radosną: w dniu tym bowiem ukoronowane zostały pomyślnym rezultatem wspólne wysiłki pp. Wł. Gellerta z Rio de Janeiro i Piotra Michałowicza z Poznania, wysiłki, ku usunięciu zbędnego pośrednictwa w dziedzinie importu kolonialnego do Polski.

Dzielnym pionierom serdeczne gratulacje i życzenia dalszego powodzenia dla dobra handlu polskiego!

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) W sprawie Syndykatu Polskich Eksporterów trzody i bydła. Organ austriackiego związku handlarzy bydła oraz komisjonerów „Wiener Vieh- und Fleischverkehrs-Ztg.” w num. 32 zamieścił artykuł p. t.: „Krach im polnischen Schweineausfuhrsyndikat”, w którym stwierdza, że od chwili rozpoczęcia działalności Syndykatu Polskich Eksporterów trzody i bydła, ilość świń polskich na rynku wiedeńskim znacznie się zmniejszyła, natomiast podniosła się ich jakość i cena. Gdy od stycznia do maja 1928 r. import świń polskich wynosił 232 tys. szt., to w tym samym okresie 1929 r. przywieziono do Wiednia tylko 198.000 szt. trzody polskiej. Zato jednak osiągnięto znacznie wyższe ceny — mianowicie za 40 tys. sztuk, przywiezionych do Wiednia w kwietniu r. b. około 7,66 milj. zł. a za 39 tys. sztuk, przywiezionych w maju r. b. 7,43 milj. zł., czyli cena za jedną świnie podniosła się z 187,5 na 190,6 zł. Zasiłguje też wyższy cen przypisuje autor artykułu akcji rolników austriackich i wyraża przekonanie, że byłaby ona następstwem jakiegokolwiek udziału Synd. Pol.

skich Eksporterów trzody i bydła. Zaprzeczanie tego nie można podzielić, gdyż racjonalizacja eksportu polskich świń do Austrii nie dalaby się bezwarunkowo przeprowadzić bez centralizacji handlu w ramach Syndykatu.

(k) Eksport mięsa do Francji. Po dłuższej przerwie rozpoczął się ponowny eksport mięsa do Francji, mianowicie firma Bacon-Compagnie — Bracia Rudzki i Ska w Królewskiej Ilucie wysłała 19. sierpnia br. łącznie z firmą zagraniczną na próbę cały pociąg chłodniczy, wydłużony od firmy „Kühl-Transit Gesellschaft” w Lipsku, zawierający 598 sztuk bitej trzody chlewnej. Firma wspomniana zapowiedziała dalsze transporty i to w porze letniej wobec obawy psucia się mięsa w ciągu drogi przy pomocy specjalnych pociągów chłodniczych złożonych z kilku wagonów i z maszyną chłodniczą o sile 60.000 kalorii, których Polska obecnie nie posiada. W porze chłodniejszej będzie mięso wysyłane w zwykłych polskich wagonach chłodniczych.

IX TARGI WSCHODNIE

(T) Monopole państwowe na Targach Wschodnich. Pawilon Monopolów Państwowych, zajmujący na placu Targów Wschodnich 420 m² zabudowanej powierzchni, z wieżą elektrycznie wieczorem barwnymi żarówkami oświetloną, po gruntownym odnowieniu na zewnątrz i ozdobnej przeróbce wnętrza, służyć będzie i w tegorocznej kampanii na pomieszczenie eksponatów monopolu spirytusowego, tytoniowego, i solnego, monopole wystawia tu prócz surowców i gotowych okazów swej produkcji, tablice statystyczne, fotograficzne zdjęcia i wykresy ilustrujące dotychczasowy rozwój produkcji monopolów państwowych, stan jej obecny, oraz finansowe wyniki ze wszystkich lat poprzednich do ostatniej doby. Niezależnie od tej zbiorowej wystawy monopolów, weźmie w Targach Wschodnich osobno jeszcze udział S. A. Eksploatacji Państw. Monopolu Zapalczanego w Polsce z kolekcją swych wyrobów we wszystkich odmianach i kategoriach.

Z ZAGRANICY

(z) Stan bezrobocia w Niemczech. Do końca pierwszego półrocza b. r. na niemieckim rynku pracy zaznaczyło się pewne ustabilizowanie stosunków. Liczba otrzymujących zasiłki z funduszu bezrobocia wzrosła w porównaniu z rokiem zeszłym o 110 tys. do 720 tys., przyczem największy przyrost wykazało Pomorze oraz Saksonia, podczas gdy w Bawarii mamy stan zeszłoroczny, a w Westfalii znaczną poprawę stosunków.

(z) Zmniejszenie się bezrobocia we Włoszech. Widomym znakiem poprawy sytuacji w włoskiej gospodarce jest niezwykle silny spadek liczby bezrobotnych. W czerwcu r. b. było we Włoszech 193.325 bezrobotnych, t. j. o 34.675 osób mniej niż w maju r. b. Cyfry te staną się jeszcze bardziej wyraziste, jeżeli pod uwagę weźmiemy, że w czerwcu roku ubiegłego liczba bezrobotnych wynosiła 247.721 osób.

Z Wydawnictw

(w) „Rolnik Ekonomista”. Wyszedł z druku nr. 11. „Rolnika Ekonomisty” organ Związku Organizacji Rolniczych Rzeczypospolitej Polskiej. Numer zawiera w treści artykuł p. J. Gościńskiego p. t. „Izby eksportu rolniczego”, inż. M. Rotsteina p. t. „Spirytus nie jest namiastką benzyny lecz jej ulepszeniem”. — W dalszym ciągu znajdujemy przegląd zagraniczny zawierający artykuł dr. Eug. Tomaszewskiego p. t. „Popieranie hodowli drobiu w Niemczech”, kronikę krajową, kronikę zagraniczną, wreszcie przegląd piśmiennictwa krajowego i zagranicznego oraz statystykę.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań dnia 7 9 1929.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznania, ładunki wagonowe, dostawa bieżąca za 100 kg.:

„Ceny orientacyjne”
parytet Poznań

Zyto nowe suche zdadne do przemiatu	25,00—26,00
Uspokobienie słabsze.	
Pszenna nowa sucha zdad. do przemiatu	37,75—39,75
Uspokobienie spokojne.	
Jęczmień przemiatowy	25 07—26 00
Jęczmień browarowy	28,50—31,50
Uspokobienie spokojne.	
Owies nowy	20,50—23,50
Uspokobienie spokojne.	
Maka żytnia wł. workach według urzędowo ustalonego typu (70%)	39,00
Uspokobienie spokojne.	
Maka pszenna 65% v.l. worka	60,00—64,00
Uspokobienie spokojne.	
Otręby żytnie	18 00—19 00
Otręby pszenne	20 00—21 00
Rzepak	69,00—72,00
Groch Victoria	56,00—64,00
Groch Folgera	47,00—52,00

Ogólne uspokobienie spokojne.
Uwagi: Jęczmień, pojawiający się na rynku w większości wypadkach nie odpowiada normom jęczmienia browarowego.

Z życia Towarzystw

Tow. Młodych Przemysłowców w Poznaniu odbyło w poniedziałek 2 bm. przy zapelnionej sali p. Jarockiego swe zwyczajne plenarne zebranie.

Obradom przewodniczył prezes p. Jan Zablocki. Pamięć trzech zmarłych członków a. p. a. p. Stefana (Olszowskiego), Wiktora Podolskiego i Franciszka Szydłowskiego uczczono powstaniem z miejsc. Po załatwieniu wstępnych punktów porządku obrad, oraz przyjęciu pięciu nowych członków wygłosił w zastępstwie p. red. Tadeusz Powidzki referat na temat: „Zdrowie — to skarbiec”.

Szan. prelegent przypomina, że ruch u człowieka przyczynia się do utrzymania zdrowia. Człowiek apatyczny — jest chory. Mówca zaleca więc stosować jaknajwięcej gimnastykę — choćby pokojową. Dotyczy to nie tylko pracowników umysłowych, lecz w równej mierze rzemieślników a szczególnie uczniów, na których trzeba zwracać baczną uwagę. Ta droga bowiem można wychować zdrowe i jędrne pokolenie. Prelegent apeluje więc do wszystkich, ażeby nie zaniedbywali lekkiej, lub trudniejszej gimnastyki, na którą nigdy dla nikogo nie jest za późno.

Rzesistemi oklaskami podziękowano szan. prelegentowi za ten wieczny aktualny wykład.

W zainicjowanej przez p. prezesa dyskusji przemawiali pp. Ant. Młinski, J. Danielewski, Ign. Czaplicki, Bol. Jaśkiewicz, J. Mokarski, wicepr. A. Piotrowski, M. Głotny, Ign. Kwiatkowski i w końcu p. prelegent.

Wszyscy mówcy, w większej części mistrzowie rzemieślniczy, udowadniają w swych przemówieniach, jak bardzo gimnastyka, wycieczki, śpiew, sport, proste trzymanie kręgosłupa przyczynia się do zdrowotności.

Następnie wygłosił p. Ignacy Czaplicki sprawozdanie z 25-letniego jubileuszu Tow. Przemysłowców w Murowanej Goślinie.

Pod komunikatami zarządu daje p. wiceprezes pogląd na całokształt Ogólnego Zjazdu polskiego Rzemiosła w Poznaniu w dniach 8. i 9. września odbyć się mającego. Oznaki zjazdowe wykonane w firmie J. Pendowskiego mogą członkowie także u p. Stefana Malińskiego. Dalej komunikuje p. Wozniak, iż biblioteka Tow. będzie w dwie następne niedziele z przyczyn od zarządu niezależnych dla czytających zamknięta.

Pod wolnymi głosami podnosi p. Danielewski kwestię wyborów do Rady Miejskiej, wyrażając łatwo zrozumiałe zdziwienie, że w Poznaniu aż jedenaście list wyborczych zgłoszono, chociaż stałe mówiło się o zgodzie i jednoci.

Po załatwieniu kilku spraw mniejszej wagi, zamknął p. prezes zebranie hasłem: Przemysłowi i Rzemiosłu Cześć! Cz. J.

Z Koła Śpiew. w Lubasz pow. Czarnków. W niedzielę Koło obchodziło 25-cio lecie swego istnienia. Koło to, założone przez ks. Niedbała i kilku obywateli, przeżyło czasy zaboru i doczekało się chwili radości, że 25-cio letni jubileusz swego istnienia może obchodzić w Odrodzonej Ojczyźnie. Z radością i dumą mogą patrzeć twórcy tego Koła na przeszłość, na swą nieustraszoną pracę.

Niedziela ubiegła zostanie długo w pamięci wszystkich mieszkańców Lubasza i okolicy, tak uczestników jak i delegatów. W uroczystości brały udział Koła Śpiewacze z Czarnkowa, Ryczywołu, Polajewa, Roska, Obrzycka, Rogoźna i Szamotuł oraz miejscowe stowarzyszenia.

O godz. 10.30 zgromadzone Towarzystwa i delegacje udały się pochodem z orkiestrą do Kościoła na wystąpienie mszy św. W czasie nabożeństwa wygłosił podniosłe kazanie zastosoane do chwili ks. dziekan Rosenberg z Lubasza. Zaraz po nabożeństwie udał się pochód do ogrodu p. St. Bruchsa, gdzie odbyło się jubileuszowe posiedzenie. Zebranie zajął prezes miejscowego Koła Śpiewaczego dh. Weihsmann. powitał przybyłe Towarzystwa, delegacje, przedstawicieli Związku i Okręgu i poruczył przewodnictwo posiedzenia generalnemu sekretarzowi Związkuowemu Kół Śpiewaczych na Wielkopolskę. Sprawozdanie jubileuszowe z działalności Koła odczytała sekretarka dh. Cichorkówna. Nastąpiły przemowy, składano życzenia i gwoździły pamiątkowe. Za pracę i poniesione trudy przy założeniu Koła odznaczono kilku członków dyplomami, m. in. założyciela ks. Niedbała.

O godz. 14.45 nastąpił wymarsz do lasu p. Stryżyny. Tu odbył się konkurs kół śpiewaczych. Do konkursu stanęły Koła z Czarnkowa, Polajewa, Roska, Lubasza, Ryczywołu, Rogoźna, Wlkp. i Szamotuł. I na grodzie zdobyło Koło „Lutnia” z Szamotuł za utwór „Słowiczku Mój”, dalsze nagrody zdobyły Koła z Czarnkowa i Lubasza. Nastąpiły również dowolne występy śpiewackie, podczas których występowały nieomal wszystkie Koła zyskując zasłużone oklaski licznie zgromadzonej publiczności. Z nastaniem zmierzchu odmaszerowano do wioski. Wieczorem odbyła się zabawa tańeczna na dwóch salach. Ludność dopisała. Bawiono się w milej harmonii aż do rana. (os)

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożyło w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Dr. Buxakowski, Owńska 100 zł; Z. H. z podziękowaniem za otrzymane łaski 3 zł; A. J. z prośbą o błogosławieństwo 10 zł; P.

M. 20 zł; J. H. 5 zł; Maksymilian Wojciechowski. Śrem z podziękowaniem za otrzymane łaski 10 zł; Admcewscy z podziękowaniem za otrzymane łaski 5 zł; K. K. i B. Poznań 10 zł; Z. K. Poznań 10 zł; H. K. 15 zł; J. B. Pleszew 3 zł, razem z poprzednio pokwitowaniami 840.50 zł.

Na chleb św. Antoniego: J. B. Pleszew 2 zł; razem z poprzednio pokwitowaniami 119 zł.

Na głodujących rodaków na Wileńszczyźnie: M. K. 5 zł; razem z poprzednio pokwitowaniami 6 zł.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Stow. Polskiej Młodzieży Katolickiej p. w. św. Kazimierza, Jeżyce** urządziła dnia 8 b. m. wycieczkę autobusową do Chodzieży i Ujścia. Odjazd z Rynku Jeżyckiego o godz. 6 rano bez względu na pogodę.

— **Zw. Wermistrzów Polskich.** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 7 bm. o godzinie 20 w lokalu p. Handkowi przy ul. Masztalarskiej 7.

— **Sodal. Marjańska Młodzieży i Uczniów Kupieckich** przypomina członkom o zbiórce w dniu 8 bm. o godz. 8 rano, celem wzięcia udziału w uroczystym nabożeństwie z okazji X. Zjazdu Katolickiego. Zbiórka pod sztandarem przy Walech Wazów przed Uniwersyteciem.

— **Tow. Cechowej Czeladzi Krawieckiej** Zebranie dnia 8 bm. o godz. 8.30 przy Nowym Rynku, na Zjazd Rzemieślniczy. Upraszają się członków o jak najliczniejsze zgromadzenie. Zarząd.

— **Związek Hallerczyków, Placówka Poznań.** Celem wzięcia udziału w pochodzie X. Zjazdu Katolickiego odbędzie się zbiórka dnia 8 bm. o godzinie 7.45 rano przed lozalem zebrania św. Marcin 65.

— **Związek Cech. Czel. Gieślielskiej.** Zebranie miesięczne odbędzie się dnia 8 bm. o godzinie 11 w lokalu p. Koniecznego przy ul. Masztalarskiej 2.

— **Tow. Ogrodnicze w Poznaniu.** Zebranie miesięczne odbędzie się dnia 8 bm. o godzinie 15 w lokalu własnym przy ul. Pocztowej 30.

— **Tow. Krawców.** Obchód rocznicy założenia nie odbędzie się 8, lecz 15 bm. Dnia 8 bm. o godz. 8.30 zbiórka na Nowym Rynku, celem wzięcia udziału w Wszechpolskim Zjeździe Rzemiosła.

— **Koło śpiew. im. „Chopin”.** W niedzielę 8 bm. wycieczkę familij. do ogrodu p. Kempa w Starolecie. Program wielce urozmaicony. Wyjazd nastąpi o godz. 14 autobusem z Starego Rynku. Autobusy kursują w tym kierunku co pół godziny.

— **Polski Związek Krawców Konfekcyjnych.** Zebranie nadzwyczajne odbędzie się dnia 8 bm. o godz. 10.30 w lokalu pana Tomczyka. Wroniecka 13.

— **Kat. Tow. Rzemieślników Polskich.** Zebranie odbędzie się w poniedziałek, dnia 9 bm. o godzinie 20 na sali Królowej Jadwigi. Na porządku obrad: dalszy ciąg referatu o podróży do Rzymu, wygłosi p. Maliński. Tow. bierze gremjalny udział w Zjeździe Rzemieślniczym dnia 8 bm.

— **Tow. Cech. Czeladzi Szewskiej.** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 9 bm. o godz. 20 w lokalu „Ul” przy ul. Ślusarskiej nr. 6.

— **Stow. Żeńskie „Strażnica”.** Zebranie odbędzie się dnia 9 bm. o godz. 19.30 w sali parafjalnej.

— **Sodaliczka Pań zawodu kupieckiego.** Zebranie sekcji misyjnej odbędzie się dnia 9 b m. o godz. 19 w ochronce przy kaplicy SS. św. Józefa. Referat wygłosi prezes krajowy ks. K. Bajewicz. O liczny udział sodalisek uprasza Zarząd.

— **Oddział Pływacki T. S. Unja.** Zebranie miesięczne odbędzie się dnia 9 bm. o godz. 20 w sali p. Jarockiego. Na porządku obrad m. in. zawody wewnętrzne.

— **Polski Związek pomocników i pomocniczek konfekcji męskiej,** zwoluje zebranie plenarne na dzień 10 bm. o godz. 20 w lokalu przy ul. Wronieckiej 6.

RADJO

Programy radiofonijne

Poniedziałek, dnia 9 września 1929 r.

Poznań (335 m) godz. 12.50 komunikaty P. W. K.; godz. 13.00 sygnał czasu — hejnał z wieży ratuszowej; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godz. 14.00 notowania giełdy pien. i zboż. towarowej; godz. 14.15 komunikaty gosp. roln., PAT, sprawozdanie o ruchu statków itd.; godz. 16.55 odczyt T. C. L. p. t. „Rośliny i zwierzęta pasorzytne”; godz. 17.15 lekcja gry szachowej (wykl. p. Zygmunt Gaworski); godz. 17.35 audycja dla żołnierza; godz. 17.50 komunikaty P. W. K.; godz. 18.00 koncert popołudniowy. Wykonawcy: Jadwiga Musielnicka (sopran), Mieczysław Paszkiet (skrzypce), prof. Łukasiewicz (akomp.); godz. 18.55 nadprogram; godz. 19.15 „Silva rerum”; godz. 19.40 pogadanka radiotelegraficzna (wykl. p. Marjan Rajewski); godz. 20.00 odczyt p. t. „Wycieczka na Wileńszczyznę” (wykl. red. L. Rubach); godz. 20.30 popularny koncert symfoniczny (transmisja z Warszawy); godz. 22.00 sygnał czasu — komunikat PAT; godz. 22.15 radiografja (syst. Fultona).

Katowice (416 m) godz. 16.20 koncert gramofonowy; godz. 17.25 pogadanka z działu: „Nowości radiowe”; godz. 18.00 audycja dla dzieci i młodzieży. Bajki Marji Billizanki p. t. „O królewiczu złotolotnym, Fajrce dziwnogracie i Grzechotkach”; godz. 19.20 systematyczna lekcja poprawnego mówienia i pisania po polsku dla początkujących; godz. 19.45 komunikaty Strażactwa Śl.; godz. 20.00 odczyt z cyklu „Nauka o Polsce”; godz. 20.30 po-

pularny koncert symfoniczny z Warszawy; godz. 22.00 komunikaty; godz. 23.00 odczyt z cyklu wykładów w językach obcych o Polsce i wielkich Polakach — „Ks. Józef Poniatowski” — wygl. p. Edward Konopka.

Warszawa (1395 m) godz. 12.05 koncert gramofonowy; godz. 13.00 komunikat meteorologiczny; godz. 15.40 komunikat gospodarczy; godz. 16.30 „Kącik artystyczny L. S. G.” — Występ p. Marji Malickiej, art. scen polskich; godz. 16.40 koncert gramofonowy; godz. 17.25 odczyt „Żywotów Zeromskiego” (o języku pisarza) — wygl. prof. dr. Stanisław Adamczewski; godz. 18.00 muzyka lekka; godz. 19.25 komunikat rolniczy i meteorologiczny; godz. 20.05 lekcja języka francuskiego; godz. 20.30 popularny koncert symfoniczny. Wykonawcy: Orkiestra powiększona R. P. pod dyr. Józefa Ozimińskiego i Mieczysław Fliegerbaum (skrzyp.) i. 1. F. Mendelssohn: Uwertura „Hebrydy”. 2. Fr. Schubert: Symfonia H-moll (niedokończona): a) Allegro moderato; b) Andante con moto. II. 3. Eisner: Uwertura do op. „Leszek Biały”. 4. H. Wieniawski: Koncert skrzypcowy d-moll. 5. St. Moniuszko: Mazur z op. „Halka”. — W przerwie komunikat Teatrów Miejskich; godz. 22.00 komunikaty.

Transmisja zawodów lekkoatletycznych.

W niedzielę jutrzejszą w programie poznańskim po audycji dla dzieci od godz. 16.30—17.00 odbędzie się o godz. 17.00 zamiast zapowiedzianego koncertu gramofonowego transmisja międzynarodowych zawodów lekkoatletycznych z udziałem Nurmiiego (transmisja z Warszawy). Ciekawa ta audycja zakończona zostanie o godz. 18.30, poczem dalszy ciąg według podanego przez nas wczoraj programu.

Sensacyjna transmisja.

Słynny amerykański akrobata Boschmeyer, zeskokczywszy z aeroplanu, szybującego na wysokości 3500 m. i unosząc się zgóra 20 minut nad lotniskiem imienia Roosswelta, dostarczył słuchaczom National Broadcasting Association jedynego w swoim rodzaju reportażu: setki tysięcy radiodbiorników, rozsiadanych po całym obszarze Stanów Zjednoczonych, słuchało z zapartym oddechem głosu z przestworza, opisującego przeżycia człowieka, zawieszono go pomiędzy niebem a ziemią.

Boschmeyer posługiwał się umocowanym na piersiach aparatem nadawczym, ważącym tylko 12 kg. i mówił do mikrofonu, uwiązanego pod brodą. National Broadcasting Association przejmowało skwapliwie jego słowa i przekazywało je swoim rozgłosiom.

WŁASNY WYRÓB
KONFEKCIJ MĘSKIEJ
I CHŁOPIĘCEJ

RZETELNE
NAJTAŃSZE
ŹRÓDŁO
ZAKUPU!

E. GRZEŚKOWIAK
POZNAŃ RYNEK 83

ul. Szkolna 11

Teki płóciennee zł. 1.75
• ceratowe . 3.25
• skórzane . 7.90
Torby szkolne
płócienne . 2.60
Torby szkolne
ceratowe . 4.—
Piórniki cer. . 0.80

Wiktor Czysty

Pw 5216-36,198

**BLASK
HELIO**

NAJLEPSZY FROSZEK MYDŁANY
PIERZE SAM I BIELI

WIELKOP. WYTW. CHEMICZNA
BLASK SP. AKC.
POZNAŃ

Do nabycia wszędzie.

Ofiary na Pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu

do kasy komitetu wpłacono w złotych

dw 1921

Fl. Kołpowski, Drawsko	5.—	N. N.	10.—	Al. Markowicz, Grudziądz	2.—
Konrad Dymek, Poznań	10.—	J. Stronka	10.—	Za pór. X. Prob. Rozankie-	2.—
Przez Bank Zw. Sp. Zarob.	5.—	J. Nowicki	5.—	wicza Taszarkowa	2.—
J. Putzowa	5.—	Marja P.	5.—	Panaksza	2.—
K. S. Poz.	10.—	Marja M.	5.—	Meka	1.—
St. Włoszkiewicz	10.—	N. N.	20.—	Kanieniarzka	2.—
A. Nizińska	3.—	Urzednicy Banku Polskiego	33.—	Antczakowa	1.20
Czachowicz	9.25	ku uczeniu śp. Rozalii Go-	33.—	Pitrzak Jadw.	2.—
P. Bukiewicz, Lwówek	20.—	lebiewskiej	33.—	Józek	2.—
St. Wolkowski, Maniewo	20.—	Skwierczowa, Biedzikowo	5.—	Kondela Jan	2.—
St. Szczanińska	20.—	J. Zygor, Peckowo	5.—	Skiłowa	2.—
Em. Szczanińska	10.—	Zwierzycka, Kwieciszewo	5.—	Cebulka	1.50
N. Pomarzewska	10.—	H. Gruszecka, Krosno	5.—	X. Pr. Rożankiewicz	100.—
lg. Lukomski	30.—	W. Dynkowska, Września	10.—	razem	117.70
Przez Bank Wz. Pomocy	50.—	H. Polaryńska, Mrocza	10.—	J. Strugarek, Strzegowo	3.—
Stow. Chrz. Naucz. Szk. P.	50.—	X. Bajewicz, Pniewy	20.—	A. Stawowy, Ostrów	10.—
M. Tielńska	5.—	Przewoźna, Pniewy	5.—	N. N. Poz. Jeżyce	10.—
N. May	5.—	Za pór. X. Sobieraja, Do-	20.—	Kl. OO. Dominikanów, Lw	20.—
B. Bystrzyńska	5.—	naborów X. X. Donab.	20.—	Górska, Wąbrzeźno	15.—
W. Brodziak, w zam. wieśca	10.—	X. X. Donaborów	7.—	X. Kandziora, Raszczyce	5.—
na trumnie śp. X. B. Zych-	10.—	Kolarski, Donaborów	1.—	M. Pawłowicz, Rogoźno	5.—
lińskiego	100.—	Wróbel, Donaborów	1.—	Andrzejewska, Jutrosin	5.—
St. Kośmider, Słupia	5.—	Ozdoba, Donaborów	1.—	L. Stepczyński, Bydgoszcz	5.—
Z. Ulatowski	1.—	Kasprzak, Jankowy	10.—	X. Swinarski, Czarnków	5.—
Dr. Z. Korczyński	1.—	razem zł	40.—	Kuberowa, M. Goślina	5.—
A. M.	1.—	A. Hadlo, Debowo	2.25	Marciniakówna, Mielżyn	5.—
St. Blachowski	5.—	K. Rataj, Gierlatowo	2.50	T. Puk, Chorzewo	5.—
Al. Wiczewski	10.—	Mindak Lucim	10.—	Plockowa, Pieczyńska	11.—
Przez Bank m. Poznania	10.—	St. Sell, Poz.	5.—	Kleniewska	3.—
Ir. Michalska	10.—	Fr. Majchrzak, Osówiec	14.70	S. Chojnacki, Poz.	10.—
M. Szymkowiak	2.—	B. Krukowski, Kleka	5.—	Dr. Domański, Klecko	10.—
Kl. Strojny	10.—	S. Rykiel, Swilcza	20.—	E. Tryczyńska, Leżajsk	2.—
Z. Laskowska	10.—	J. Wodarska, Lwów	20.—	Fr. Moska IV, Mirków	2.—
N. N.	20.—	A. Rek, Suchedniów	2.—	X. Skoracki, Orchowo	15.—
Przez Pozn. Bank Ziemian	10.—	W. Jany, Lubasz	20.—	St. Dobrzyński, Bydgoszcz	12.—
Wl. Śniewak	10.—	L. Madrowski, Lipice	5.70		
Zawielak, Poz.	1.—	W. Kurlus, Duszynki	20.—		
M. Szczepańska	5.—	B. Cieplik, Łyczki	5.—		
Stojkowski, Poz.	5.—	X. St. Pilcher, Bełżyce	5.—		
Korp. Podof. 53 pp. Poz.	602.—	St. Szylf, Pniewy	20.—		
N. Przewoźny, Pniewy	30.—	Personel Dworski Majetności	20.—		
A. Bobrowski, Poz.	3.—	Gorazdowo	60.—		
Peł Obecna, Poz.	1.—	Leszczyński, B.	5.—		
Borowska, Poz.	5.—	X. Spretankiewicz, Opatów	2.—		
Senfleben, Poz	10.—	St. Urbański, Poz.	10.—		
N. N.	2.—	Komplerowiczówna, Poniec	3.—		

Staraniem Komitetu Budowy Pomnika odbywa się od września w każdy pierwszy piątek miesiąca u OO. Jezuitów msza św. o godz. 7-mej na intencje wszystkich żyjących i zmarłych ofiarodawców na pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa.

Dnia 6 września 1929 r., o godzinie 4,30 po południu, zasnął w Bogu po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., nasz najlepszy, najtroskliwszy i najukochańszy mąż, ojciec i dziadek, ś. p.

Jan Bauza

w 62 roku życia. Nabożeństwo żałobne i złożenie zwłok do grobu rodzinnego odbędzie się dnia 10. b. m., o godzinie 9,30 w Mogilnie.

zw 18728

Podstolice, Poznań, Wiecanowo.

W smutku pogrążeni
żona, dzieci, wnuki i rodzina.

Dnia 5 września 1929 r., o godz. 8,30, zasnęła w Bogu, po krótkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza najdroższa matczka i babcia, ś. p.

z Górskich Magdalena Izydorek

przeżywszy lat 57. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 8 b. m., o godz. 3,30, z domu żałoby, o czym zawiadamiają

ciężko strapienie
dzieci i wnuki.

Poznań, ul. Poznańska 18a.

Dnia 5 września 1929 r. zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., nasz ukochany wuj i dziadek, ś. p.

Franciszek Michalski

były obywatel ziemski.

Pogrzeb odbędzie się, dnia 8. b. m. w Lwówku, o godzinie 4, o czym Krewnych i Przyjaciół zawiadamia serdecznym żalem przejęta

zw 18787

rodzina Kuszczelanów.

Obiady

treściwe na maśle, po przystępnej cenie wydaje.

Nowy Rynek 14/15
parter, lewo.
dw 2000

ARTYKUŁY DROGERYJNE
CHEMIKALIA KOSMETYKI
NAJTANIEJ

F.G. FRAAS NAST
POZNAŃ UL. WIELKA 14

Ślusarz-monter

z 6 letnią praktyką w większych i mniejszych warsztatach ślusarsko-samochodowych, z dyplomem szoferskim, poszukuje odpowiedniej pracy zaraz. Łask. oferty do Kurjera
zw 18715

Dnia 5 b. m., zmarł członek - jubilat Towarzystwa naszego, ś. p.

Teodor Krause

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 8. 9. 1929, o godz. 5,30 po poł., z domu żałoby W. Garbary 46. O liczny udział w pogrzebie prosi

Tow. Młodych Przemysłowców w Poznaniu.
Wypadek 156.

Dnia 10 września, w pierwszą rocznicę śmierci, ś. p.

Wiktorji z Sobeckich Sollichowej

odbędzie się

nabożeństwo żałobne

w kościele św. Marcina o godz. 9,30 z rana, o czym zawiadamiają

zw 18706

córki, syn, synowa, zięciowie.

W środę, 4 września, zginął tragiczną śmiercią, w nurtach Warty, nasz najukochańszy syn i brat, ś. p.

Marjan Krzyżostaniak

uczeń 7 kl. gimn.

w kwiecie wieku 18 lat, o czym donoszą

w ciężkim smutku pogrążeni
rodzice i siostra.

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 8 września, o godzinie 4 po poł., z domu żałoby w Brodnicy. Msza św. za duszę ś. p. Marjana w poniedziałek o godz. 9 rano.
zw 18721

Za szczere dowody współczucia i udział w pogrzebie mego najdroższego męża, ś. p.

Roberta Pretscha

składamy na tej drodze wszystkim Krewnym i Znajomym najserdeczniejsze

Bóg zapłać!

zw 18732

Żona i rodzina.

Po powrocie z zagranicy rozpocynam udzielanie nauki artystycznej gry skrzypcowej

Marya Szrajberówna

ul. Pocztowa 12, II. ptr. od 12—2

zw 18719

Lekcyj muzyki (fortepian)

udziela

M. Wawrzyniakówna

dypłom. Państw. Konserwat. Muzycznego.

Poznań, ulica Romana Szymańskiego 4.
zw 18716

W środę, 11-go b. m., jako w czwartą rocznicę zgonu ukochanego męża mego, ś. p.

Kazimierza Brownsforda

odbędzie się

zw 3710

msza św.

w kaplicy św. Józefa o godzinie 8-mej.

Helena Brownsfordowa.

W pierwszą bolesną rocznicę śmierci najdroższego męża i ojca, ś. p.

zw 18735

Władysława Wierzbickiego
odprawi się

msza św.

w poniedziałek, 9 września, o godz. 9 w kościele O. O. Franciszkan.

Żona z dziećmi.

Lekcyj gry na fortepianie udziela

Marja Gniatczyńska

dypł. nauczycielka Kons. Lipskiego, b. nauczycielka Kons. w Kilonji.
zw 18702

Słowackiego 8, I. p. Przyjm. 10-12, 4-5.

CENNIKI CEBULEK KWIATOWYCH

ORAZ

dw 2011

NASION CYKLAMENÓW

wysyłamy na życzenie bezpłatnie i franko.

J. MARCINIEC I SYNOWIE

Poznań, ulica Pocztowa 29. Telefon nr. 32-02

Wróciłem!

Masaże i elektryzacje
wykonuje od 3-6 po poł.

Górnicki, masażysta
Św. Marcin 68, tel. 18-92.

Pw 1012-58,273

Wróciłem

Dr. T. Kleczkowski
św. Marcin 6

Lecznica oczna im. Dr. Wicherkiewicza
dw 1980

WRÓCIŁAM

Dr. med. W. Skutecka

Stomatolog — Lekarz-Dentysta zw 1856
plac Nowomiejski 7. 11-1 3-5. Tel. 10-78.

Wróciłem

M. Kempieński

dentysta

ul. Nowa 1. Telefon 40-67.
Kp 830

Wróciłem

Stanisław Hoffmann, dentysta

ul. Sew. Mielżyńskiego 5
Tel. 50-28 (dawniej ul. 3. Maja) Tel. 50-28
zw 18599

Wróciłam

Dr. Janina Brossowa

ulica Prusa 21, I. p.
Godziny przyjęć od 10-12, 4-6. zw 18713

Wróciłem

Dr. Kazimierz Bross

ulica Prusa 21, I. p.
Godziny przyjęć od 10-12, 4-6. zw 18714

Wróciłam

Dr. Sawicka-Franke

Górna Wilda 13 — 3,30-5,30.
zw 18711

Homeopata

leczy metodą indyjską wszelkie choroby. Specjalność:
Leczenie ziołami, sugestją i przyrodą. Dostarczam również
wszelkich ziół leczniczych. Wszelkich porad udzielam
bezpłatnie. zw 18 705

Przyjmuję od godz. 10-12 i od 3-7 wieczorem prócz świąt.
Adres: Poznań — Śniadeckich 4, III, lewo, Łazarz.

Lekcje gry fortepianowej
rozpoczynam 10.9.1929
Jadwiga Sikorska

pianistka dypl. państw. konserw. w Lipsku
Pocztowa 5, II. zw 18731 Przyjmuje 12-1, 6-7.

Kursy Maturyczne i Doksztalcające
„WIEDZA“

Kraków, ul. Studencka 14. I. p. Tw 219
przyjmują wpisy na nowy rok szkolny 1929/30.

Z dniem 6 września wznawiam
lekcje gry fortepianowej
Anna Rydlinska
pianistka dypl. naucz. muzyki zw 18638
Poznań, ulica Młyńska 13, II piętro, lewo.

Poszukuję zaraz

samodzielnego dentysty asystenta-technika
do Bydgoszczy. Oferty pod „Asystent“ do „PAR“,
Bydgoszcz, Dworcowa 72. Pw 5180-63,871

Mam zaszczyt zawiadomić Szan. Publiczność przy
ul. Żydowskiej i okolicy, że otworzyłem z dniem
1.9. r. b.

pracownię obuwia

Obuwie na miarę i reparacje.

JAN SIAKOWSKI

Poznań, Żydowska 24. zw 18726

Alwina Badurska, Piekary 8, I.

profesorka muzyki (gra fortepianowa i teoria).

Metodyka obecnej doby.

Honorarium umiarkowane. Dla niezamożnych — ulgi.
Zgłoszenia pomiędzy 12-2 i 6-7.
zw 18616

Założone Kapelusze

stale na składzie

Pw 5172-35,46

T. LUDWIG

POZNAŃ — SZKOLNA 9

Grand Prix Polski

Jak w ubiegłym
tak i w tym roku
zdobywają motocykle

A. J. S.

2 mistrzostwa Polski

p. Poszadel kat. 350 ccm
p. Łapin kat. 1000 ccm
na 500 ccm Pw 5228-56,208

„MOTOR“

Poznań, Dąbrowskiego 7. — Tel. 62-27.

Kondensatory

dla celów radiowych i elektrotechnicznych

„HYDRAWERK“ Berlin

Wylączny przedstawiciel na obszar woj. Poznańskiego,
Pomorskiego i Górnego Śląska

BIURO TECHNICZNE

S. KAMIENSKI, BYDGOSZCZ
ul. Cieszkowskiego 15, tel. 63.

Skład konsygnacyjny. Dostawa ze składnicy w Bydgoszczy lub też wprost z fabryki. Subprzedsstawiciele
na obszar woj. Poznański, Pom. i G/Śląska poszukiwani.
Pw 5215-63,915

Egzystencja.

Sprzedam fabrykację nowości z oryginalną receptą bezkon-
kurencyjne artykuły toalet. i drogerijne z aparaturą, su-
rowcem, opakowaniem kompl. za 3500,— zł gotówka. Fabry-
kację można urządzić łatwo w każdym mieście. Wyuczenie
sposobu fabrykacji w 1 dniu się zapewnia. 100% zysku
Poważne oferty do eksp. Kurjera Poznańskiego pod zw 18 734

W mieście powiatowem woj. Poznańskiego bardzo korzystne
stanowisko dla

trzeciego adwokata

kat. Lokal (3 pokoje) na biura wolny, nadaje się także i na
inne przedsiębiorstwo. — Zgłoszenia zw 18 699
C. KEMPIŃSKI — JAROCIN — RYNEK 18.

Poszukuję od 1 października, dzielnego, młodszego

ekspedjenta i dekoratora

Piśmienne zgłoszenia z odpisami świadectw, fotografią, z po-
daniem referencji i warunków przesłać należy pod adres:

„BAZAR“ Klemens Tezlaiff, Gniew (Pomorze).

Skład bławatów i konfekcji. dw 2013

Potrzebni od 1 października

ekspedjent - dekorator i 2-ekspedjentki

zw 18 727

wszyscy z branży konfekcji męsk. — siły pierwszorzęd.
Zgłosić się od 6-7 wieczorem do Agencji Handlowej
Poznań, Stary Rynek 95/96, II piętro, front.

Urzędnik bankowy

młodszy, potrzebny zaraz. Oferty z podaniem refen-
cyj oraz odpisem świadectw przyjmuje

BANK LUDOWY W KOSCIANIE.

dw 8722

EKSPEDJENTKA

zdolna z branży bielizny może się zgłosić.

K. Przybylski, Poznań, Stary Rynek 56.

Pw 5207/06-36,188 89

Szewc - Wspólnik

poszukiwany do zrobienia niezwykle dobrego interesu
z kapitałem pięć — dziesięciotysięcznym.

Oferty do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 18 696

Wspólnika

poszukuje poważna hurtownia tow. kol. Import & Eksport
jak najlepiej zaprowadzona w całej Polsce. Własne nieru-
chomości w Gdańsku. Duże obroty, dochody gwarantowane.
Kapitał conajmniej 100 000 guldenów. Oferty składać pod
dw 1961 do ekspedycji Kurjera Poznańskiego.

Stenotypistka

poprawnie i szybko stenografująca natychmiast potrzebna
Zgłoszenia piśmienne do „PAR“, Aleje Marcinkowskiego 11.
pod nr. 36,186 Pw 5205-36,186

Pług parowy

w dobrym stanie, gotowy do ruchu, nadający się
szczególnie do celów zarobkowych, natychmiast
do sprzedania tanio i na dogodnych warunkach.
Zgłoszenia uprasza się przysłać do ekspedycji
Kurjera Poznańskiego pod zw 18 718

Poszukujemy natychmiast na Woj. Poznańskie, Pomorskie
i Śląskie, wymownych, inteligentnych

panów i pań

do akwizycji na prowizję. Przy energicznej i celowej pracy
stała posada. Zgłoszenia z dokumentami w Wydawnictwie
Dzieje miast, ul. Kantaka 5, II p. od godz. 4-6 Pw 5204-36,185

Rządca-kawaler Ekonomista

lat 38 w posadzie od roku 1923
do teraz na majątku 2.500 morgo-
wym, intensywnie prowadzonym,
wysoko uprzemysłowionym, jak
młyn, gorzelnia, platkownia i
mleczarnia wszystko w pełnym
biegu, pod ogólną dyspozycję szu-
kam posady na większym majątku
o ile możliwości jako żonaty od
1.10.29 J. Schulwitz poczta
Jeziarki, pow. Buk. zw 18 636

posiadający wyższe studia teo-
retyczne oraz praktyczną znajo-
mość spółdzielczości rolniczej,
kwestii agrarnej, statystyki i ra-
chunkowości, poszukuje odp-
wiedniej stałej posady w solid-
nej instytucji gospodarczej nie-
rządowej w Poznaniu. Referen-
cje pierwszorzędne. Oferty do
15. bm. Kurjer zw 18 699

Destylator

samodzielny obeznany z fabryka-
cją, z prowadzeniem ksiąg akcy-
zowych, nadający się również do
odwiedzenia częstotliwości, z do-
breimi świadectwami i referen-
cjami natychmiast potrzebny.
Oferty proszę nadesłać z odpisa-
mi świadectw, fotografią i poda-
niem warunków do firmy:
Jan Długosiński, Staregard,
Pomorze, ul. Chojnicka 14.
dw 1983

DOBRODZIEJSTWO DLA WSZYSTKICH
BALSAMICZNA
SOL DO NÓG
RAZ-DWA-TRZY
DOSKONAŁE
ZAPOBIEGAJĄCIE
NABRZMIENIA
ODPARZENIA
POCENIE NÓG
STWARDNIENIA SKÓRY
CZŁO, APTKI, DROGOCIE, PERFUMERJE
ST. MULLER LABORAT. POZNAN 14

Dnia
10
września
1929

We WTOREK nastąpi

OTWARCIE

pierwszorzędnej

CUKIERNI i KAWIARNI

W STYLU
EUROPEJSKIM

Dnia
10
września
1929

„SAVOY“

A. HOFFMANN
i SKA

W BYDGOSZCZY

przy PLACU TEATRALNYM 3, I. PTR.

CODZIENNIE KONCERT ARTYSTYCZNY.

Pw 5 96-82, 824

1 dolar za każdą żywą pluskwę

znalezioną po dokonaniu dezynfekcji preparatem „Fumigatore-Cimex” zapłaćmy w gotówce. Preparat ten jest jedynie uznany przez Minist. Spraw Wewn. Dep. Zdrowia jako środek dezynfekcyjny przeciwko wszelkiego rodzaju insektom, a specjalnie bakterjom chorobowym dyfterytu

i tyfusu brzuszego

„SALVATOR“

KATOWICE

ulica Kościuszki 12. Telefon 1565.

Zakłady Chemiczno-Dezynfekcyjne

Do nabycia: w Poznaniu: w drogerji J. Czepeżyńskiego, St. Rynek 8.

w Krakowie: T. H. Reim, Rynek 37.

w drogerji Wiśniewskiego Stradom 11.

w Warszawie: we wszystkich oddziałach firmy: L. Spiess i Syn.

we Lwowie: w aptece Etingera, pl. Gólurowskich 14.

w Sosnowcu: Maurvey Reimer, ul. Nowożytna.

Tw 518

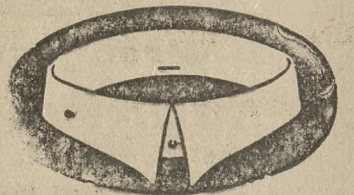
*On się cieszy na samą myśl,
że się go będzie prało*

a gdyby mógł mówić rzekłby z pewnością: „Proszę, możecie mnie prać, jak długo chcecie, moja wytrzymałość jest prawie bez granic a po każdym praniu jestem równie elastyczny, lekki i elegancki, jak poprzednio; wszak ja jestem

KOŁNIERZEM ERCO-GOLD,

któremu pranie nie szkodzi. Kto mnie nosi, ten jest ubrany bez zażutów. Każdy lepszy magazyn artykułów męskich prowadzi kołnierze Erco-Gold w kilku fasonach.

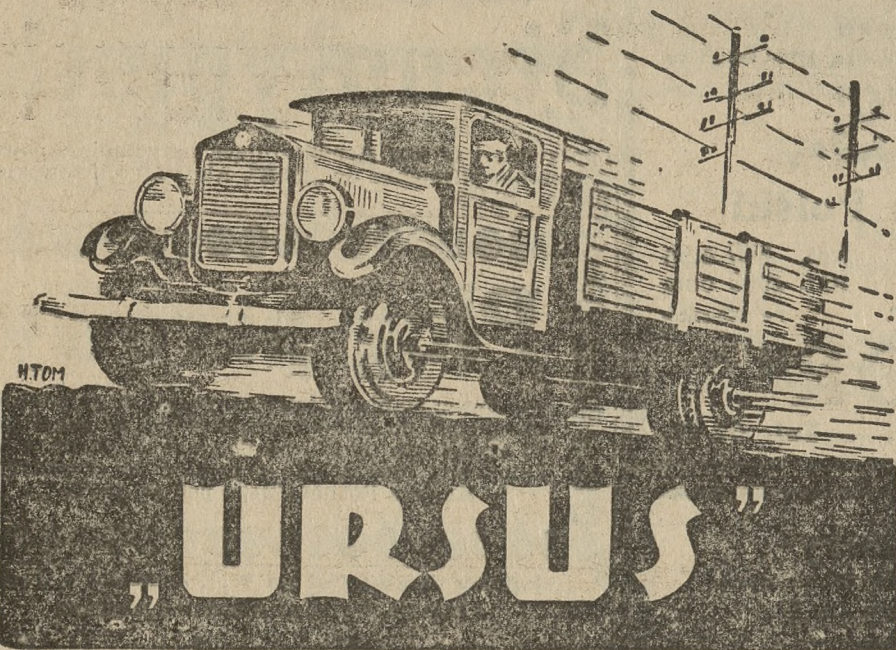
Cena tego kołnierza wynosi zł 2.20, zaś pół tuz. kosztuje zł 13.20

Pw 5199-70, 430

Całkowicie wykonane w kraju jedyne na nasze drogi,
niezrównane

CIEŻARÓWKI i AUTOBUSY

„URSUS“

Centrala: Zakłady Mechaniczne „URSUS” S. A. Warszawa, Składowa 27 29.

Przedstawiciele na województwa:

Białostockie: W. Karłakin, Białystok, Kilińskiego 17

Krakowskie: F. Nowotny, Kraków, Jabłonowskich 4

Lubelskie: Biuro Techn. „Lech”, Lublin, Bernardyńska 9

Lwowskie: Inż. B. i K. Neymanowie, Lwów, Chorażczyzny 6

Łódzkie: H. Buczyński, Łódź, Piotrowska 112

Pomorskie: K. S. Auto, Bydgoszcz, Gdańska 19

Poznańskie: Zakł. Mechan. „Ursus” Odd. w Poznaniu 27 Grudnia 16

Śląskie: Dr. L. Korczyński, Katowice, Gen. Zajęczka 4

Wileńskie: Inż. L. Janowicz, Wilno, Pońska 55

Tw 210

Nowo otwarte!

Nowo otwarte!

„KONFEKCJA“

właśc. Leon Ligęziński

Tel. 54-63 Pocztowa 31 Tel. 54-63

naprzeciw Głównej Poczty.

Poleca:

Ubrania, płaszcze, kurtki, jupy męskie i dla chłopców.

ARTYKUŁY MĘSKIE: Kapelusze, czapki, koszule, krawaty, skarpety, kołnierzyki tanio i w wielkim wyborze.

Proszę zważać na firmę.

Proszę zważać na firmę.

Pw 5 202 2 26 183/4

2 panów

na wspólny pokój, Górna Włoda 100. II. lewo. zd 46 342

Samochód

„Reklamówkę”, używany lecz w dobrym stanie kupię. Oferty z podaniem ostatecznej ceny uprasza się do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod dw 2010

Niniejszem ogłaszamy, że Kasa Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego, z dniem 1 sierpnia 1929 r., rozpoczęła realizację

certyfikaty (kontr. nr. 3052-3362)

wystawione na końcowe sumy z tytułu zamiany markowych listów zastawnych na listy konwersyjne. Poznań, dnia 4 września 1929 r.

Dyrekcja Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego
(-) Zychliński

Kawaler

przemysławiec, wyzn. kat., przystojny, energiczny, lat 29, właściciel fabryki 400 000,— złotych, poszukuje na tej drodze godnej partji, ponieważ stale zajęty pracą. Nieanonimowe zgłoszenia z fotografią pod dw 1999 do ekspedycji Kurjera Pozn.

Zwrot fotografii zapewniony.

Bractwo Kurkowe w Obornikach rozpisuje niniejszem konkurs na

wydzierżawienie strzelnicy

składającej się z zabudowań restauracyjnych z pełną kuchenką, zabudowań gospodarczych, ca. 8 mórg parku oraz ca. 45 mórg roli ornej. dw 1880

Warunki dzierżawy za nadesłaniem 3,— zł nabyć można od Zarządu Bractwa Kurkowego.

Oferty należy złożyć do dnia 20 września 1929 r.

Bractwo Kurkowe zastrzega sobie wolny wybór oferenta bez względu na wysokość podanej dzierżawy.

Zarząd Bractwa Kurkowego w Obornikach.

Naszą tradycyjną zasadą jest zapewnienie klientom
sprawnej obsługi technicznej samochodu

Dzięki posiadaniu obszernych warsztatów i wykwalifikowanych mechaników, bogato zaopatrzonego magazynu w przybory i części zamienne, możemy dać najlepszą gwarancję nabywcom niezrównanych w swej jakości najpopularniejszych samochodów sezonu

Fiat Mod. 521 10/50 KM

długoletniego użytkowania samochodu w idealnych warunkach. — Najnowsze modele posiadamy stale na składzie.

Wyłączna sprzedaż na woj. Poznańskie i Pomorskie
BRZESKIAUTO SP. AKC., Poznań

ul. Dąbrowskiego 29. Telefon 63-23, 63-65.

Najstarsze i największe przedsiębiorstwo branży samochodowej w kraju

Pw 5211-36,190

Dzielnych blacharzy

do działu budowy karoseryj poszukuje

Sp. Akc. „SAMOLOT“, Poznań-Ławica.

Praca stała — dobrze płatna.
Zgłoszenia do Zarządu fabryki.

Pw 4833-36,45

Bracia Waberscy, Gniezno

Telefon 57

polecają z natychmiastową dostawą

Samochody FORD

osobowe,
autobusy,
ciężarowe
i podwozia.

Dogodne warunki spłaty.

nw 1024

Wydzierżawię PLAC

1000 mtr kw z garażem, skład z pokojem, śpichlerz, podwórko z dużym zajazdem, wszystko nadaje się na każde przedsiębiorstwo w mieście pow., przy głównej ulicy, w całości lub pojedynczo, zaraz lub później. Adres wskaże Agencja Kurjera Poznańskiego, Gniezno 394. nw 3714

Dwie wielkie sale fabryczne

na parterze, jedna około 700 m², druga 250 m², do tego 10 bocznych ubikacji, ustępy według przepisów policyjnych itd. elektryczny prąd, woda, także z jeziora i telefon na miejscu. **wydzierżawi wzgl. sprzedaż na cele handlowe lub przemysłowe** razem albo oddzielnie na warunkach przystępnych Stanisław Berchiet, Gniezno, ul. Poznańska 6, tel. 347. nw 3715

FUTRA

polecamy w wielkim wyborze karakuly, piszczałki, piżmaki, zrebce, seale, bibrety, oraz olbrzymi wybór skór na obsady na dogodnych warunkach za gotówkę znacznie taniej.

Bracia Milscy, Al. Marcinkowskiego 15.

UWAGA: dawniej św. Marcin 45, narożnik Gwarnej

Pw 19720

Dwu ięrowy dom handlowy

w tem 2 magazyny z oknami wystawowymi, w ruchliwym mieście powiatowym na Pomorzu, zaraz na sprzedaż. Jeden skład z mieszkaniem natychmiast wolne. Cena 100 tys. zł, wpłata 50 tys. zł. Oferty pod „Dom handlowy“ do „PAR“, Bydgoszcz, Dworcowa 72. Pw 5196 03,877

Okazja! Pianino

marki Fiebigler, w bardzo dobrym stanie, zaraz na sprzedaż. Zgłoszenia do „PAR“, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 36,180 Pw 5193-36,180

Okazja przypadkowa!

Dom w centrum Bydgoszczy, dochód 4 tys. rocznie, sprzedam lub zamienię na majątek ziemski stosownej wartości, w dobrej kulturze i przy stacji kolejowej. Zgłoszenia pod „Okazja“ do Biura Ogłoszeń „IRO“, Bydgoszcz, ul. Hermana Frankiego 3. nw 3616

J. Kaczmarek

ul. 27 Grudnia 20.

poleca

Pasy (gorsety) na biodra uszczuplające

dla ciężarnych oraz pasy brzuszne polecane przez PP. lekarzy przy usunięciu nerek i t. p. chorób.

Największa pracownia miarowa pod kierownictwem pierwszorzędnej mistrzyni.

Wszelkie przybory gorsetowe, jak gumy, materiały itd. pierwszej jakości w największym wyborze.

Pw 5197-36,181

CENY ZNIŻYŁEM

dla reklamy i zmniejszenia zapasów

na porcelanę, serwisy obiadowe i kawowe,
na łózka żelazne i materace,
na garnki i naczynia emaljowane
SŁOJE do ZAPRAW

Forma Wecka znane i wypróbowane

1/2 litra	0,95
3/4 litra	1,05
1 litra	1,25

Słoje do zawiązania

1/2 litra	0,25
3/4 litra	0,35
guma prima	0,20
sprężynka duża	0,10

Garnki emaljowane

garnek wysoki 6 cm	0,50
garnek wysoki 7 cm	0,55
garnek wysoki 10 cm	1,—
garnek wypukły z uszami 14 cm	1,30
garnek wypukły z uszami 16 cm	1,60

Wielkim wyborze miski, rondle, przetaki.

Towar pierwszorzędny z gwarancją.

Ostatnie kilka dni okazji.

F. STASZEWSKI

Poznań, 27 Grudnia 5.

Filja Wyspiańskiego 15.

Pw 5212-36,192

Żylaki

usuwa skutecznie dobra pończocha gumowa. Wielki wybór. Ceny niskie.
Centrala Sanitarna
T. Korytowski, Poznań,
Wodna 27. zw 18561

Poszukuje się dla biura adwokackiego w Poznaniu rutynowanego

sekretarza adwokackiego

od 1. 10. 1929. (Język niem. konieczny). Reflektuje się tylko na pierwszorzędą siłę. Zgłoszenia szczegółowe w niem. i polskim z odpisami świadectw, żądaniem pensji należy skierować do Biura Ogłoszeń „Kosmos“, Zwierzyniecka 6, pod 1444. nw 3636

SKRZYNIE

wszelkich wielkości używane kupi poważne przedsiębiorstwo. Oferty uprasza się złożyć do Biura Ogłoszeń „PAR“, Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr. 36,193

Pw 7212-36,193

Poszukuję od 1. X. 29 r. lub prędzej

dwóch ekspedjentów dekoratorów

Zgłoszenia z podaniem pensji i dołączeniem świadectw przyjmuje: dw 1865

Piotr Skaja, Kościerzyna, Bławy i konfekcja.

Aptekarska siła pomocnicza

w stałej posadzie, obeznana z wszelkimi pracami aptekarskimi i biurowymi, poszukuje celem polepszenia odpowiedniej posady od 1 stycznia 1930 ewentualnie prędzej. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 18710

WIĘKSZA WYDAJNOŚĆ PRZY

ZNÍŻONEJ CENIE

Ten nowy samochód Rugby „401” — produkt Zakładów Durant'a jest nieoceniony w komunikacji międzymiastowej. Dzięki 6-biegowej przekładni z 2 biegami bezpośrednimi, Rugby „401” posiada niespożytą siłę na najcięższym nawet terenie z zachowaniem jego przystawowej oszczędności. Regulator obrotów (governor) nie tylko chroni silnik od przeciążenia, lecz daje mu pełną siłę na terenach górzystych. Przez zwiększony rozstaw osi do 335 cm. i wydłużoną ramę, Rugby „401” posiada zapas miejsca na zbudowanie wygodnej karoserji. Pomimo powiększenia dotychczasowych zalet, Rugby „401” jest znacznie niższy w cenie.

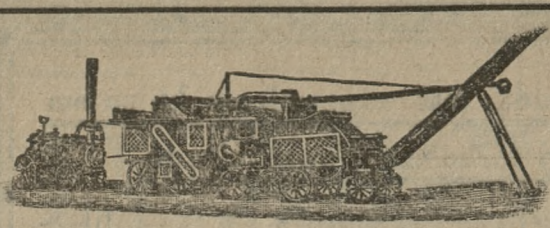
Prosimy zażądać próbnej jazdy u najbliższego zastępcy.
Podwozie Zł. 9.790.— Autobus Zł. 16.500.—

WYRÓB ZAKŁADÓW DURANT MOTORS, INC. DETROIT MICH. U. S. A.
JENERALNE PRZEDSTAWICIELSTWO NA POLSKĘ I W. M. GDAŃSK

BRACIA STEFAN i PIOTR BERGMAN, Inżynierowie

WARSZAWA, MARSZAŁKOWSKA 154 KRAKÓW, SZPITALNA 89
POZNAŃ, IMPERATOR-AUTO, HOTEL MONOPOL LÓDŹ, AUTO-SPORT, SŁOWACKIEGO 3 KATOWICE, AUTO-SALON, PIŁSUDSKIEGO 4
DEBICZ, UL. ST. SZCZEPANOWSKIEGO PIOTRKÓW, M. KANTY, KALISKA 3

nw 3696

LANZA

najlepsze wszechświatowej sławy
Parowe i motorowe garnitury do młócenia
możemy przy spiesznym zamówieniu zaraz na dogodnych warunkach odpłaty dostarczyć

Używane maszyny przyjmujemy w zaliczenia.

Gen. repr. **NITSCHKE i SP.** Fabryka Maszyn w Poznaniu
ulica Kolejowa 1-3, telef. 6043, 6044 i 6906.

Srebrnołuski gość z Norwegji

pojawił się na rynku polskim i zdobył od razu uznanie znawców, gdyż okazało się, iż jest to sardynka norweska smaczna, pożywna i odżywcza, zawierająca witaminy. Każda gospodyni pragnąca coś dobrego podać na stół, każda matka dbająca o zdrowie swych dzieci powinna pamiętać, układając menu, o sardynkach norweskich.

NORWEGJA

Szafranek i Roszczyk

Fabryka Budowy
Ogrzewań Centralnych
i Wentylacji
Rok założenia 1898.

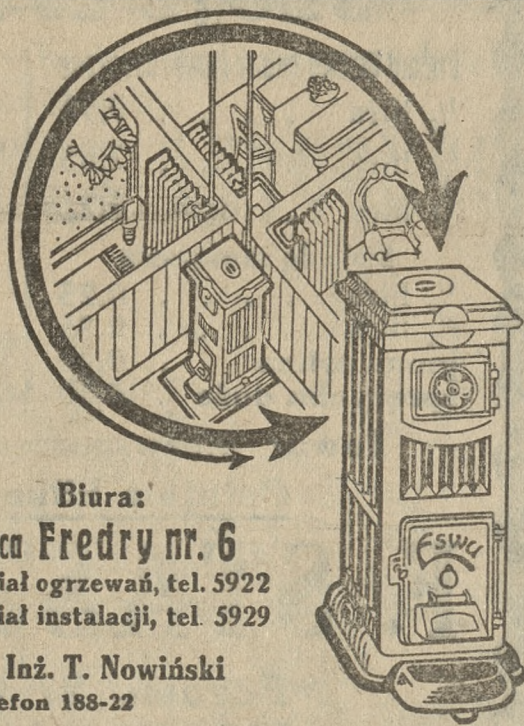
Warsztaty:
ul. Dąbrowskiego 83/85
z boczną kolejową.
Telefon 66-37.

Biura:
ulica Fredry nr. 6
Oddział ogrzewań, tel. 5922
Oddział instalacji, tel. 5929

Oddział w Warszawie: Inż. T. Nowiński
ul. Mokotowska 24, telefon 188-22

Ogrzewania parą niskiego ciśnienia — Ogrzewania parą odłotową
Ogrzewania parą wysokiego ciśnienia — Ogrzewania mieszkaniowe
Ogrzewania wodne — Suszarnie drzewa — Suszarnie mydła —
Łaźnie parowe — Wodociągi i kanalizacje
Cieplarnie — Fabrykacja bojlerów, rezerwarów i t. p.

Kw 759

Z parcelacji prywatnej

maj. Karmin folw. Gustawów, stacja kolejowa Pleszew natychmiast

do sprzedania trzy osady

po 10—15 ha pszenno-buraczanej ziemi, z częściowymi zabudowaniami w dobrym stanie i częściowymi obsiewami ozimymi. Cena po 700 zł za 1 morgę (1/4 ha). Przy umowie płatna jest 1/3 część całej ceny kupna, reszta na spłaty w ciągu lat trzech według umowy.

Sprzedaż dokonana będzie na miejscu w majątku dnia 12. września b. r.

Parcelacje przeprowadza i wszelkich informacji udziela

Wydział Agrarno-Parcelacyjny Banku Ziemiańskiego w Poznaniu, ul. Sew. Mielżyńskiego nr. 5.

Kw 837

Jabłęk

mam ca. 60 centnarów stółowych, jesiennych i zimowych na sprzedaż. Spieszne zgłoszenia przyjmuje Szczepanów, Wronki, ul. Jadwigi 57. nw 3673

Popieraj cel szlachetny i kupuj Losy I. Wielkiej Loterii Fantowej

Związku byłych Więźniów Ideowych na Poznańskie i Pomorze — Poznań, Al. Marcinkowskiego 19, III Ciągnięcie, dnia 28 września 1929.

5000 Cennych Fantów Wygranych.

Losy do nabycia: 1. w Fa. Fr. Zygarłowski, Poznań, ul. Gwarna 12, narożnik 27 Grudnia 10. 2. A. Szejbrowski, ul. Gwarna 20. 3. St. Centkowski, Poznań, Al. Marcinkowskiego 5. 4. A. Kędziora, ul. Sieroca 5-6. 6. H. Szymański, pl. Św. Krzyski 3. 7. St. Swornowski, ul. Wjazdowa 10. 8. Skarbowy Zakład Sprzedaży Wyrobów Tytoniowych, Poznań, ul. 27 Grudnia, narożnik Kantaka. 9. K. Dybicki, ul. Wrocławska, narożnik Stary Rynek. 10. E. Linette, pl. Wolności 2. 11. St. Małcherek, św. Marcin 5. 12. Mańkowska, Al. Marcinkowskiego 19, skład papieru. zw 18 382

Cierpiący na zwapnienie żył

wysoki nacisk krwi, podagrę, hemoroidy, na złą przemianę materji i inne oznaki starości, używają z wielką skutecznością czysto hodowany grzyb herbaciany „Fungojapon” celem samodzielnego przyrządzenia herbaty (Teekwass). Poleca się także wszystkim sportowcom i umysłowo pracującym. Do nabycia w aptekach i drogerjach lub wprost od zastępcy generalnego Rogożno (Wilp.), Kościelna 23. Prospekt bezpłatnie zw 18 583

Kamienica

w centrum Gdańska, w najlepszym stanie, z wolnymi mieszkaniami, obiekt pierwszorzędny, korzystnie do oddania. Wpłata ca 80 000,— guldenów. Oferty do eksp. Kurjera Pozn. pod dw 1960

Ładna willa

oddalona 5 minut od dworca kolei państwowej, 4 km. od miasta powiatowego, z dobrą komunikacją autobusową i kolejką, 7 pokoi, kuchnia, 12 morgi ziemi, dwa ogrody, zabudowania gospodarcze z ziemią, z powodu przeprowadzki, natychmiast okazjnie za gotówkę do sprzedania. Łaskawe zgłoszenia uprasza się do eksp. Kurjera Pozn. pod zw 18 607

Plug motorowy

„Grossbulldogg” Lanza, z powodu kupna pluga parowego, po 1 roku użycia, na sprzedaż wraz z automat. plugiem 2-skibowym, w zupełnym porządku. Oferty pod zw 18 700 do Kurjera Pozn.

PLAC

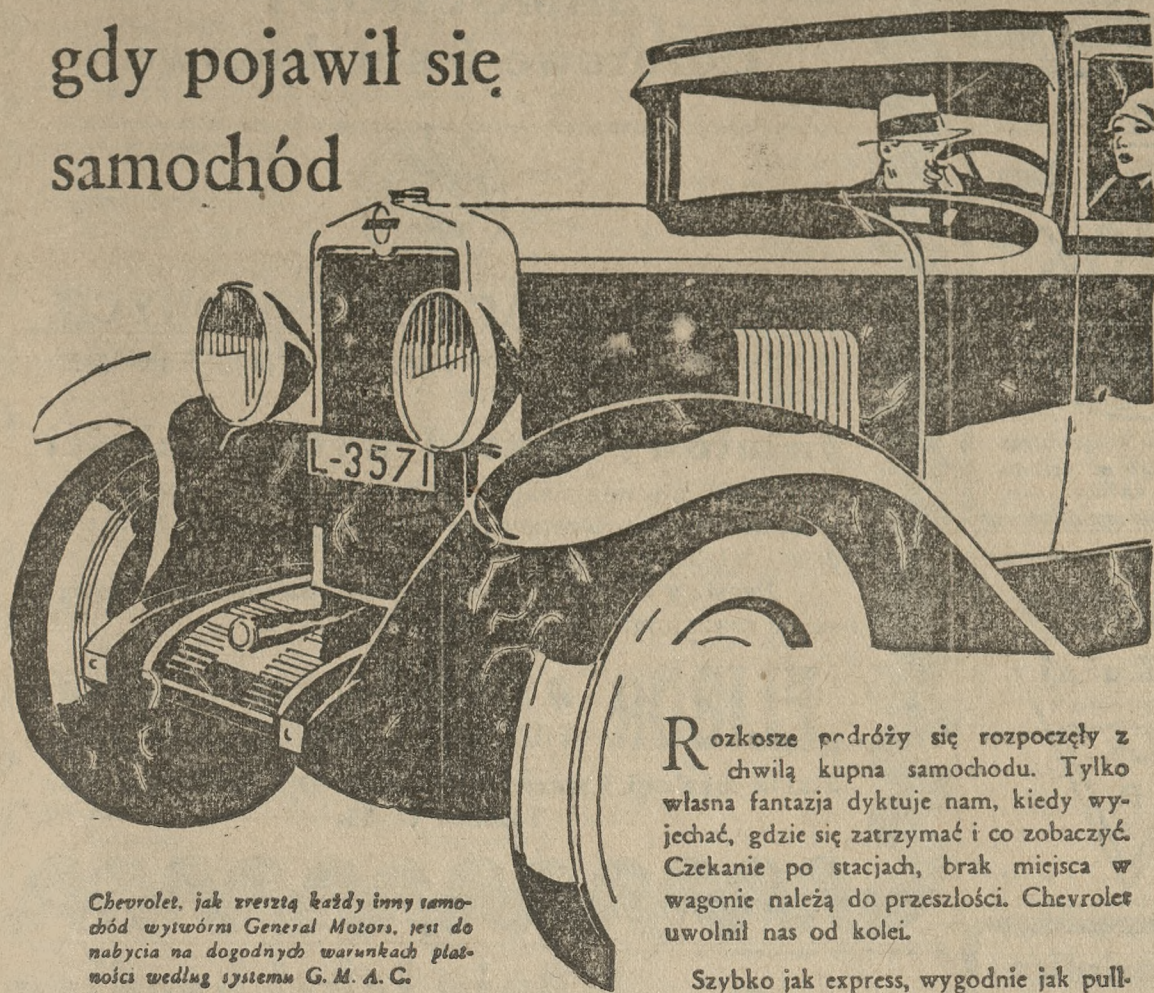
ca 3200 m², w centrum miasta, z boczną kolejową, nadający się na urządzenia fabryczne lub składnice każdego rodzaju, do wydzierżawienia w całości lub częściowo. Zgłoszenia ekspedycji Kurjera Pozn. pod zw 18707

Wścigi konne z totalizatorem

urządzone przez WIELKOPOLSKIE TOWARZYSTWO WYSCIGÓW KONNYCH odbędą się w Poznaniu na torze wścigowym w Ławicy w dniach 15, 19, 22, 26 i 29 września r. b. Blisze szczegóły w afiszach.

Rozkład jazdy spoczął w koszu
gdy pojawił się
samochód

Chevrolet, jak zresztą każdy inny samochód wytwórni General Motors, jest do nabycia na dogodnych warunkach płatności według systemu G. M. A. C.

Ceny:

Phaeton	Zł 10.650.—
Phaeton obicia skórzane	Zł 10.950.—
Roadster	Zł 11.950.—
Sedan	Zł 13.650.—
Coupe	Zł 14.500.—
Sport Cabriolet	Zł 15.450.—
Landau Sedan	Zł 16.500.—

loko Fabryka Warszawa

Rozkosze podróży się rozpoczęły z chwilą kupna samochodu. Tylko własna fantazja dyktuje nam, kiedy wyjechać, gdzie się zatrzymać i co zobaczyć. Czekanie po stacjach, brak miejsca w wagonie należą do przeszłości. Chevrolet uwolnił nas od kolei.

Szybko jak express, wygodnie jak pullman, niesie nas Chevrolet tam, gdzie chcemy. Rozsiane po całej Polsce i zagranicą stacje obsługi Chevroleta zapewniają nam podróż bez troski, a oszczędne zużycie benzyny i smarów pozwala na częste podróże bez większych kosztów. Wyrób General Motors.

Upoważnione zastępstwa na całym terytorjum Polski i w Wolnem Mieście Gdańsku.

CHEVROLET 6

General Motors w Polsce. Warszawa

Założony 1876

RENOMOWANY SKŁAD WIN

KAROL RIBBECK

WŁ. ALEKSY LISSOWSKI

POZNAŃ — POCZTOWA 23

Pw 7094-0.5356

MAGAZYN FUTER

E. Lehmann

Zal. 1875. Poznań, ul. Wrocławska 18. Zal. 1875.

Wszelkiego rodzaju futra wykonuje we własnej pracowni pierwszorzędnie i solidnie.

Stale wielki wybór z każdego rodzaju gotowych futer oraz skórek od najtańszych do najwykwintniejszych

Ceny umiarkowane! Ceny umiarkowane!

Przyjmuje się wszelkiego rodzaju skóry do garbowania.

Nowe mieszkanie na Jeżycach

4 pok., kuchnia, łazienka, elektryczność, dom, ogród, III p. od 15. 9. do wynajęcia. Potrzeba zł 6000.— na czynsz 2-letni. Zgłoszenia tylko poważnych reflektantów pom. 14—15. Plac Nowomiejski 5, II zw 18 708.

**Dywany
Pomosty
Dywaniki
Chodniki**

**POZNANSKI
DOM DYWANÓW**

TEL. 1486

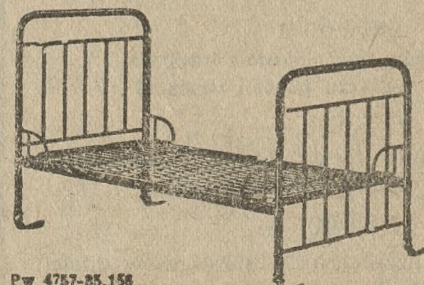
M. MINDYKOWSKI

Poznań, ulica Żydowska 33.

Pw 4276-0.1102

BACZNOŚĆ!!!

Ceny niższe, 10% opustu przy gotówce. Na rozpoczęcie roku szkolnego polecam w olbrzymim wyborze

Łóżka

metalowe dla dzieci i dorosłych od 29 zł

Materace wyściełane

Postumenty umywalkowe od 3,50

Garnitury umywalkowe od 7,50

Pw 4757-25.158

Największa wystawa łóżek w Poznaniu na olbrzymiej sali wystawowej w dawniejszych ubikacjach Spółki Stolarskiej w tylnym domu przy ul. 27 Grudnia 2.

Wszystkie łóżka kompletnie ustawione Wygodna ekspedycja!!! Dla pp. Urzędników bez wpłaty, na raty za bonem „Kredyt” lub „Szatniówka” „SERWIS”, W. Ziętek, Poznań, ul. 27 Grudnia 2.

Patentowany bezpiecznik przeciw rozrywaniu kłódek, oraz wyrzucaniu zbytecznych teraz skobli przy kłódkach

Bezpiecznik ten chroni od włamywania, znajdować się powinien w każdym gospodarstwie, przy stajniach, chlewach, stodołach, spichlerzach, magazynach, strychach, sklepach i w ogóle tam, gdzie zakłada się kłódki. Do nabycia w składach żelaznych. Oferty: Wynalazca

J. SLEBIODA,
Poznań, ul. Marszałka Focha 41.

Pw 19618

Plugów parowych

używanych

możliwie oryginalnych Komna (ewentl. Fowlera) poszukuję kupna. Oferty z podaniem korzystnych cen i warunków spłaty pod zw 18639 do ekspedycji Kurjera Poznańskiego.

Poszukuję natychmiast

mieszkania 3-4 pokojowego

z łazienką w Poznaniu, Puszczykowie lub najbliższej okolicy. Płacę czynsz za dwa lub trzy lata zgóry, podług ugody zwrotu kosztu remontu i t. p. Ewentl. zamienię na 4-pokojowe komfortowe mieszkanie w Bydgoszczy. Spieszne zgłoszenia pod „A. B. 1000” do „P. A. R.”, Bydgoszcz, Dworcowa 72. Pw 5192-63.913

Zwiedzając P. W. K. w Poznaniu

zajdź do Pawilonu 61 i spróbuj wódek i wyborowych win krajowych

GENELEG O

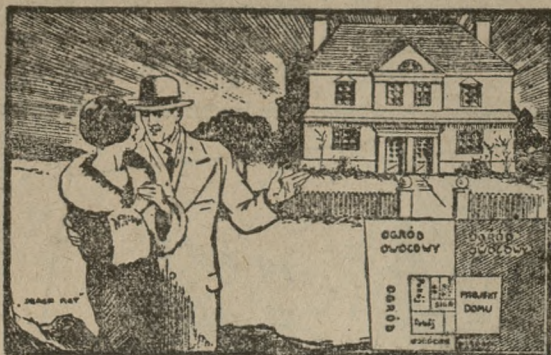
Pneumatyki samochodowe

najlepszych fabrykatów jak Goodyaer, Goodrich, Michelin we wszelkich rozmiarach, masywy, przybory!

i oryginalne części zamienne polecamy po cenach konkurencyjnych

BRZESKIAUTO Sp. Akc. POZNAŃ,
ul. Dąbrowskiego 29. Tel. 63-23, 63-65.

Pw 4793-88.57

Precz z odstępem każdy może zostać właścicielem własnego domu.

Począwszy od wiosny 1929 powstanie
25 domków.

Kto jest w stanie przy nabyciu parceli
zapłacić 3,000.— zł

a po przeprowadzeniu formalności przewłaszczenia
i przed rozpoczęciem budowy

zł 3,000.—

zostanie właścicielem

pół domku

na dwóch lokatorów po 2 pokoje z kuchnią,
Natomiast kto chce nabyć

cały dom

na 4 lokatorów po 2 pokoje z kuchnią,
musi przy nabyciu parceli zapłacić

zł 5,500.—

a po przeprowadzeniu formalności przewłaszczenia
i przed rozpoczęciem budowy

zł 6,000.—

Po zgłoszeniu się liczniejszych interesentów udzieli
się szczegółowych informacji.

Zgłoszenia przyjmuje „P.A.R.”, Aleje Marcinkow-
skiego 11, pod „Własny dom” nr. 56,72.

Pw 5228-56,72

Oryginalne części zamienne

„od kurka chłodnicy do tłumika”

wszystko natychmiast ze skład. Zamieszczone
zamówienia wykonuje się w przeciągu 8 godzin.

E. Stadie - Automobile
Gdańska 160 Bydgoszcz Telefon 16-02

Oszukuje

się ten sam, kto kupuje za
staba maszynę do szycia.
Jako doświadczony zawodo-
wiec i z nakazu sumienia,
prowadzę maszyny tylko
takie, które przewyższają
ameryk. „Singera” i tanio
je oddaję.

T. Konikiewicz, Poznań
plac Nowomiejski 1a, parter,
wejście z bramy.
Pw 3599/90-28.103/4

Pracownia Manekinów

najnowszych fasonów
męskich i damskich

Wykonuje, podług
miary, oraz do de-
koracji okien.
Przerabiam stare
fasony na nowo-
czesne. Nowe ma-
nekiny od 20.— zł.

J. Sobczak,
Poznań, ul. Wrocławska 19
bpw 695

Samochód

6 osobowy kryty wygodny
wspaniały wóz, silna maszy-
na tanio sprzedam. Zgłosz.
Kurjer zw 18723

Serwis obiadowy
powinien znajdować się
w każdym domu.

SERWISY
obiadowe kupuje się naj-
korzystniej tylko w spe-
cjalnym magazynie wy-
kwintnej porcelany
w firmie

„SERWIS”
W. Ziętek — Poznań
ul. 27 Grudnia 2.

Największy wybór w Poznaniu!
Stała wystawa na wielkiej
sali serwisów obiadowych.
Proszę uprzejmie o łaskawe
zwiedzenie sali bez przy-
musu kupna.

Ceny znacznie niższe!
Dla pp. Urzędników na raty
za bonem „Kredyt” lub
„Szatniówka” bez wpłaty.
Pw 4987-08 54

Sklep

z dużymi ubikacjami, nadają-
cy się na fabrykę lub bank,
w śródmieściu w Toruniu, za-
raz do wynajęcia. Zgłoszenia:

Wojciechowska,
Toruń, Przedzamcze 14.
zw 18413

Pożyczki

50 — 100000

poszukuje większe
przedsiębiorstwo.
Łask. zgłosz. Kurjer
zw 18647

TYLKO

Lakier — Emalie — Farby
marki
„SMOK”

są najlepsze i najtrwalsze.
Kto „Smokiem” maluje,
Nigdy nie żałuje. Kw 1829

Dywany

K. Kużaj

27 Grudnia 9

K. K.

P.

Czeladnika

młynarskiego młode-
go z dobrymi świade-
ctwami poszukuje

Młyn parowy pod Poznaniem.
Oferty Kurjer zw 18724

Plachty nieprzemakalne

Worki jutowe do
wszelkich celów.
Sienniki.

Tkaniny jutowe.

Dery na konie,

poleca

Fa. Szulc i Kunert

Sp. z o. o. Kw 613

Fabryka Namiotów Placht i Worków

Poznań, ul. Woźna 12. Tel. 5802

Wypożyczamy

Plachty nieprzemakalne do

krycia wagonów na dogod-
nych warunkach.

MEBLE

Sypialnie z egzotycznymi for-
nierami, polerowane oprócz te-
go jadalnia używana tanio do
sprzedania.

Fabryka mebli stylowych

Romuald Szubert

Tel. 5627 (dawn. Theodor

Busse) Poznań, Grobla 6

II. podwórze.

nr. 3717

PRZETARG PUBLICZNY

Wojewódzki Zakład Psychiatryczny Dziekanów — Gnie-
zno, odda od 1 października 1929 r. na przeciąg jednego roku,
t. j. do 30 września 1930 najmniej żądającemu dostawę:

1. artykułów spożywczych mianowicie: chleba, bułek,
masła, mleka, jaj, twarogu, wszelkich krupów i to-
warów kolonialnych najlepszej jakości;
2. pokostu, różnych farb, froteru, lysolu, oliwy do ma-
szyn, tranu, mydła i proszku do prania oraz sody
i wiorów stalowych; dw 2006
3. gazy opatrunkowej, waty hygroskopijnej, pościłko-
wej i ligniny;
4. skóry na podszewy, faledrowej i wszelkich przyborów
szewskich;
5. nici, igel, guzików do odzieży i bielizny, taśmy, wełny
i bawełny.

Oferty z napisami określającymi przedmioty dostawy,
z dołączeniem prób zaofiarowanych przedmiotów, należy
składać w kopertach zabezpieczonych w Dyrekcji wymie-
nionego Zakładu do dnia 18 września r. b., godz. 11 przed
południem.

Otwarcie ofert nastąpi w obecności przybyłych oferentów
tego samego dnia, o godz. 11,30 przed południem. Oferty
otwarte i niezapieczętowane, nie będą uwzględnione.

Informacji co do warunków dostawy oraz ilości zapo-
trzebowanego towaru udzieli na żądanie Dyrekcja Zakładu.

Zakład zastrzega sobie prawo wyboru dostawcy bez
względu na zaofiarowane ceny towaru.

Światowej sławy

SAMOCCHODY

ciężarowe i autobusowe

po cenach **ZNACZNIE ZNIŻONYCH.**

Dzięki swej pierwszorzędnej konstrukcji i precyzyj-
nemu wykonaniu zdobyły

światowy rekord wytrzymałości

Rajd 9000 mil angielskich (16 200 kilometrów) przy cięż-
kich warunkach terenowych, bez najmniejszych uszko-
dzeń, defektów i przerw w ruchu.

Prosimy o odwiedzenie naszego Salonu wystawowego
celem zaznajomienia się z podwoziem G. M. C.

„ELIBOR” Sp. Akc. Handlowo-Przemysłowa Ł. J. BORKOWSKI,
POZNAN, ŚW. MARCIN 50, tel. 14-66.

Stacja obsługi i warsztaty: ulica Dąbrowskiego 78a
Telefon 68-65. Kw 841

Duży lokal handlowy

przy ul. Wielkiej, nadający się na hurtownię, od 1 paździer-
nika do wynajęcia. Oferty Kurjer Tw 314.

ZNAŁAZCĘ

teczki skórzanej ze świadectwami ukończenia gimnazjum
i uniwersytetu, oraz książki p. t. „Bilans Gospodarczy Dzie-
sięciolecia Polski Odrodzonej”, własność p. Zarembiny z Po-
znania, ul. Przecznicza 6, II, prosimy o łaskawy zwrot powyż-
szych rzeczy do Wydziału Propagandy P. W. K., ul. Grun-
waldzka 22a. nw 3454

OBWIESZCZENIE. W rejestrze spółdzielni zapisano
dzisiaj pod nr. 255 przy spółdzielni „Bank Urzędniczy”, Spół-
dzielnia z ograniczoną odpowiedzialnością w Poznaniu, Po-
znań. Firma brzmie odąd: „Bank Spółdzielczy Urzędników
Polskich”, Spółdzielnia z ograniczoną odpowiedzialnością.
Przedmiotem spółdzielni jest: 1) udzielanie kredytów w for-
mie dyskonta weksli, pożyczek skryptowych oraz rachunków
bieżących i pożyczek, zabezpieczonych bądź hipotecznie, bądź
przez poręczenie, bądź zastawem papierów wartościowych,
wymienionych w punkcie 5 niniejszego paragrafu; 2) redy-
skonto weksli; 3) przyjmowanie wkładów pieniężnych z prawem
wydawania dowodów imiennych jednak bez prawa wy-
dawania takich dowodów płatnych okazicielowi; 4) wydawa-
nie przekazów, czeków i akredytyw oraz dokonywanie wpłat
i wypłat w granicach Państwa, z tem, że dokonywanie tych
czynności dla nieczłonków uzależnione jest od przynależno-
ści do Związku rewizyjnego; 5) kupno i sprzedaż na rachu-
nek osób trzecich papierów procentowych, państwowych i
samorządowych listów zastawnych, akcyj central gospodarc-
zych i przedsiębiorstw organizowanych przez Spółdzielnię
i Związki lub centrale gospodarcze oraz akcyj Banku Pol-
skiego; 6) odbiór wpłat na rachunek osób trzecich inkaso
weksli i dokumentów, z tem, że wykonywanie tych czynno-
ści dla nieczłonków uzależnione jest od przynależności do
Związku rewizyjnego; 7) przyjmowanie subskrypcyj na po-
życzki państwowe i komunalne oraz na akcje przedsię-
biorstw, o których mowa w punkcie 5 paragrafu niniejszego;
8) zastępstwo czynności na rzecz Banku Polskiego i banków
państwowych; 9) przyjmowanie do depozytu papierów war-
tościowych i innych walorów oraz wynajmowanie kasetek
zabezpieczonych. Zarząd składa się odąd z 2 członków za-
rządu i 2 zastępców. Uchwałą walnego zebrania członków
z dnia 5 czerwca 1929 r., zmieniono § 30 statutu (skład rady
nadzorczej). Poznań, dnia 27 sierpnia 1929 r. nw 3455

Sekretariat Oddział 18 Sądu Grodzkiego.

Przetarg publiczny

1. na dostawę ca. 800000 sacek 2-8 cali
loko stacja Pniewy.

2. na wykonanie prac drenarskich.

Odnosne plany są do przejrzenia u przewodniczącego
Spółki i mogą tamże nabyć reflektanci ślepe kosztorysy za
opłatą 5-ciu złotych. Oferty należy składać w zapieczętowa-
nych kopertach opatrzonych napisem: „Oferta na prace dre-
narskie względnie dostawę sacek” do rąk zarządu Spółki
najpóźniej do 25. b. m. godz. 12 w południe, po którym ter-
minie nastąpi otwarcie ofert w obecności ew. przybyłych
reflektantów. Do oferty należy dołączyć wadium w wysoko-
ści 3% oferowanej sumy w gotówce lub w innych wartościow-
ych papierach. Zarząd Spółki zastrzega sobie tak na do-
stawę sacek jak i na wykonanie prac drenarskich prawo
swobodnego wyboru oferenta wzgl. nieuwzględnienia żadnej
oferty bez podania powodu. dw 2012

Józef Degórski

Przewodniczący Spółki Drenarskiej w Pniewach

Przetarg

Dyrekcja Kolei Państwowych w Katowicach zwraca uwagę na mający się odbyć w dniu 27 września r. b. przetarg publiczny na sprzedaż trzech używanych waskotorowych parowozów o rozpiętości 785 m/m, rok budowy 1894. n/w 3457. Szczegóły przetargu ogłoszono w „Monitorze Polskim” nr. 203, z dnia 4. 9. r. b. i w „Epoce” nr. 241, z dnia 3. 9. 1929.

Dyrekcja Kolei Państw. w Katowicach

OGŁOSZENIE

Ogłasza się w myśl par. 33 ustawy o przymusowym ściąganiu państwowych podatków i opłat z dnia 17. 5. 1926 r. (Dz. Ust. Min. Sk. nr. 15), że w dniu 9 września 1929 r., o godzinie 10 rano, w lokalu przy Starym Rynku 80/82, odbędzie się sprzedaż przez licytację publiczną zaskewstrowanych towarów:

fortepian i-y „Wilke”, 10 kanap, 15 stołów restauracyjnych, 50 krzesel, maszynę do naparzania kawy „Express”.

Naczelnik Urzędu: (—) Brykiert.

KONKURS

Magistrat miasta Łobżenicy rozpisuje konkurs na posadę kłaskowego w Kasie Miejskiej. Uwzględnieni będą tylko rutynowani kandydaci z dłuższą praktyką w kasach miejskich i obeznani ze sprawami podatkowymi. Zgłoszenia z podaniem referencji i stawianych warunków przyjęcia posady oraz z dołączeniem uwierzytelnionych odpisów świadectw, należy nadsyłać do dnia 20 września 1929 roku.

MAGISTRAT

(—) Pankanin, burmistrz

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-lamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

29 POWSZECHNA WYSTAWA KRAJ.

Uwaga Tapicerzy!

Najkorzystniejsze źródło zakupu wszelkich artykułów tapicerskich tylko Giergowicz, Małe Garbary z dw. 46 183

SPRZEDAŻE

Nowy Ford

mod. 1929 okazujecie sprzedaż Komna Sp. z o. p. Automobile Poznań, ul. Dąbrowska 83-85. Tel. 77-67 i 54-78. n/w 3 133

Cegielnia

parowa w najlepszym porządku w pełnym biegu, gлина dobra, pokład na 90 lat, produkcja roczna 5 milionów w mieście powiatowym, bez konkurencji zaraz na sprzedaż wprost od właściciela. Cena 100 tys., wpłaty 120. Oferty „Par” Poznań, 27 Grudnia 18, pod nr. 58.487. Pw 4844-58.487

Plac

budowlany przy ul. Dolina (Włda), nadający się również na składowe, sprzedam. Zgłoszenia do firmy „Materiał Budowlany” S. A. w Poznaniu ul. Sew Mielżyńskiego 23. Pw 4841-56.67

Kanapę

2 fotele (garnitur) używane sprzedam. Św. Wojciech 2a, II. lewo. z dw. 46 219

Młyn

motorowy kaszarnia i piekarnia w dużym mieście w Poznaniu, przemian na dobie 80 ctr. Jecmied na kasze 40 ctr. śrutownia, detaliczna sprzedaż maki i chleba. Dom bardzo obszerny, komfortowe mieszkanie 6 pokoi z powodu choroby właściciela przyswójcie 100.000 zł na sprzedaż Kempa, Leszno Dworcowa 43. n/w 3720

Składy

połącza i poszukuje „Informator” Ratajczaka 15. z dw. 46 891

Dom-willa

9 pok., ogród pod Poznaniem cała wolna. 25.000, wpłaty 15.000. Wiadomość „Informator”, Ratajczaka 15. z dw. 46 889

Radjo odbiornik

8 lampowy, kompletny, o bardzo dobrych zaletach, prawie nowy, sprzedam. Cena 650 zł. Zgl. Kurjer z dw. 46 399

Motocykl

Mathles 350 na balonach okazujecie sprzedaż. Rogowski, Dąbrowskiego 78. z dw. 46 388

Wózek

sportowy z budką sprzedam. Wierzbicice 43, front, II. prawo. z dw. 46 884

Radjo

1 lampk. prof. Wilkosza okazujecie na sprzedaż. Łuczyński, Wielka 12. z dw. 46 450

Radjoamatorzy pamiętajcie

do najkorzystniejszego miejscem zakupu dla Was to „Elektrovox” Półwiejska 30 naprzeciw ul. Kwiatowej. z dw. 46 446

Hotel

z komfortem w powiatowym, przemysłowym mieście blisko dworca, ubikacji bogato urządzonej 16. pianino, bilard, garaże, stajnie na dłuższy czas natchmiast do wydzierżawienia. Do przejęcia całego hotelu z kompletnym urządzeniem potrzeba około 20.000, w tem kaucja i jednoroczna dzierżawa, egzystencja świetnie zapewniona. Zgłoszenia osobicie przyjmują Broniszewski, Kościelnik, Aleje Kościuski 36. n/w 3723

Parcele

w Poznaniu sprzedam korzystnie po 1.000 kwmt i więcej na dogodnych warunkach. Adres wskaże Kurjer z dw. 46 410

Truskawki

znakomitej jakości po cenie 2,90 zł za kilogram oryginalną puszkę w skrzynkach po 50 kilo. poleca tak długo jak zapas starczy. Firma Michałowicz, Poznań, ul. Szynarska 14/15. Telefon 2881-2882. Pw 5220-36.198

Ubikacja

masywna 3-piętrowa nadająca się na urządzenie fabryczne lub przedsiębiorstwo przemysł. - handlowe wśród miast Poznania z bocznica kolejową jest zaraz do sprzedania lub wydzierżawienia. Zgłoszenia do „Pat”, Aleje Marcinkowskiego 11 pod 36.206. Pw 5224-36.206

Dom

w Lesznie blisko rynku, skład, dwa mieszkania 4 i 5 pokojowe, łazienka za 25.000, przy wpłacie 12.000 zł na sprzedaż. Kempa, Leszno, Dworcowa 43. n/w 3719

Przybory

dla fryzur, karbowki, grzebienie, szotki, maszynki spirytusowe do strzyżenia. Pudry, pomadki najtaniej St. Wenzlik Poznań, Aleje Marcinkowskiego 19. n/w 1564

Piekarnię

w Poznaniu przy Starym Rynku, piec patentowy odstąpię, cenę 4.000. Ul. Niegolewskich 10a, j. d. odajnia. z dw. 46 404

Karusel

motorowy z wozem mieszkalnym na sprzedaż. Oferty Kurjer z dw. 46 007

Skład

kolonialny z towarami, bez mieszkania, przy ruchliwej ulicy w Poznaniu bardzo tanio sprzedam. Adres wskaże Kurjer z dw. 46 027

Okazyjnie

sprzedam skład z urządzeniem z towarami lub bez w świetnym punkcie Ostrowa (Włkn.) Cena z towarami 4.000. Wiadomość Ostrow, Wrocławska 6. n/w 3707

Ciężarowy

samochód 5 ton w dobrym stanie sprzedam korzystnie. Rabach, Junikowo, Huta Miedzi. z dw. 45 724

Samochód

„Opel”, 6 osobowy w bardzo dobrym stanie korzystnie na sprzedaż. Oferty Kurjer z dw. 45 620

Fabryka

wyrobów drzewnych, dzienny zysk 40-60 zł, sprzedam lub wezmę wspólnika z gotówką 2.500 zł, także nadaje się na skład opału. Zgłoszenia Kurjer z dw. 46 382

Motor

3 P. S. na prąd stały A. E. G. 220 volt, 880 obrotów, mało używany korzystnie do nabycia. Oferty Kurjer z dw. 46 227

Aparat filmowy

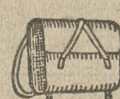
Pathé Baby, gotowy do zdjęć, w najlepszym stanie, z powodu wyjazdu sprzedam, cena z 2 kasetami do ładowania przy świetle dziennym i ze statywem tylko 100 zł. Ogłądać można od 4 do 5 po poł. Wyspiańskiego 12, I. p. prawo. z dw. 46 442

Gdynia

skład z urządzeniem i przyległym pokojem, położonym przy przynajmniej ulicy, cena 5.500 zł. Ig. Pieprzyk, Poznań, Żydowska 7. r/w 6723-4

Koza

rasowa szwajcarska, tanio na sprzedaż. Północna 8, I. z dw. 46 127-8

2,60

Torby szkolne. W. Czyst. Szkolna 11. Pw 5185-35,2

Gdynia

wiekszy plac sprzedam. Oferty Kurjer z dw. 44 784

Dom

z ogrodem sprzed Pawlak, Poznań, Winiary, ul. Obornicka 26 z dw. 45 993

Wózek

4 kołowy na 8-10 cent., psa wilka. 2 opłatki po 50 litr. i beczka żelazna na 200 litr. sprzedam Orzeł, Strzelecka 15 z dw. 45 990

Szafa

180 szeroka z bieliźniarką, rozbiórka bardzo tanio sprzedam Czechowska, Wielkie Garbary 8. z dw. 46 046-7

4 futrzane

kamizelki — 28 zł sprzedam na zapas zimowy nowe. Bryliński, Kanakowa 8, Łazarz. z dw. 46 090/1

Wózek reklamowy

sprzedam. Pralnia Piekary 3. z dw. 45 582/3

Maszynę

rymarska ramienią sprzedam. Rybaki 9, skład z dw. 45 955/6

Tanie źródło

sól warzonka 1/4 kg 0,16 zł, mydło Blask kaw. 0,48 zł, mydło Regera kaw. 0,60 zł, nafta Nobla 1 litr 0,58 zł tak i inne towary kolonialno-spożywcze po znanych niskich cenach Centrala Spożywcza, ul. Wroniecka 12 nar. ul. Stawnej tel. 27-43. z dw. 46 306-7

Koń

tanio na sprzedaż. Chwaliszewo 12. z dw. 45 938

Sprzedam

ypialkę za 550 złotych i maszynę do pisania za 120 zł, ulica Małeckiego 13. z dw. 46 108

Materace

prezynowe, nakładki, leżanki, anapy najtaniej tylko w pracowni materaców Wielkie Garbary z dw. 46 244/5

Maszynę

do dziurów w bieliźnie tanio sprzedam. Zgłoszenia ul. Żorawia 19, II. prawo, front, (Hoffmann). z dw. 46 241/2

Maszyna

Singera bardzo dobrze szyjąca 100 zł. Marszałka Pocha 176 (w podwórzu). z dw. 46 299/300

Tanio

najlepszy smalec am. 1/4 kg. 1,75, ryż burma 1/4 kg. 0,45, kasza jęczm. 1/4 kg. 0,28, kasza jęczm. 1/4 kg. 0,45, kawa palona 1 1/2 dkg. 0,80, tak i inne towary kolonialno-spożywcze po znanych niskich cenach Centrala Spożywcza, ulica Wroniecka 12, nar. ul. Stawnej, tel. 27-43. z dw. 46 308/9

2 łóżka

z materacami tanio na sprzedaż. Adres wskaże Kurj. z dw. 46 439/40

Na

rok szkolny torby na plecy i teki skórzane, ceratowe i płócienne, własnego wyrobu. Polecam po cenach fabrycznych hurtownie i detalicznie. W. Stefaniński, Poznań, Stary Rynek 58-54, telefon 5682. Fabryka walizek, toreb, tek i artykułów skórzanych. z dw. 46 345-6

Obuwie

wszelkiego rodzaju po cenach znizonych poleca P. R. Krzyżanowski, św. Marcin 66. z dw. 46 395-6

Pierze

świeże darte nie darte, puch poleca Stanisław Dyczkowski Wierzbicice 13 z dw. 45 975/6

Swarzędz posesja narożna

przylegającym ogrodem do sprzedania parterowy dom frontowy, dachówka kryty zawiera oprócz 2 mieszkań jeszcze dla właściciela 3 pokoje kuchnia, Oficyna, piętrowa papa kryta mieści 2 warsztaty stolarskie i 3 mieszkania po 1 pokoju i kuchnia szopa komórkę, chlewy wodociąg gaz posesja stosowna dla kupca-handlarza rzemieślnika. Adres wskaże Kurjer z dw. 45 175-6

Wyprowadzę

naczynia aluminiowe emalowane, blaszane, lano-żelazne oraz inne przedmioty dla gospodarstwa domowego po cenach znacznie znizonych. Jan Borys skł. żelaza, ul. Wielka 20. Pw 4857-36 90/90a

Nieruchomości

w dużej wsi kościelnej, osobne zabudowania żeńskie oraz dom z mieszkaniem i sklepem spożywczym, osobny dom w ogrodzie, 2 morgi pełnego ogrodu i 6 morgi ziemi, chlewy i stajnie nadające się specjalnie dla handlarzy bydłem sprzedam. Zgłoszenia „Prac.”, Rzeźnictwo, Parkowo, p. Oborniki. n/w 3674/5

Meble

na raty i za gotówkę po najniższych cenach poleca Sprężynarz Wielka 13. Klienteli zamierzających odstawić własny samochód Pw 3115 16.0 4762

Maszynę

do krajania papieru 55 cm tanio sprzedam Drukarnia, św. Marcin 77 z dw. 46 295

Majątek

1.600 móg, bonitacja 4 mk., 144 jeziora, 20 parku, inwentarze kompletna zarodowa obora. Cena 955.000, wpłaty 335.000, 400.000 płatne za 32 lata. Pałac 10 pokoi zabudowania nowe, sprzedaż Rządowski, Toruń, Chelmińska Szosa 52. n/w 3711

Majątek

wielkopolski 2.400 móg, bonitacja 4 mk., 120 bydła, 64 konie, 500 owiec, zamek 18 pokoi w parku, zabudowania I. kl., światło elektryczne. Cena 1.100.000, wpłaty 400 tys., sprzedaż Rządowski, Toruń, Chelmińska Szosa 52. n/w 3712

Darmo

dom, 2 składy, 7 okien frontu, dochoód 400 zł, cena 35 tys. zł, wpłaty 10 tys., reszta na 6 lat, willa 6 pokoi, 6 móg ogrodu, 70 tys., willa 10 pokoi, komfort., staw rybny, cena 70 tys., wpłaty 40 tys., sprzedaż Rządowski, Toruń, Chelmińska Szosa 52. n/w 3713

Samochód

Fiat 509 otwarty, gotów do jazdy mało używany tanio na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer Stary Rynek r/w 6721

Planino

czarne. Skryta 8, III. lewo. z dw. 46 283

Fortepian

stolowy sprzedam tanio. Wodna 20, II. ntr. z dw. 46 274

Auto dorożkę

z stałą koncesją, sprzedam. — Oferty do Kurjera Poznańskiego z dw. 46 323

Wyżel

doskonale wyretrowany zaraz do oddania. Adres i numer telefonu wskaże Kurjer z dw. 46 344

Ślubne obrączki

sprzedaż najtaniej. Zygmunt Kutner, św. Marcin 50. z dw. 46 324

Nowoczesna ogniotrwała

szafa żelazna, mały nowy kompletny elevator 2 sześciokątne cylindry z tych jeden 1,28 m. długi, drugi używany 1,60 długi, kamień piaskowy (biegun) 78 cm średnicy tanio na sprzedaż. Otto Dee, Międzychód n/W z dw. 45 983

Mundur

wojskowy oraz szafa używana tanio sprzedam. Gen. Prądzyńskiego 28, I. p. wprost. z dw. 45 968

Okazjal

Skład kolonialny w centrum w Rynku, 2 okna duże wystawowe, w mieście powiatowym gdzie wojsko i gimnazjum z powodu stosunków rodzinnych natchmiast na sprzedaż. Oferty Kurjer z dw. 45 964

Skład

kapeluszy damskich tanio sprzedam. Oferty Kurjer z dw. 45 953

Maszynę

pisząca podręczną sprzedam. Kurjer z dw. 45 937

Truskawki

I. jakości do sadzenia mam do sprzedania, przy 1.000 3 gr. przy mniejszym odbiorze 5 gr sztuka. Zgłoszenia Zofia Tułowska, św. Wawrzynca 34c. z dw. 45 927

Zakopane

parcela większa w najpiękniejszym położeniu, odpowiednia na budowę willi lub sanatorium, też do podziału na dwie posesje. Zgłoszenia Kurjer z dw. 46 110

Fortepian

czarny krzyżowy sprzedam. Kurjer Poznań, z dw. 46 114

Najkorzystniejszy zakup futer

obecnie tylko w firmie W. Królkiewicz, ul. Podgórna 6. Wielki wybór. Reparaty w własnych pracowniach niestworzonej tanio. Prosimy korzystać z zakupów przedsezonowych. Pw 4271-29.92

Wyjeżdżam

z powrotem do Ameryki 13 września, sprzedam mój samochód marki Packard limuzyna 6 osobowa, luksusowa, motor 8 cylindrowy, rok budowy 1929 używany tylko trzy miesiące, jest w najlepszym stanie, kosztuje 6 tysięcy dolarów sprzedam za 32 tysiące złotych Hotel Strzelnica, Krotoszyńska M. Matuszewski. n/w 3671

Trykotaże miarowe

eleganckie garsonki, suknie, szlafroczy, pulowery, swetry, ubranka, kostiumy sportowe wykonuje „Tricot”. Rom Szymański 10, III. róg placu Świętokrzyskiego. Pw 4299-55.505

Dziecięcy

biały wózek na sprzedaż. Grobla 28, parter, front. r/w 6719

Parcele

1.000 m., Górczyn, sprzedam tanio. Zgłoszenia Kurjer z dw. 46 093

Rower

damski na sprzedaż. Oferty Kurjer z dw. 46 043

Forda

1927 r. sprzedam niedrogo, ewtl. zamienię na dobry motocykl. Musiał, ul. Przemysłowa 28a, Łazarz, ul. Przemysłowa 25. z dw. 46 053

Skład

z pierwszorzędnym urządzeniem i 4 pokojowym mieszkaniem zaraz sprzedam. Adres wskaże Kurjer z dw. 46 064

Drogerje

Wełny

włóczki do pończuch skarpet, swetrów robót ręcznych kilimów hurt. i detal Najtańsze źródło dla odprzedających Przemysłu Wełniany Poznań św. Marcin 56 I. piętro telefon 20 31. Pw 4236 34 60

Dom

masywny w rynku sprzedam w tem zaprowadzony składowe rowy, obszerne zabudowania, gród, cena 18 500 zł warunki przystępne. Ewentualnie wydzierżawie. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 533

2 samochody

osobowe Studebaker 6 cyl torpeda oraz półciężki Chevrolet zdw 45 533

Futro

karakulowe wyborowe skórki długie damskie zaraz sprzedam Zgłoszenia 1-4 Adres Kurjer zdw 45 661

Piekarnia

w pełnym biegu z ładnym mieszkaniem jest za 9 000 złotych zaraz na sprzedaż. Oferty do Kurjera jw 2 544

Leżanki

kanapy garnitury klubowe, salonek, materace sprężynowe nakładki meble połącz. Sprenger św. Marcin 74. zdw 44 672-3

Jadalnia

jak nowa 2 bufety kanapa stół rozkładany 12 krzeseł korzystnie do nabycia. Chelmońskiego 20. II. zdw 44 310

Piec piekarski

piersiowy w bardzo dobrym stanie, obecnie w użyciu za bezcen do sprzedania. Adres wskaże Kurjer zdw 44 865

Willa

w Bydgoszczy przy tramwaju, 3 mieszkania po 4 pokoje ogród przy wpłacie 25 000. Oferty do Kurjera zdw 45 068

Meble

wszelkiego rodzaju na raty na najdogodniejszych warunkach spłaca p. Stefan Pahl. Marszałka Focha 29 magazyn mebl. Telefon 64 25. Pw 3263 20 120

5 KUPNA**Znaczkę pocztową**

również zbiory kupie. Oferty Kurjer zdw 45 257

Planino

kupie. Cena Kurjer zdw 45 025

Kupie wille

w Solaczu — Krynicy — Zakopanem lub Helu. Oferty do Kurjera zdw 45 637

Willę

w Poznaniu d. 45 000 kupie Zgłoszenia Kurjer zdw 44 277

Kupie

urządzenie do wyrabiania wody sodowej dobrze utrzymane. Oferty z podaniem ceny proszę do Kurjera zdw 45 450

Kupuje

za gotówkę meble wszelkiego rodzaju rzeczy. Dom Kamionowy Podgórze 2. Pw 3075

Teren

pod budowę wille w Puszczykowie lub Łazarzu; ewentl. kupie wille w Puszczykowie, dobrze budowała, nie mniej jak 7 pokoi i ładnym ogrodem za gotówkę łaskawe oferty proszę do Kurjera Pozn. d. w 1903

Kupie

dom z składem i mieszkaniem wolnym w Poznaniu. Zgłoszenia z podaniem warunków i ulicy do Kurjera zdw 46 021

Kupie

wagę decydującą do 150 kg, używaną w dobrym stanie. Mikut, Grunwaldzka 25. zdw 46 167

Gospodarstwo

kupie 30-60 morgi ziemi pszennej, budynki masywne, dom ładny, inwentarz kompletny, żniwa. Pośrednictwo pożądanie. Oferty „N. N.” Par. Bydgoszcz, Dworcowa 72. Pw 5194 63 875

Skład

pusty, nadający się na drogerie tylko od gospodarza w Poznaniu lub na prowincji poszukuje albo drogerie w dobrym położeniu. Podanie warunków Kurjer Poznański zdw 46 073

Platformę

20 do 30 cent kupie. Oferty z podaniem ceny do Kurjera zdw 45 811

Poszukuje

się kupna używanych motorów elektrycznych 1 1/2, 2, 5 i 7 km w dobrym stanie. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. d. w 1989

Poszukuje

się kupna motoru ropowego 15-20 km używanego w dobrym stanie. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego d. w 1990

Parcelę

lub dom z placem przy wpłacie 15 tys. zł kupie. Oferty Kurjer zdw 45 980

Folwarczek

około 100-150 morg. dobrze zagospodarowany wydzierżawie zaraz lub kupie ze spłatą w przeciągu roku, konieczny duży dom mieszkalny 15-25 ubikacji i bliskość kolei i szosy. Oferty Kurjer zdw 45 987

Gramofon

kupie z podaniem ceny do Kurjera zdw 46 146

Kupie

gramofon walizkowy. Oferty Kurjer zdw 46 148

Pan

poszukuje składu dobrze prosperującego. Oferty Kurjer zdw 46 081

Parcelę

w Luboniu w okolicy dworca kupie. Zgłoszenia do Kurjera zdw 46 049

Bacznosc

Poszukuje dla poważnych reflektantów dzierżawy i kup. gosp. każdej wielkości oraz składów do wszelkich branż. Zgłoszenia do Kurjera zdw 46 034

Lokomobile

używana z dobrym ogniskiem potrzebująca ewentualnie naprawy stosowna do m. ocenia, 10 nominalnych P. S. kupie. Oferty pod adresem Dekowski, Środa. zdw 46 079

Powózke

utrzymana w dobrym stanie (koła na gumach) zakup Komenda Placu, Poznań, plac Wolności 16. zdw 46 250

Uwaga!

Kupuje, sprzedaje meble i inne rzeczy używane. Skład konusowy Pocztowa 20. zdw 46 150/51

Dom

murowany z inwentarzem żywym i martwym przy tem parę morgi kupie. Jan Szkułdliński, Gajowa 4. zdw 46 378-9

Złoto

srebro, brylanty, kupuje. — Zgłoszenia Kurjer, św. Marcin 50. zdw 46 235

Poszukujemy

celem kupna ostrego psa podwózkowego. Administracja Boiska Sokoła, Droga Dembińska. d. w 2 004

Dobrego

gościńca celem dzierżawy poszukuje. Warunek koncesja, kilka morgi ziemi. Zgłosz. Kurjer zdw 46 434

Kupie

mnijesz do 12 z składem w Poznaniu lub na prowincji, wpłata 40-60 000 zł. Spieszne oferty Kurjer zdw 46 331

Kupie

dobry używany regał. S. Margolin, Poznań, ul. Woźna 10, hurt. obuwia. zdw 46 411

6 KAMIENICE**Dom na Matejki**

przy Polonii cena 250 000 Działki 8. Grodzki zdw 45 7 0

Kamienica

w najlepszym położeniu miasta na prowincji I. piętra, masywna wraz z składem towarów żelaznych na sprzedaż lub zamienie na podobną w Niemczech. — Oferty do Kurjera zdw 44 622

Kamienice

3 p. w pobliżu ul. św. Marcina w Poznaniu z dochodem 15 000 zł rocznie sprzedaje się za cenę ugodzoną. Szczegóły Aleje Marcinowskiej 22, pokój 61. od godz. 8 do 10 i od 15 do 16. zdw 33 170

Kamienica

w większym mieście powiatowym gimnazjum garnizon w miejsc. w rynku lub głównej ulicy stosownej specjalnie na skład bielizny kupie. Zgłoszenia z podaniem warunków do Biura Ogłoszeń „Iro”. Bydgoszcz. Hermana Franko 3. nw 3704

Kamienice

kupie, większe mieszkania, skład. Wpłata sto tysięcy. Oferty Kurjer zdw 46 120

Kamienice

sprzeda, wolne mieszkanie właścicieli. Kurjer zdw 46 086

Kamienice

blisko tramwaju, obszerne ubikacje, mieszkanie wolne, dochód roczny 5 600, cena 54 000. Dukiwicz, Chwaliszewo 70. zdw 46 189

Kamienica

blisko św. Marcina, dochód roczny 6 400. Cena 60 000, mieszkanie wolne. Informacje Dukiwicz, Chwaliszewo 70. zdw 46 188

Domy

dwa, jeden cały wolny, 2 morgi ogrodu, blisko tramwaju. Cena 45 000 spiesznie sprzedaje Dukiwicz, Chwaliszewo 70. zdw 46 190

Sprzedam

kamienice trzy piętrowe, z czterema składami w Poznaniu w bardzo dobrym centrum przy ul. Marsz. Focha. Zgłoszenia Kurjer zdw 46 301

7 PIENIĄDZ**20.000 złotych**

pożyczki za wysoko-wartościowym zabezpieczeniem hipotecznym poszukuje się. Łaskawe oferty do Kurjera Pozn. zdw 45 156

Wspólnika

czynnego kierownika do hurt. kolonii, z gotówką poszukuje. — Zgłoszenia do Kurjera zdw 45 407

50,000 zł

wypożyczyć za dobre zabezpieczenie hipoteczne. Warunek odnaglenie 5% pokójowego mieszkania. Oferty Kurjer zdw 43 423

20,000

pożyczki poszukuje poważne przedsiębiorstwo w Poznaniu z pewnym zabezpieczeniem na rok czasu, 2% miesięcznie. Oferty Kurjer Stary Rynek rw 6 103

Wspólnika

czynnego lub cichego z kapitałem 5-10 000 dol. poszukuje do brzo zaprowadzona fabryka artykułów codziennego potrzeby. Zabezpieczenie hipoteczne. Oprocentowanie według umowy. Zgłoszenia uprasza się Kurjer zdw 45 669

Zaufanego

współpracownika z większym kapitałem poszukuje zaraz. Oferty Kurjer zdw 44 760

Poszukuje

pożyczki lub na hipotekę 3 tysięcy złotych. Rzecz domostwem wartości 60 tysięcy złotych w Poznaniu. Oferty Kurjer zdw 45 967

1.000 zł

poszukuje na spłatę sześciomiesięczną, miesięcznie 200 zł. Dobra gwarancja. Oferty Kurjer zdw 45 963

2.000 zł

poszukuje na spłatę roczną, miesięcznie 200 zł. Dobre zabezpieczenie. Oferty Kurjer zdw 45 962

Poszukuje

pożyczki 10 tysięcy złotych za wysokim procentem na hipotekę, majątek wartości 60 tysięcy złotych. Oferty do Kurjera zdw 45 954

4-5.000 zł

wypożyczyć, niski procent, zabezpieczenie, samotny pan. Warunek 1 pokój, kuchnia, od gospodarza. Oferty Kurjer zdw 46 126

Udzielam

pożyczkę dolarową za pierwszorzędna gwarancję lub wstąpię do pewnego przedsiębiorstwa. Uwzględniłam tylko szczegółowe oferty do Kurjera zdw 46 132

10-20.000 zł

na I. hipotekę domu we większym pow. mieście poszukuje Zgłoszenia do Kurjera zdw 46 134

Wspólniczki

poszukuje przystojny „upiec z różką 3-4 tys. celem wspólnego kupna interesu, późniejszy ożenek nie wykluczony, fachowość zbytnia. Zgłoszenia Kurjer zdw 46 080

Wspólniczkę

panne lub wdówkę przyjmie do składu dobrze prosperującego w Poznaniu. Potrzeba 3 000 złotych. Zgłoszenia Kurjer St. Rynek rw 6730

2.000 zł

wypożyczyć na ziemię. Kurjer zdw 46 240

Akcie

50 Cegielskiego, 100 zł po 65 zł sprzedam zaraz. Oferty Kurjer Stary Rynek rw 6734

Szukam

pożyczki 2 500 3 000 zł. za wysokim procentem. Zgłoszenia do Kurjera jw 2 547

4.000 dolarów

pod pewny zastaw wypożyczyć. Tylko dokładne oferty uwzględnić. Oferty Kurjer zdw 46 272

4.000 zł

wypożyczyć na gospodarstwo wiejskie. Zgłoszenia do Kurjera zdw 46 043-4

3.000 złotych

kto może złożyć otrzyma dobrze płatną posadę, pieniądze zaś oprocentowany i zabezpieczony. Pośrednictwo hurtowe w Poznaniu. Zgłoszenia Kurjer zdw 46 416

5.000 zł

cichy lub czynny wspólnik przystąpi rzątki emeryta do solidnego przedsiębiorstwa lub składu. Współpraca, książkowość oraz podwyższenie składu do 15 000 m. zł. Oferty Kurjer zdw 46 288

150-200.000 złotych

na pierwszą hipotekę wielkiej fabryki poszukuje. Oferty Kurjer zdw 46 273

2.000 zł

wypożyczyć na hipotekę. Zgłoszenia Kurjer zdw 46 225

10-20.000 zł

pożyczki poszukuje, dam pewne zabezpieczenie, procent według umowy i stałą posadę (lekka biurowa praca) za miesięcznym wynagrodzeniem do 500 zł. Pertrakty litylko z kandydatkami, którzy mogą wykazać posiadanie gotówki. Spieszne oferty Kurjer zdw 46 317

Wspólnika

najchętniej czynnego przyjmie z kapitałem 15-30 000 do młyn handlowego. Zgłoszenia Kurjer zdw 46 455

przeprowadził się

na Aleje Marcinkowskiego 1. (Dom Królów Jadwigi), telefon 55-53 (trzy piątki trójka). Właściciel jest jednym z nielicznych fachowców reklamowych w Polsce, opracowuje skutecznie kampanie reklamowe. Kw 839

8 DO WYNAJĘCIA**Mieszkanie**

3 pokoje i kuchnia z meblami, ewentl. bez zaraz do wynajęcia. — Kurjer Pozn. zdw 45 735

Mieszkanie

od gospodarza 2 pokojowe, kuchnia, łazienka, 3 lata zgóry 4 000. Duży pokój wtem kuchnia rok zgóry 1 000 po roku 35. Dąbrowskiego 64, podwórko I. prawo. — Borowiak, zdw 46 299

Trzy

pokoje kuchnia do wynajęcia na stałe. Puszczykowo. Kucharska. zdw 44 210

3 mieszkania

wynajmę po 2 pokoje kuchnia. 150 zł miesięcznie, 2 lata na przód. Baranowska, Grobla 17. zdw 46 035

Pokój

i kuchnię w nowej willi oddam za dwuletnim czynszem zgóry z objęciem portierstwa. Adres Kurjer zdw 45 998

Mieszkanie

w centrum 5 pokojowe z kuchnią łazienką, telefonem światłem elektr. gazem, częścią z meblami do oddania. Zgłoszenia reflektantów tylko z gotówką. Adres wskaże Kurjer zdw 45 971

Mieszkanie

pokój i kuchnia oraz z umeblowaniem odpłatnie na wchłonięciu, nowe, mieszkanie blisko Poznania, wszelkimi wygodami przy głównej ulicy za cenę 1 800 zł w tem rek wolna dzierżawa. Adres wskaże Kurjer Stary Rynek rw 6722

2 pokoje

z kuchnią eleg. umebl., dam zastaw za pożyczkę 7 000 zł. Oferty Kurjer Pozn. zdw 46 211

Od

1. 10. 20. 3 pok. i kuchnia coś mebli 2 100 zł w tem rok dzierżawy. Zgłoszenia Kurjer zdw 46 192

Mieszkanie

2 pokoje i kuchnię za zgodą gospodarza natychmiast odpłatnie. Marszałka Focha 176, III. piętro, lewo. zdw 46 256

Odstąpię

2 pokoje umeblowane używaniem kuchni za wypożyczeniem 20 0 zł. Adres Kurjer zdw 46 406

3 pokojowe

ładnie umeblowane mieszkanie (pokoiki służące łazienką) za zezwoleniem gospodarza do odstąpienia z powodu wyjazdu. Cena 16 000 zł. Czynsz miesięczny 7 zł. Oferty Kurjer zdw 46 415

Skład

z mieszkaniem w Zabikowie do wynajęcia. Zgłoszenia Bontkowski, Maleckiego 18 I. piętro, lewo. zdw 46 413

Mieszkanie

3 pokoje kuchnia, łazienka meblami do oddania. Kurjer zdw 46 377

Mieszkania

3 4 5 6 pokojowe poleca „Informator”. Rate czaka 15. zdw 46 394

9 SZUKA MIESZK**Mieszkania**

2-3 pokojowe z kuchnią, słonecznego nie wyżej 1-2 piętra przy połączeniu tramwajowym. poszukuje zaraz lub od 1 października pojedyncza starsza osoba. Czynsz dowolny płatny za rok zgóry Oferty pod nw 3537 do Kurjera Pozn.

Bezdzietne

małżeństwo szuka pokoju i kuchni, plac dzierżawę zgóry Oferty Kurjer zdw 45 074

Małżeństwo

starsze dziecko szuka zaraz duże lub 2 mniejszych pokoi dobrze umeblowanych przy placu Nowomiejskim lub pl. Wolności, czynsz zgóry. Oferty Kurjer zdw 45 856

3-4

pokojuowego mieszkania z komfortem poszukuje wprost od gospodarza. Oferty Kurjer zdw 45 884

Mieszkania

1 i 2 pokojowe kuchnia za czynszem zgóry spiesznie wydzierżawia „Pawilon”. Marszałka Focha 15. zdw 45 718-9

Mieszkania

4 pokojowego od gospodarza poszukuje Matejki 55, trzecie piętro, lewo. zdw 46 624

Poszukuje

3-4 pokojowego mieszkania z kuchnią i wygodami od gospodarza (pośrednicy wykluczeni). Czynsz zapłacie zgóry za 1-2 lata. Oferty Kurjer zdw 43 361

Skład

(mały) lub mieszkanie parterowe na Górnej Wildzie. Plac dzierżawę za 1-2 lata zgóry. Oferty Kurjer zdw 44 407

Poszukuje

5-6 pokojowego mieszkania w centrum miasta. Zgłoszenia „Par”. Aleje Marcinkowskiego 11. pod 36.4

Pokój
umeblowany dla panienki lub chłopca szkolnych z całym wyposażeniem. Majchrowicz. Składowa 11. III. zdw 46 205

Pokój
słoneczny 2 lub 3 osobom z całym wyposażeniem. Wynajmę. Majchrowicz. Składowa 11. III. zdw 44 411

Małżeństwu
inteligentnemu bezdzietnemu wynajmę pokój z umeblowaniem. Adres wskazuje Kurjer zdw 46 350

Wynajmę
pokój umeblowany dla dwóch pensjonarek lub studentek z do-
brzym utrzymaniem, fortepianem, dyktyfonem. Opieka rodzicielska, dyspozycja. Pościel pościelana. Maria Kozłowska, Fr. Ratajczaka 15. I. zdw 46 357

Lepszy
pokój wynajmę panom od 15. 9. Pyka. Górna Wilda 45. zdw 46 332

Panienci
kształcenie się w zakładach wyższych, kulturalna pani na sta-
ncję przyjmie zapewniając dobre
wyżywienie i pomoc w naukach.
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 46 321

Blisko
Zamku pokój frontowy, słoneczny,
dwuosobowy z dobrym utrzy-
mieniem wynajmę. Składowa 4. III.
zdw 46 289

Pokój
umeblowany z osobnym wejściem
wynajmę. Pocztowa 14. II. pra-
wo. zdw 46 290

Pokój
umebl. duży z pianinem panom
wynajmę. Św. Marcin 20. III. le-
wo. zdw 46 435

Przy Moście Teatralnym
odstąpię zaraz umeblowany minij-
szy pokój z światłem elektrycz-
nym. Adres wskazuje Kurjer
zdw 46 437

Umeblowany
pokój do wynajęcia. Małeckiego
33. I. prawo. zdw 46 271

Pokój
z fortepianem do wynajęcia. Zgło-
szenia Kurjer zdw 46 269

Dzieci
szkolne przyjmie na stancję. Zgło-
szenia Kurjer zdw 46 315

Stancja
dla kilku uczni szkolnych wolna.
Długa 4. II. prawo. zdw 46 316

Pokój
elektryczność, telefon, wysoki
parter, blisko zakładu Urszula-
nek, Dąbrowski wynajmę 2 pa-
niom z całym wyposażeniem.
Francuska konwersacja na miej-
scu. Adres Kurjer zdw 46 380

"Centrala"
w. Marcin 11 poleca oraz poszu-
kuje pokój umeblowanych.
zdw 46 365

Gimnazjastów
wzyjme na wspólny pokój z u-
miejscowieniem. Polaczek, Podgórną
4. wysoki parter. zdw 46 362

Umeblowane
dobre pokoje dla małżeństw po-
leca "Fragut", Ratajczaka 15.
Pasaż. I. wchód zdw 46 348

12 SZUKA POKOJU

Małżeństwo
poszukuje skromnego pokoju bez
pościeli, używając kuchni 1 lub 2
osób. Zgłoszenia wyczerpujące
Kurjer Poznański zdw 45 684

Książkowa
praktyka poszukuje jakiegokol-
wiek posady. Oferty Kurjer
zdw 45 172

Dwóch pokoi
wzyjme umeblowanych, wie-
szego i mniejszego obok siebie
możliwie blisko śródmieścia i nie-
wzaj 11. piętra na stałe od-
pędz poszukuje wyższy urze-
dnik bankowy. Piśmiennie oferty
do Kurjera Pozn. zdw 45 639

Pokój
umeblowanego poszukuje bez po-
ścieli, możliwie z całym utrzy-
mieniem dla dwóch uczennic od
3. b. m. Zgłoszenia pod adres
Kurjera zdw 45 904

Małżeństwo
3 letniem dzieckiem poszukuje
pokój z umeblowaniem. Of-
erty Kurjer zdw 45 889

Pokoiku
skromnie umeblowanego w śró-
dmieściu poszukuje pan. Oferty
Kurjer zdw 46 165

Pokój
poszukuje się dla 1-2 panów od
października, możliwie w śró-
dmieściu. Zgłoszenia Kurjer Po-
znański zdw 46 032

2 inteligentne
panienki poszukują pokój z u-
miejscowieniem w śródmieściu.
hejnie z obiadem od 15. 9. —
Górska 21. I. pietro-lewo. —
Zaleski. zdw 46 020

Poszukuje
2 jasnych dużych pokoi z fron-
tem przy ruchliwej ulicy, elek-
tryczność z wygodnym wejściem.
pracownie mój nie wyżaj II
pr. meble niekonieczne. Oferty
Kurjer zdw 45 935

Inżynier
poszukuje pokój z klatki schod-
owej z umeblowaniem, lub bez,
w okolicy Wierzbic lub
w centr. Oferty Kurjer
zdw 46 042

Pokoju
zupelnie niekrepującego elektr.
od 15. 9. poszukuje pan. Oferty
Kurjer d. 1903

Poszukuje
jeden do dwóch pokoi umeblowa-
nych z umeblowaniem kuchni dla
dwóch pań z dwójkiem dzieci za-
raz, okolica obłajna. Oferty z
podaniem ceny Kurjer
zdw 46 001

Pokój
sympatycznego, z całodziennem
dobrem utrzymaniem, używaniem
fortepianu, centrum, w kultural-
nym domu poszukuje inteligent-
na pani od 15. bm. Zgłosze-
nia Kurjer zdw 45 982

Pokój
na stałe, zupełnie niekrepującego,
centrum, względnie niedrogi, po-
szukuje, wypłacalny. Oferty
piśmiennie. Jeżyce zdw 45 961

Małżeństwo
jednym dzieckiem poszukuje u-
meblowanego pokoju z umeblowa-
niem kuchni. Oferty Kurjer
zdw 45 677

Pokój
umebl. z fortepianem, niedalek
Uniwersytetu poszukuje. Oferty
Kurjer zdw 46 115

Pokój
słonecznego cichego poszukuje
od 15. 9. wgl. 1. 10. pan. Zgło-
szenia z ceną Kurjer
zdw 46 117

Pokoiku
szuka biuralistka. Kurjer
zdw 46 118

Poszukuje
ładnego pokoju bardzo spokojne-
go z umeblowaniem fortepianu. Of-
erty do Kurjera zdw 46 125

Pokój
niekrepującego w śródmieściu po-
szukuje studentka. Oferty Kur-
jer zdw 46 145

Pokój
do 40 zł w spokojnej samotnej
pani szuka pani z dzieckiem. Of-
erty Kurjer zdw 46 100

Pokój
umeblowanego, niekrepującego,
możliwie w śródmieściu poszu-
kuje lekarz. Oferty z podaniem ce-
ny. Kurjer zdw 46 096

Pani
poszukuje pokój, najchętniej z
klatki schodowej. Kurjer
zdw 46 156

Panienska
szuka wspólnego pokoju 20 zł
miesięcznie. Oferty Kurjer
zdw 46 039

Pokoi
dwóch lub jednego z umeblowa-
niem kuchni lub bez, z meblami lub bez
w śródmieściu poszukuje spieszenie
Zgłoszenia Kurjer zdw 43 174

Małego
pokoiku poszukuje 2 panie pracu-
jące. Zgłoszenia Kurjer
zdw 46 179

Panna
poszukuje pokój skromnego śró-
dmieścia. Jeżyce. Oferty Kurjer
zdw 46 170

Pokój
umeblowanego poszukuje urze-
dnika śródmieścia. Oferty Kur-
jer zdw 46 178

Pokój
umeblowanego z obia-
dami ewent. bez, dzielnicy Jeży-
ce od 15. 9. poszukuje inteligentna
panienka. Oferty z ceną Kurjer
zdw 46 171

Pokój
porządnie umeblowanego, możli-
wie w śródmieściu, poszukuje pa-
nienska z dobrego domu. Oferty
do Kurjera zdw 45 233

Dwóch
pokoi umeblowanych w spoko-
jnym i czystym domu poszukuje
od 15. 9. rb. starsza, solidna ma-
łżeństwo, bezdzietne. Oferty do
Kurjera Poznańskiego zdw 46 204

Młoda osoba
szuka małego miłego pokoju
w centrum. Oferty z warunkami
do Kurjera zdw 46 203

Pokój
niekrepującego bez używalności
kuchni poszukuje małżeństwo od
października. Oferty Kurjer
zdw 46 224

Szukam
skromnie umeblowanego pokoju
bez pościeli, używając kuchni. Of-
erty Kurjer zdw 46 236

Na Jeżycach
przy porządnej rodzinie pokój z
utrzymaniem lub bez, ewentl. za-
lekoje, poszukuje stabilizowana
nauczycielka. Oferty Kurjer
zdw 46 277

Panienska
intelig. na posadzie poszukuje
pokój umebl. ewentl. z umeblowa-
niem kuchni z 15. 9. Oferty
Kurjer zdw 46 414

Próżnego
pokój szuka malarz podanie
ceny. Kurjer zdw 46 412

Panienska
udzieli dzieciom lekcji za pokój,
także wspólny. Oferty Kurjer
zdw 46 302

Pokój
w cenie do 40 zł szuka panienska
Oferty proszę Kurjer zdw 46 236

Pokoi
umeblowanych poszukuje „Infor-
mator”, Ratajczaka 15.
zdw 46 393

Pokoi
poszukuje pokój z klatki schod-
owej z umeblowaniem, lub bez,
w centr. Oferty Kurjer
zdw 46 042

Pokoi
poszukuje pokój z klatki schod-
owej z umeblowaniem, lub bez,
w centr. Oferty Kurjer
zdw 46 042

Pokoi
poszukuje pokój z klatki schod-
owej z umeblowaniem, lub bez,
w centr. Oferty Kurjer
zdw 46 042

Pokoi
poszukuje pokój z klatki schod-
owej z umeblowaniem, lub bez,
w centr. Oferty Kurjer
zdw 46 042

Pokoi
poszukuje pokój z klatki schod-
owej z umeblowaniem, lub bez,
w centr. Oferty Kurjer
zdw 46 042

Pokoi
poszukuje pokój z klatki schod-
owej z umeblowaniem, lub bez,
w centr. Oferty Kurjer
zdw 46 042

Pokoi
poszukuje pokój z klatki schod-
owej z umeblowaniem, lub bez,
w centr. Oferty Kurjer
zdw 46 042

Pokoi
poszukuje pokój z klatki schod-
owej z umeblowaniem, lub bez,
w centr. Oferty Kurjer
zdw 46 042

Pokoi
poszukuje pokój z klatki schod-
owej z umeblowaniem, lub bez,
w centr. Oferty Kurjer
zdw 46 042

Pokoi
poszukuje pokój z klatki schod-
owej z umeblowaniem, lub bez,
w centr. Oferty Kurjer
zdw 46 042

Pokoi
poszukuje pokój z klatki schod-
owej z umeblowaniem, lub bez,
w centr. Oferty Kurjer
zdw 46 042

Pokoi
poszukuje pokój z klatki schod-
owej z umeblowaniem, lub bez,
w centr. Oferty Kurjer
zdw 46 042

Pokoju
skromnie umeblowanego poszu-
kuje panienska do 40 zł. Oferty
Kurjer zdw 46 368

Elegancko
umeblowanego
pokój z całym lub częściowym
utrzymaniem, możliwie nie powy-
żej 2 p. przy ul. Ogrodowej. Ja-
snej lub spokojnej ulicy w okoli-
cy pl. Wolności poszukuje solidny
pan. Warunek: bezwzględna czy-
stość. Zgłoszenia z podaniem ce-
ny pod zdw 46 466

Niekrepującego
pokój, elektryczność, łazienka,
usługa nie wyżaj II. p. okolica
Most Teatralny, Kaponiera, ul.
Fredry poszukuje inteligentny,
dobrze sytuowany. Oferty Okre-
żony Urząd Ziemiński, Fredry,
portier dla W. jaknajspieszniej.
zdw 46 444

Pokój
umeblowanego w śródmieściu z
łazienką, możliwie pianinem, od 1
października poszukuje młode
małżeństwo. Może być z utrzy-
mieniem lub bez. Oferty z podaniem
ceny do Kurjera zdw 46 438

Pokój
niekrepującego, wygodnie ume-
blowanego, milego, poszukuje so-
lidny, inteligentny ziemianin o
osoby samotnej, inteligentnej. Of-
erty Kurjer zdw 46 446

13 LOKALE

Stary Rynek
dwie ubikacje w podwórzu z
wniczą wydzierżawi gospodarz
Zgłoszenia skrzynka pocztowa 54
zdw 45 573

Skład
nadający się na zakład fryzjer-
ski (okolica obłajna) wprost od
gospodarza za roczną dzierżawą
Oferty Kurjer zdw 45 973

Na biura
lub cicha pracownia 1-2 lub
3 pokoje częściowo umebl. łazien-
kowe, w centrum w najlep-
szym miejscu, oddam. Zgłosze-
nia Kurjer zdw 45 947

Ubikacyj
na warsztat mechaniczny poszu-
kuje. Laskawe oferty Kurjer
zdw 46 111

Ubikacja
z biurem nadaje się na fabrykę,
składnicę lub inne przedsiębior-
stwo wprost od gospodarza. Pie-
kary 13b. zdw 46 184

2 ubikacje
56 metrów w podwórzu na par-
terze, nadające się na każde
przedsiębiorstwo od właściciela
domu, do wynajęcia Wierzbic-
ce 15. zdw 46 324

Lokale
biurowe, przemysłowe poleca i po-
szukuje „Informator”, Ratajczaka
15. zdw 46 330

Lokal
handlowy przy ul. Półwiejskiej z
wielkim oknem wystawnym oraz
pokojem na korzystny warun-
kach do oddania. Oferty do Ku-
rjera zdw 46 350

14 DZIERŻAWY

W śródmieściu
Krotoszyna w bardzo dobrym
punkcie mam ubikację nadającą
się na mleczenie, do wynajęcia
St. Wojcieszak, Krotoszyn, Ry-
nek. zdw 44 679

Szukam
dzierżawy dobranej gościnicy z
rzeźnictwem, kolonialką. Zgłosze-
nia Kurjer d. 1947

Obszerne
mieszkanie spichrzę stajnię zaj-
mowane przez Rolnika wydzier-
żawi od 1 października rb lub
sprzeda Spółdzielcy Bank Nad-
noterki w Chodzieży d. 1430

Piekarnia
przy ruchliwej ulicy, kompletnie
urządzone z powodu ważnych wy-
padków zaraz do wydzierżawie-
nia. Krotoszyn, Koźmińska 12.
zdw 45 819

Dom
(rodzaj willki) z ogrodem owoc-
owym i warzywnym do wydzierżaw-
ienia lub do sprzedania w Sta-
rolece. Zgłoszenia Kurjer
zdw 45 902

Garaż
w centrum do wydzierżawienia
Kajkowski, Św. Marcin 19.
zdw 46 087

Wydzierżawie
korzystnie lub oddam na własny
rachunek dobrze prosperujący ho-
tel z restauracją, składem kolon-
ialnym na stałej koncesji, w
miejscu ruchliwym, mieście, z
powodu zmiany stosunków rodzin-
nych. Oferty Kurjer jw 2551

LETNISKI

50 zł
właśnie wszelkich opłat tygod-
niowy pobyt w uroczym wśród
lasów nad jeziorem letniskiem Mor-
minówko, poczta stacja Ostroróg
telefon 5. powiat Szamotuły. Po-
liwanie ryb, kąpiele, tenis, radio,
prospekty wysyłamy. d. 1859

Letnisko
na wsi w uroczym okolicy pokój
z utrzymaniem wolny na wrze-
sień, październik. Cena bardzo
przystępna. Oferty zdw 45 829

Truskawiec
Pensjonat Rekord pod zarządem
Celiny Grocholskiej, poleca pięk-
ne komfortowe pokoje po cenach
środkowych. d. 1956

Zaniemyśl
Zakład Sióstr ma jeszcze pokój
wolny. zdw 46 633

15 OSOBISTE

Skradzioną
książkę wojskową wystawioną
przez P. K. U. Poznań, na na-
zwisko Jan Ciesielski, unieważ-
niam. zdw 46 430

18 URZĘDOWE

Unieważnienie.
Ostrzegam przed nabyciem leża-
cych blisko węgla z młyną na
rowego Woganów pow. Koźmin
ze żyrem mojej żony z 5.000, do-
tąd mi nie zwróconych za tak-
we nie odpowiadam i ponownie
unieważniam. Ig. Podkowski
Krotoszyn. zdw 46 420

2. ZGUBY

Książeczka
wojskowa wydana przez P. K.
U. Poznań, oraz wykaz osobisty
na nazwisko Józefa Duzyskiego,
go. zaginięły. zdw 45 932

Zgubiono
portfel z książeczką wojskową
na nazwisko Gałek Adam i sa-
skawego znalazcę uprasza o zwrot
Łakowa 9. n. n. Wróblewski.
zdw 45 991

Zgubilem
książeczkę wojskową i wykaz o-
sobisty na nazwisko Stefan Wol-
niewicz, unieważniam. zdw 46 017-8

Kapizson
od patentowej osi koła woza ko-
łowego średnicy 20 cm zgubiono
na szosie do Ławicy. Oddać za
wynagrodzeniem w firmie C.
Hartwig, Towarowa 20.
Pw 5218-36.197

Skradzioną
książeczkę wojskową na nazwi-
sko. Antoni Ganderz, wydana P.
K. U. w Łodzi unieważniam.
d. 2008

Koło rezerwowe
od samochodu Ford zgubiono
dnia 6. bm. o godz. 6. 9 wieczór
pomiędzy Łubowem a Poznaniem.
Uczciwego znalazcę uprasza się o
zwrot za wynagrodzeniem. Ce-
rzy Kowalski, Krotoszyn.
n. 3725 6

22 ROZMAITE

Wszelkie
reparacje zegarków ora napr-
wy wszelkiej biżuterii wykonuje
sumiennie tania firma F. Tar-
kowska, plac Wolności 1, po-
filarami. Pw 1726 052 4

Bezpłatnie!
Kto chce najtaniej tanio nabyć
płótna, wyroby tkanin i wełnianie,
bielizna, trykotaż, pończochy za-
lanterje i wszystko co potrzeba
dla domu, niech zada natych-
miast cennik, który odwrotnie
wysyłamy bezpłatnie. „Nap”.
Pierwszy Chrześcijański Dom
Wysokości. Poznań, Nowy Ry-
nek 13. II. Pw 4816 36.3

Salon Mód „Zofia”
Bukowska 1. II p. Szyje i naj-
ładniej i szybko zdw 45 551

Pończochy jedwabne
po cenach fa-
brycznych —
wielki wybór
bielizna
damska i me-
ska bardzo
tania. Napra-
wiamy ożka
przy jedwab-
nych pończo-
chach w 3
dniach. Jan
T. Wandowski
Dąbrow-
skiego 54.
d. 1626

Akuszerka
Kleinwächterowa w Poznaniu,
centrum miasta, ul. Rom. Szy-
mańskiego 2, pierwsze piętro, le-
wo, drugi dom od pl. Świętokrzy-
skiego zdw 45 725-6

Samochód
ciężarowy do przewożenia mebli i
wszelkich innych rzeczy do dy-
spozycji. Telefon 17-68
zdp 43 908

Powielania
odpis maszyną Piekary 6.
zdw 45 304

Poszukuje
dostawy mleka 100 litr dziennie.
Zgłoszenia do Kurjera zdw 46 397

Obiady
smaczne. 1-1.50. Gwarna 8, III.
zdw 46 328

Wielki
wybór religijnych obrazów
Zygmunta Morawskiego. Po-
znań. Półwiejska 7 telefon 52-57
zdw 46 367

Dentysta
uprawniony z długoletnią prak-
tyką zagraniczną, osiedli się na
provincji. Uprasza się W. nych
p. Burmistrzów i t. p. zaintere-
sowanych, raczyli laskawie wska-
zać do ekspedycji pod zdw 46 312.
Grzeszczak wynagrodzić.

Biuro
procesowe zleceń prywatnych po-
moc predka, skuteczna we wszyst-
kich sprawach. Poznań, pl. Ber-
nardyński 1a, prawe schody.
zdw 46 077-8

Baczność
kto chce wiedzieć swą przyszłość
i przeszłość a dowić się, że jest
prawda, powinien się zgłosić. II
Czesława 1. I. p. pod znakami?
zdw 46 129

Krawcowa
szyje szybko tanio. Wieczorków
na. Kramarska 27, podwórze. III
zdw 46 268

Pralnia - prasownia
przyjmuje wszelkie, rudzan-
bielizne do oran. a prasowania
najniższych cenach. Poznań
Piekary 3 zdw 45 579/80

Tapicer
Lewicki, Grobla 4, naprawia ma-
terace 3, leżanki 4 zdw 46 287-8

Porad prawnych darmo
udziela biuro procesowe Pod-
górną 7, zarazem załatwia wszel-
kie sprawy sądowe majątkowe,
mieszkaniowe, podatkowe i t. p.
szybko i tanio. zdw 46 363-4

Przyjmuje
wszelkie reperacje i odnawiania
mebli. Fr. Jaskiewicz, Dąbrow-
skiego 105. zdw 46 417

Kupiec

kawaler, lat 39 przystojny, posiadający skład białawo w własnej nieruchomości wartości 100 tys. złotych, pozna panna przystojną, inteligentną, dobrze wykształconą, wychowaną z odpowiednim majątkiem. Pośrednictwo rodziców ewtl. krewnych pożądane. Poważne nienamówione zgłoszenia do Kurjera zdw 46 408. Cel matrymonialny.

Dla

mejej siostry lat 31 milej, przystojnej, urzędniczki, pensja 800 zł, trzypokojowe mieszkanie, zapewnione poszukuje znajomości pana który zajmując odpowiednie stanowisko w Poznaniu. Cel matrymonialny. Oferty Kurjer zdw 46 554

Dla

mojej wnuczki szatynki, lat 30, ładnego i dobrego charakteru, inteligentnej, średniego wzrostu, żonatego, posiadającej wszelkie dane na dobre gospodynię, i miłą towarzyszkę, szukam męża. Panowie wykształceni na wybitnych stanowiskach w wieku 35-40, o prawym charakterze mogą przesłać oferty wraz z fotografią do Kurjera Poznańskiego pod zdw 46 281

Dla

mejej siostry, szatynki, lat 30, przystojnej, sympatycznej, średnio sytuowanej, odznaczającej się zamiłowaniem do życia wiejskiego, szukam odpowiedniej partii. Panowie agronomi, wyżsi urzędnicy niewykłuczeni z wyższym wykształceniem, zrównoważeni, w wieku 35-40, zechcą się zgłosić z fotografią do Kurjera Poznańskiego pod zdw 46 280

Dla

mejej córki rel., gospodarniej, posiadającej wyprawę, urządzenie na 3 pokoje, fortepian i cokolwiek gotówki, poszukuje znajomości lepszego, starszego urzędnika, nauczyciela celem ożenku. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 46 275

Kawaler

przystojny, lat 30 posiadający własną piekarnię w pow. mieście, poszukuje żony. Panna z kapitałem ca. 10.000 zł. Oferty z fotografią do Kurjera zdw 46 186/7

Dla

naszych trzech kuzynek, panien ładnych, posiadających każda po 200.000 zł oprócz wyprawy, poszukujemy znajomości trzech panów, najchętniej ze sfery ziemiankiej w wieku od 22 do 28 lat celem późniejszego ożenku. Nie wymagamy u nich dobrych stałych posad, lecz za to zalet charakteru, wykształcenia i głębokiej religijności. Łaskawe zgłoszenia upraszamy Kurjer Poznański zdw 46 279

Przystojna

wdówka, posiadająca pierwszorzędną skład, własne mieszkanie w śródmieściu, poszukuje znajomości w celu matrymonialnym. Pierwszeństwo kucy. Zgłoszenia „Wanda” ul. Fabryczna 55a, IV. zdw 46 024

Dwie

koleżanki, szatynki, lat 30, przystojne, skromnie wychowane, nieposzukujące przeszłości, pragną poznać panów. Cel matrymonialny. Panowie kawalerowie lub wdowcy religijni, dobrego charakteru, którym nie zależy na majątku i tylko na uczciwej, szlachetnej, gospodarniej żonie, zechcą oferty z fotografią, całem zaufaniem skierować Kurjer zdw 46 074. Dyskretna rzecz honorowa.

Urzędniczka

lat 21, posiadająca wyprawę, poszukuje znajomości pana na stałym stanowisku w celu matrymonialnym. Oferty Kurjer zdw 46 029

Panna

lat 22, przystojna, z średnim wykształceniem, niebiedna, panna kulturalnego pana na stałym w wieku, w celu matrymonialnym. Oferty Kurjer zdw 46 028

Panna

miła, wesółka, zgrabna, lat 40, nożna panna inteligentnego urzędnika lub nauczyciela. Cel matrymonialny. Oferty Kurjer zdw 45 271

Panna

lat 21, przystojna, skromna, ładna, dobrze wychowana, inteligentna, poszukuje na tej drodze męża dla braku znajomości. Oferty Kurjer zdw 45 996

Panna

starsza, posiadająca skład i mieszkanie, pragnie poznać pracownika, uczciwego na stałym stanowisku w celu matrymonialnym. Oferty Kurjer zdw 45 988

Szatynka

lat 27, niebiedna, nawiąże korespondencję z panem do lat 35 w celu matrymonialnym. Panowie trzejwi o szlachetnym charakterze raczą się zgłosić do Kurjera zdw 45 978

Pani

dystyngowana, lat 25, szatynka, muzykalna, pozna w celu matrymonialnym pana z wyższych sfer do lat 50. Łaskawe oferty Kurjer zdw 45 970

Wdowa

50 lat z mieszkaniem szuka męża na dobrym stanowisku (rzemieślnicy lub kolejarze mają pierwszeństwo). Oferty Kurjer zdw 45 957

Panienka

inteligentna, szczerą, doświadczonego przyjaźni starszego pana, który pomoże jej w pewnej sprawie. Cel matrymonialny. Zgłoszenia Kurjer zdw 46 108

Szukam

dla mej sympatycznej przystojnej siostry, córki leśniczego lat 35, mającej kompletną wyprawę i coś gotówki, przystojnego pana na pewnym stanowisku w celu matrymonialnym. Leśnik mile widziany. Oferty Kurjer zdw 45 994

Kupiec

kawaler, lat 31, żonaty samotnością szuka żony z zamiłowaniem do kupiectwa. Majątek dla wspólnego dobra pożądany. Oferty Kurjer zdw 45 952

Kawaler

lat 30, wysokiej postawy, urzędnik państw., posiadający parę tysięcy złotych gotówki, chcący się usamodzielnic, poszukuje na tej drodze znajomości pań do lat 25, posiadających cośkolwiek majątku. Panie którym zależy na dobrym mężu raczą lask nadesłać oferty wraz z podobizną, która się zwraca pod słowem honoru do Kurjera Poznańskiego zdw 45 933. Pośrednictwo rodziców lub krewnych mile widziane.

Wdowa

inteligentna w średnim wieku bezdzietna pragnie wyjść za mąż za inteligentnego starszego pana na stałym stanowisku. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 46 041

Panna

lat średnich, przystojna, inteligentna, posiadająca 10.000 zł gotówki i wyprawę domową, poszukuje z braku znajomości, męża inteligentnego na poważnym stanowisku. Panowie kupcy, lub urzędnicy od lat 35-50 raczą swe oferty złożyć z całem zaufaniem do Kurjera zdw 46 106

Urzędnik

państwowy z dobrej rodziny, kawaler, lat 23, z wykształceniem, przystojny, prawego charakteru, posiad. kilka tysięcy złotych z braku znajomości szuka żony. Panna, inteligentna, uczciwa do lat 25 posiadająca kilkanaście tysięcy złotych gotówki, zechcą złożyć oferty z fotografią do Kurjera Poznańskiego zdw 46 121. Dyskretna i zwrot fotografii zapewnione. Pośrednictwo rodziców mile widziane.

Starszy

kawaler z zawodu piekarz, posiada 15.000 gotówki, poszukuje panny lub wdówki posiadającej nieruchomości z piekarnią. Cel matrymonialny. Zgłoszenia z fotografią przesłać Kurjer pod zdw 46 143

Dla krewnych

mejej lat 21, przystojnej, gospodarniej, z zamiłowaniem do kupiectwa, z majątkiem 10 tys. późniejszej wdowie, szukam męża do lat 35. Reflektant musi być uczciwy i właścicielem przedsiębiorstwa, wyżsi urzędnicy nie wykluczani. Oferty Kurjer Poznański zdw 46 083

Panienka

Pofka, lat 27, z całkowitą wyprawą i umeblowaniem 2 pokoi i kuchni poszukuje towarzysza życia, Polaka. Zgłoszenia do Kurjera zdw 46 223. Cel matrymonialny.

Panna

lat 25, średniego wzrostu, ciemnoblondynka, religijna, gospodarna, muzykalna, przeszłość nieskazitelna, bez majątku, poszukuje męża. Panowie, którym zależy na uczciwej żonie, raczą oferty złożyć Kurjer zdw 46 159

Kawaler

lat 26, urzędnik bankowy, na stałe posadzie w Poznaniu, poszukuje milej, inteligentnej i zgrabnej panienki średniego wzrostu, do lat 23, celem rychłego ożenku. Panie skromne i gospodarne zechcą poważne nienamówione zgłoszenia skierować do Kurjera zdw 46 202

Starsza

panna przystojna, gospodarna, z nieskazitelną przeszłością, cośkolwiek majątku, szuka męża do lat 40, pannyw średni urzędnicy, rzemieślnicy raczą z zaufaniem złożyć oferty Kurjer zdw 46 208

Dla

znajomej panienki, przystojnej, wykształ., mającej, szukam znajomości pana z dobrym charakterem, możliwie opiekarską, sędziog, profesora w celu matrymonialnym. Rzecz traktuje uczciwie, proszę o oferty Kurjer zdw 46 207

24 NAUKA**Bezpłatne kursy****gospodarcze**

dla córek funkcjonariuszy państwowych kwartałne, półroczne, roczne. — Wykintne obiady stołownia Szkoły ul. św. Marcina 68 zdw 45 894

Francuaise

diplômée donne des leçons. Śniadek 23. I. ptr. zdw 44 880

Studentka-**korepetytorka**

udzieli lekcji i przygotowuje do gimnazjum za pokój w Poznaniu lub okolicy. Oferty Kurjer zdw 45 105

R. de Brugiére

lektor U. P. udziela lekcji języka francuskiego ul. Matejki 59. zdw 41 457

Studentka

poszukuje od 1. 10. korepetycji (francuski, konwersacja, początki niemiecki, muzyka) także do młodszych. Adres wskazuje Kurjer zdw 45 597

Francuskiego

udziela panienki, z dyplomem zagranicznym. Łask. zgłoszenia Kurjer zdw 45 718

Angielka

rodowita udziela lekcji konwersacji. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 623

Prof. gimn.

udziela lekcji matematyki i fizyki. Przygotowuje do matury. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 879

Szkoła

przygotowawcza przyjmuje zapisy dzieci od 6-10 lat codz. 12-1 Nauka przedpołudniowa pod kierunkiem doświadczonych sił nauczycielskich. Do dyspozycji dzieci ogród i biblioteka. Rok szkolny rozpoczyna się 9 września. Wielkie Garbary 53, kierowniczka Racławska. zdw 45 390

Niemieckiego

francuskiego, metoda (Langenscheidt) udzielam tanio. Oferty Kurjer rz 6709

Która

pani chciałaby udzielić panience gruntownie lekcji niemieckiego za dobrem wynagrodzeniem. Spieszne zgłoszenia Kurjer zdw 46 169

Francuskiego

angielskiego udziela doświadczonej nauczycielki (sorbonistka) w ul. Zygmunta Augusta 2, 1. lewo (naprzeciwko poczty). zdw 45 675

Korepetycji

udzieli student. Zgłoszenia Kurjer zdw 46 002

Szkoła Języków**Marji Romington**

koncesjonowana. Strzelecka 8, parter. zdw 45 980

Lekcji

polskiego udzielam Półwiejska 38a, mieszkanie Konopko. zdw 45 966

Włoskiego

francuskiego, konwersacji udzielam. Ratajczaka 14, III, prawo. zdw 46 055

Matematyka

poszukuje (matura). Oferty Kurjer zdw 46 232

Kursy

stenografii, pisanie na maszynie, księgowości L. Tyran Zaworskiej, ul. Strzelecka 33, narożnik Pl. Światokrzyskiego i Jężyce Poznańska 28/30, III. zdw 44 796/7

Akademik

poszukuje korepetycji. Oferty Kurjer zdw 46 293

Angielka

rodowita udziela lekcji Kurjer zdw 46 883

Poznańskie Kursy**Budowlane**

przyjmują wpisy na kursy: przygotowawczy, pierwszy, drugi. — Kraszewskiego 17, III, prawo. zdw 46 448

Kursy stenografii

korespondencji pisanie maszyną, księgowości, Kromczyńska Ogrodowa 16. zdw 46 427

25 MUZYKA**Poznańska Szkoła**

gry fortepianowej przyjmuje wpisy na nowy rok szkolny przy Wodnej 8, między II-1 i 3-5. zdw 45 179

Kwintet

dobrze zgrany (Jazz i Koncert) wolny od 15. 9 lub 1. 10. rb., bogaty repertuar, strój wieczorowy. Oferty z warunkami do Kurjera Poznańskiego zdw 44 288

Poznański

Inetvut Muzyczny, Ogrodowa 4, prospekt informacyjny gratis w kancelarii lub za nadesłaniem 15 groszy porto. zdw 43 884

Absolwentka

Konservatorium Muzycznego, kursu najwyższego, udziela lekcji gry fortepianowej sumiennie oraz przystępnie. Łazarz. Spokojna 29, I, lewo. zdw 46 014

Kto

odda pianino w dzierżawę. Oferty Kurjer zdw 45 594

Gry

fortepianowej udziela niedrogo, gruntownie. Rencowa, Dobrowskiego 5, III. zdw 6720

Lekcji

gry skrzypcowej udziela dyplomowana nauczycielka muzyki. Kalfussowa. Wilda. Strumykowa 7, III. zdw 45 908/9

Lekcji

udziela, fortepian do ćwiczeń. Mińska 3, III lewo. zdw 45 757-8

Profesorka

forteapiann, dyplom wirtuozowski, studia zagraniczne, udziela wyższej muzyki gruntownie, nowoczesną metodą, Wolffowa, Ratajczaka 29, III, lewo, 2-5. zdw 46 295

Trio

damskie lub męskie może się zgłosić. Oferty z podaniem warunków przy utrzymaniu bez pokójku. Kawiarnia Rawicz, Rynek. nr 3718

Wypożyczam

dobrze pianino do ćwiczeń. Szymanowska, ul. św. Ciesława 11a. Zgłoszenia od godz. 4-6, II ptr. lewo. zdw 46 432

Obligacjista

rutynowana, również śpiewaczka wolna. Bednarek, Dąbrowa Górnicza, ul. 8 Maja 4, u p. Madzi. zdw 45 520

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 10 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Zdolna stenografistka

poszukuje odpowiedniej posady od zaraz. — Łaskawe zgłoszenia Toruń. „Słowo Pomorskie” pod D 222. nzw 3649

Budowniczy

posiadający długoletnią praktykę i kwalifikacje w robotach żelbetonowych, poszukuje robót żelbetonowych w akord jako kierownik wgl. prowadzenia ich we własnym zarządzie. Miejsowość obojętna. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 45 438

Technik budowniczy

lat 28, żonaty, absolwent Państwowej Szkoły Budownictwa w Poznaniu, kilkoletnia praktyka w robotach żelbetonowych, budowy dróg i mostów, poszukuje posady najchętniej u ko kierownik robót. Miejsowość obojętna. Oferty uprasza Kurjer zdw 45 437

Książkowa

z praktyką poszukuje jakiegokolwiek posady. Oferty Kurjer zdw 45 172

Biegła maszynistka

poszukuje zajęcia na godzinę popołudniową. Oferty Kurjer zdw 45 055

Kuchmistrz

dyplomowany przyjmie posadę od 1. 10. 29 r. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 45 157

Drogerzysta

dypl. z egzaminu, lat 24 wolny od służby wojsk, dzielny fachowiec nawróski, rzetelny, władza językiem polskim i niemieckim, mieszka w posadzie 1. 10. 29 r. Zgłoszenia proszę Kurjer Poznański zdw 1963

Biuralista

posiadający wszelkie zdolności oraz wiadomości prawnicze, uprasza o jakiegokolwiek stanowisko. — Zgłoszenia Kurjer zdw 46 234

Młodsza biuralistka

pragnie zmienić posadę. Miejsowość obojętna. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 45 439

Elektromonter

z kilkoletnią praktyką poszukuje posady zaraz. Zgłoszenia do Kurjera zdw 45 543

Aptekarska

siła pomocnicza męska, długoletnia praktyka, wszechstronnie obeznany i biegły taksujący, dobre referencje, poszukuje posady od 1. 10. 29. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 45 867

Pani

młodsza inteligentna poszukuje posady gospośi u samotnej osoby. Oferty Kurjer zdw 45 581

Ekspedjentka

z branży spożywczej poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 45 712

Młodsza

dziewczyna poszukuje posady do dzieci i lekkich prac domowych ze spaniem. Oferty Kurjer zdw 45 715

Cukiernik

lat 23 poszukuje posady. Miejsowość obojętna zaraz lub później. Oferty Kurjer zdw 45 629

Cukiernik

laborant i karmielarz dzielny w swym zawodzie poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 45 674

Pracznia

uczciwa poszukuje prania do restauracji lub hotelu od 15. 9. — Oferty Kurjer zdw 45 689

Służąca

moja uczciwa, gorliwa, pilna z dobrym gotowaniem polecam zaraz lub 15. 9. Oferty Kurjer zdw 45 668

Kucharka

samodzielna, uczciwa poszukuje posady od zaraz lub 15. w lepszym domu bez spania. Oferty Kurjer zdw 45 654

Młoda

inteligentna panienka z 2 letnią praktyką wychowawczą dzieci poszukuje posady zaraz lub później. Oferty do Kurjera pod d 1938

Bankowiec

z kilkoletnią praktyką bankową z dobrymi referencjami szuka posady od 1. 10. rb. w Banku Handlu lub Przemysłu Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 45 601

Nauczycielka

z praktyką rządową i prywatną udzieli tanio lekcji w zakresie 5 klas gimnazjalnych. Przygotowuje do gimnazjum. Kurjer zdw 45 636

Młodsza

biuralistka, pisząca biegle na maszynie, poszukuje posady. — Zgłoszenia do Kurjera zdw 45 906

Maszynistka

pisząca biegle po polsku i niemiecku, poszukuje posady. Oferty do Kurjera Poznański zdw 45 905

Starsza dziewczyna

z półrocznym kursem zycia damskiej garderoby i bielizniarstwa, znająca cośkolwiek gotowanie prasowanie, sztywniej bielizny, szuka od 15. 9. lub 1. 10. posady u samotnej, starszej pani do dworu albo na proboszw pod dyspozycję. Świadczenia bardzo dobre. Zgłoszenia Marja Kolińska, Wągrowiec, ul. Parna 4. zdw 45 835

Gospodyni

lat 43, samotna, inteligentna, znająca gospodarstwo wiejskie, dobrą kuchnię, wyroby mięsne, pieczywo poszukuje posady. Długoletnie chlubne świadectwa Gdynia, szosa Gdańska, willa Małgorzata II p. 11. zdw 45 599

Starszy młynarz

Poszukuje
posady jako woźny od zaraz lub 15. 9. 29 z dobrymi świadectwami. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 45 941

Inteligentna
młoda rzutka ekspedjentka z branży cukierniczo spożywczej, pisząca na maszynie biegle w rachunkach szuka posady. Może dać gwarancję. Oferty Kurjer zdw 45 940

Książkowa
z kilkumiesięczną praktyką poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 45 931

Kasjerka
z dłuższą praktyką poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 930

Panna
ze szcieniem poszukuje jakiegokolwiek posady. Oferty Kurjer zdw 45 972

1.000 zł
kaucji da kupiec za posadę w jakimkolwiek przedsiębiorstwie. Oferty Kurjer zdw 46 112

Kierownik
pluga parowego poszukuje miejsca na kompania, z długoletnią praktyką na wszelki rodzaj pługów parowych. Adres St. Kasmierzak. Inowrocław. ul. Andrzeja 20. zdw 46 133

Muzyk
rutynowany grający na jazztrące i kontrabasie wolny. Oferty Kurjer zdw 46 123

Inteligentna
osoba lat 29, kaw. szuka posady magazyniera lub woźnego. Oferty Kurjer zdw 46 124

Osoba
młoda, miła i bardzo sympatyczna, posiadająca szczególne zamiłowanie do towarzysztwa i opieki starszej pani poszukuje posady od 1. 10. 29. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 46 205

Gospodyni
z dobrymi referencjami, w średnim wieku obejmie posadę w lepszym domu u samotnej starszej osoby. Oferty Kurjer zdw 46 040

Ubezpieczeniowiec
młody, energiczny, dobry fachowiec szuka odpowiedniej posady z dniem 1. 10. 1929 r. Łaskawe zgłoszenia z podaniem warunków proszę skierować Kurjer zdw 46 036

Młodsza
biuralistka z ukończoną 3-letnią szkołą Handlową półroczną praktyką biurową poszukuje posady zaraz. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 46 033

Bona
sierota, inteligentna, znająca szycie szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 46 059

Pomocnik
kłodziej-stolarz poszukuje pracy. Kurjer zdw 46 077

Ekspedjentka
z branży cukierniczej poszukuje posady od 15. bm. lub od 1. 10. rb. Zgłoszenia skład cukierków, ul. Dąbrowskiego 40 zdw 46 052

Młodsza
panienka szuka posady, zna szycie, haftowanie i cośkolwiek gotowania. Zgłoszenia Kurjer zdw 46 098

Młoda
panienka szuka posady do bufetu jako początkująca. Przy bufcie już pracowała. Zgłoszenia do Kurjera zdw 46 099

Szofer
ślusarz mechanik poszukuje posady prywatnej, miejscowości obojętnej. Oferty Kurjer zdw 46 101

Masażysta
poleca się w dom. Zgłoszenia Kurjer zdw 46 147

Panna
mająca zamiłowanie do kupiectwa poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 46 136

Panna
która pracowała przy bufecie poszukuje posady od 15. 9. Oferty Kurjer zdw 46 135

Panienska
z lepszej rodziny poszukuje posady ekspedjentki, krawcowej, w składzie bławatów i tow. krótkich. Łaskawe oferty Kurjer zdw 46 247

Krawcowa
na wszelką garderobę damską i dziecięcą poleca się w dom bardzo tanio. Zgłoszenia do Kurjera jw 2549

Młodsza panienska
pisząca biegle maszyną, poszukuje posady. Miejscowość obojętnej. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 45 447

Przedstawicielstwa
poszukuje samodzielnego kupiec z własnym magazynem, najchętniej z branży meblowej, żelazna, technicznej. Poważne referencje. Oferty Kurjer zdw 46 182

Książkowy-bilansista
długoletnia praktyka przyjmie posadę, zakłada, reguluje książki. Oferty Kurjer zdw 46 285

Panna
z lepszego domu, znająca szycie i cośkolwiek robotki ręczne, poszukuje posady do dzieci w charakterze bony od 15. 9. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 389

Poszukuje
posady na majątku jako książkowa-kasjerka zaraz lub od 1 października. Łaskawe oferty upraszam do Kurjera Pozn. zdw 46 114

Elektromonter
z długoletnią praktyką na siłę, światło, sygnalizację i budowę anten, ze znajomością robot ślusarskich, poszukuje posady. Łaskawe oferty Kurjer zdw 46 030

Gospodyni
kucharka, w średnim wieku, poszukuje posady do jednej osoby, najchętniej na wsi. Oferty Kurjer zdw 46 006

Panienska
poszukuje posady do wszystkiego od 15. 9. lub 1. 10. Wypisanki 10/4. III, a p. Wiczorek. zdw 46 026

U adwokata
w Poznaniu poszukuje zajęcia po południu młodzieńca z wykształceniem ośmiu klas gimnazjalnych i praktyką sądową. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 198

Inteligentna
panienka, znajdująca się w krytycznym położeniu poszukuje posady z utrzymaniem, spanie niekonieczne. Oferty Kurjer zdw 46 072

Werkmistrz
dypl. mistrz ślusarsko-tokarski, obeznany z robotami na uniwersalnej frezarce i szlifierce z kilkuletnią praktyką warsztatową poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 45 950

Sierota
lat 17, skromna, uczciwa, szuka posady do lekkich prac. Oferty Kurjer zdw 46 803

Szofer - monter
poszukuje zaraz posady. Oferty Kurjer zdw 46 025

Poszukuje
posługi zaraz. Oferty Kurjer zdw 46 023

Dziewieczyna
uczciwa, sierota poszukuje miejsca lub posługi od 15. 9. Oferty Kurjer Poznański zdw 46 012

Młoda
meżatka poszukuje posługi jedną przed południem, drugą po południu, najchętniej do sprzątania biura. Oferty do Kurjera zdw 46 158

Panienska
z lepszej rodziny poszukuje posady jako początkująca ekspedjentka, najchętniej do restauracji. Oferty do Kurjera zdw 46 157

Handlowiec
poszukuje jakiegokolwiek posady zaraz, wolny od wojskowości, miejscowości obojętnej. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 46 162

Handlowiec
przyjmiem zastępcę poważnych firm branży kolonialnej. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 46 161

Kucharka
lub do wszystkiego poszukuje posady zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 46 009

Poszukuje
posługaczki z dobrem gotowaniem. Oferty Kurjer zdw 46 228

Sierota
w średnim wieku, córka kierownika wiejskiej szkoły, biegle gospodyni - kucharka, z najlepszymi świadectwami, przyjmie posadę na probostwie albo w lepszym domu od 1 października 1929. Zgłoszenia Kurjer Poznański pod zdw 46 313

Wiejska
dziewieczyna, wierzna, na wakroś uczciwa poszukuje posady do wszystkiego z gotowaniem. Najchętniej Solacz, Języc lub Łazarz. Oferty Kurjer zdw 46 352

Podróżujący
inkasent dobrze polecony poszukuje posady. Kaucja 1.500 zł. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 46 360

Maszynistka
polsko-niemiecka z praktyką poszukuje posady ewtl. przejściowej. Zgłoszenia Kurjer zdw 46 376

Młoda
panienka poszukuje posady do dzieć i lekkich prac domowych od 15. 9. Zgłoszenia Kurjer zdw 46 372

Ekspedjentka
biegła, rzetelna, branży tow. krótkich poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 46 284

Poszukuje
posady samodzielną kucharkę do samotnej osoby. Oferty Kurjer zdw 46 229

Biegła
maszynistka z 5-letnią praktyką i znającą wszelką pracę biurową poszukuje posady zaraz. Łaskawe oferty Kurjer zdw 46 374

Dzielnia
fryzjerka poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 46 375

Panna
lat 25, znająca dobre gotowanie, prasowanie szt. bielizny oraz szycie poszukuje miejsca gospodyni na probostwie lub u samotnej osoby. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 46 456

Krawcowa
wykwintna poszukuje pracy w domach lub w pracowni jako (dyrektryza) może być na wyjazd. Oferty do Kurjera zdw 46 451

Biuralistka
z ukończoną szkołą handlową i roczną praktyką poszukuje posady. Oferty do Kurjera zdw 46 400

Poszukuje
posady inkasenta z kaucją 1.000 zł. Oferty Kurjer zdw 46 311

28 WOLNE MIEJSCA

Okazja
pobyty nad morzem dla panienski inteligentnej, uczciwej, przystojnej, zdrowej do lekkich prac domowych, opieki nad dziećmi, ewtl. z przyłączeniem do rodziny okoliczności Gdańska zaraz na stałe. Zgłoszenia Matejki 1, drugie piętro od 7-8 wieczorem lub 8-9 rano. zdw 46 423

Pań i Panów
najchętniej akademików lub uczniów gimnazjalnych do rozsprzedaży biletów wentowych zaraz poszukujemy. Dobry zarobek. Kaucja 50 zł lub gwarancja. Zgłoszenia między 12-1 do Strudnickiego Kola dla Przyjmowania Wycieczek. Bukowska 1. zdw 46 429

Dzielnia
hafciarki poszukuje na stałą pracę poza dom (haft kolorowy). Oferty Kurjer zdw 46 441

Zdolne
ręczniarki na konfekcję dziecięcych mogą się zgłosić. F-a Ewa Rybaki 10. zdw 46 453

Fileciarka
i uczenie mogą się zgłosić. A. Rauszowa, ul. Grobla 27. zdw 46 387

Do
samodzielnego prowadzenia handlu węgla itp. poszukujemy odpowiedniego człowieka posiadającego do 3.000 złotych. Stanowisko stałe. Zarobek dobry. Oferty Kurjer zdw 46 386

Służąca
uczciwa potrzebna zaraz. Polwiejska 36. parter. prawo. zdw 46 355

Kilku dzielnych komi-sjonierów - inkasentów
poszukuje na miasto Poznań do sprzedaży maszyn do szycia n. granicznych wysoka prowizja, kaucja lub gwarancja 2.000 zł. dla uzdolnionych pensja, posada stała. Zgłoszenia w poniedziałek, 9-10 rano, 27 Grudnia 16. no-dwórze lewo. zdw 46 356

Bone-freblankę
inteligentna, dobrze polecona i doświadczona, poszukuje do 3. 5 i 6 letnich chłopców. Zgłoszenia piśmienne i osobiste z podaniem warunków. Adres w Kurjerze zdw 46 349

Energiczny
sprzedawca posiadający 500 złotych, niech się zgłosi. Ślusarska 7. introligatornia. zdw 46 418

Służącej
z gotowaniem i do wszelkich prac domowych poszukuje. Zakrzewska, Gajowa 4. Pw 5200-58.490

Paker
który pracował w składach porcelany tylko z dobrymi świadectwami może się natychmiast zgłosić na stałą posadę. Hurtownia Porcelany, Wroniecka 24. zdw 46 353

Zaraz
potrzebny uczeń do drogerii polaczony ze składem kolonialnym z odpowiednim wykształceniem. W. Chylewski, drogeria, Jarocin. zdw 46 206

Woźnica
z dobrymi świadectwami może się zgłosić. „Drukownia”, Poznań, ul. św. Marcina 45. zdw 46 286

Bona
freblanka z zamiłowaniem, inteligentna potrzebna na wyjazd do dwójki dzieci. Zgłoszenia z podaniem warunków pułkownikowa Stachiewiczowa, Małe Ciesie, poczta Borzykowo. zdw 46 282

Ręczniarka
potrzebna na marynarki. Janiszewski, Długa 4. zdw 46 230

Nauczyciel
do pomocy dla dwóch uczni 4 i 6 klasy gimnazjum Bergera, potrzebny. Piśmienne zgłoszenia uprasza się skierować do „Par”. Aleje Marcinkowskiego 11. pod 36.187. Pw 5209-36.187

Kilka
osób na prowizję, dobry zarobek zapewniony, przy energicznej pracy wysoka pensja, prowizja płatna natychmiast, minimalna kaucja pożądana. Zgłoszenia Poznań, plac Sapieżyński 2a, III. piętro. zdw 46 371

Podróżującego i szofera
poszukuje z kaucją 1.000 złotych na samochód ciężarowy. Zgłoszenia Kurjer zdw 46 360

Dziewieczyna
z dobrymi świadectwami potrzebna zaraz lub 15. bm. Dzielnia 8. II. prawo. zdw 46 370

Kucharka i pokojówka
młodsze zgodne osoby krewne lub przyjaciółki zaraz potrzebne. Adres wskaże Kurjer zdw 46 301

Biegła
nakładaczka do maszyny pospiesznej potrzebna zaraz. Drukarnia J. Goździęjewski, ul. Wielka 20. zdw 46 310

Służąca
młodsza do wszystkiego potrzebna zaraz. Adres Kurjer zdw 46 454

Nakładaczka
młodsza dobra siła na pospieszną pracę potrzebna. Drukarnia Metropolis, W. Garbary 39. zdw 46 422

Potrzebny
zaraz do handlu węgla robotnik i woźnica z gotówką kilkaset zł. Oferty do „Par”. Aleje Marcinkowskiego 11. pod 36.201. Pw 5222-36.202

Potrzebna
służąca do wszystkiego z gotowaniem. Restauracja Jasna 12. zdw 46 428

Podróżującego
na Poznań i okolice z gwarancją 400 - 600 złotych poszukujemy. Oferty życiurys z podaniem pensji do „Par”. Aleje Marcinkowskiego 11. pod 36.203. Pw 5223-36.204

CZY WIADOMO JUŻ PANU, że

- MY myślimy za PANA,
- MY rysujemy za PANA,
- MY powiększymy majątek PAŃSKI

TYLKO

przez nasze nowoczesne zastosowanie wzorów ogłoszeń reklamowych.

— Wytwórnia klisz drukarskich —

„REKLAMA“ DRUKARNI POLSKIEJ S. A. W POZNANIU,
Aleje Marcinkowskiego 17, telefon 44-61.

Bona
wychowawczyni kochająca dzieci, posiada dobre świadectwa, także może zastąpić jako wyrzycielka pani domu poszukuje posady od 1. 10. Oferty Kurjer zdw 45 948

Poszukuje
posady jako inkasent-woźny od 15. 9. 29. lub 1. 10. 29. z dobrymi poleceniami i świadectwami. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 45 942

Szofer
kawaler z praktyką, dotąd na niewypowiedzianej posadzie poszukuje posady od 1. wgl 15. 10. rb. Miejscowości obojętnej. Posiada dobre świadectwa. Zgłoszenia do Kurjera zdw 45 951

Krawcowa
na szycie damskie, bielizne i garderobe dziecięcą przyjmiem posadę zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 46 004

Panna
do dzieć znająca szycie i haftowanie przyjmie posadę zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 46 003

Dekorator-tapicer
poszukuje prac w domach prywatnych, oraz dekoruje okna wystawowe według najnowszych posiadanych modeli, projektuje, wykonuje solidnie i niedrogo. Marszałka Pocha 47, U. Skibiński. zdw 45 926

Pani młodsza
szuka posady w większym majątku do kancelarii oraz do pielegnowania starszej pani lub państwa. Łaskawe oferty Kurjer zdw 46 113

Gospodyni - kuchmistrzyni
rutynowana, która pracowała w instytucie państwowym, kilka lat w kasynach oficerskich dzielna w swym zawodzie, oszczędna, wykwinna kuchnia, zaprawianie konserw, pieczenie ciast, poszukuje posady w większym majątku, hotelu albo w szpitalu. Języc lat 35, 16 lat praktyki, zna język polski i niemiecki. Oferty do Kurjera zdw 45 965

Szofer
z praktyką warsztatową, pewny w jeździe, trzeźwy, sumienny. Reparacje małe wykonuje sam z małym wynagrodzeniem poszukuje posady zaraz. Zgłoszenia do Kurjera zdw 45 960

Biuralistka
początkująca z książkowością, stenografią i pisaniem na maszynie poszukuje posady. Adres Kurjer zdw 45 959

Młodszy
kolonialista-książkowy lub magazyniera-kasjera poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 45 958

Starszy pomocnik
branży kolonialnej przyjmie kierownictwo. Spółdzielni. Dłuższa praktyka i chlubne świadectwa. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 45 442

Pomocnik handlowy
posiadający większą praktykę poszukuje posady jako pomocnik magazynier lub jako ekspedjent. Oferty Kurjer zdw 45 955

Uczciwa
anonserka poszukuje posady od 15. 9. Oferty Kurjer zdw 45 688

Posługaczka
poszukuje posługi w pobl. Starego Rynku. Oferty Kurjer zdw 46 358

Praczą
uczciwa poszukuje prania. St. Orzechowicz, Piekary 20-21, u pani Stasik. zdw 46 436

Starsza
dziewieczyna szuka posady do prac domowych zaraz. Oferty Kurjer zdw 46 285

Szofer
z dobrymi świadectwami szuka posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 45 984/5

Szofer
kawaler, z praktyką, poszukuje posady prywatnej zaraz lub od 15. 10. Zgłoszenia Kurjer zdw 46 010

Wierna
uczciwa dziewczyna poszukuje posady do lekkich prac. Oferty Kurjer zdw 46 304

Gospodyni
samodzielną poszukuje posady u samotnych państwa lub samotnej osoby, ostatnia posada pięcioletnia. Oferty Kurjer zdw 46 287

Z kaucją
1.000-1.500 zł. przyjmie posadę magazyniera kierownika lub jakiegokolwiek zaufanego stanowisko. Łaskawe oferty Kurjer zdw 46 409

Panienska
z prowincji, umiejąca szycie i haft maszynowy poszukuje posady, najchętniej do pomocy w składzie. Oferty Kurjer Poznański zdw 46 005

Poszukiwana
panienka, inteligentna jako towarzysząca dla dzieci i wyręczenia pani domu, uczciwa, przystojna, zdrowa na wyjazd do Gdańska. Zopot zaraz na stałe. Zgłoszenia od 7-8 wiecz. i 8-9 rano. Matejki 1, drugie piętro. zdw 46 425

Oddamy
każdemu dobre i pewne zastępcę bez wszelkiego ryzyka - Zgłoszenia piśmienne przyjmujemy za załączeniem znaczka EmKa Werk. Myslowice G. Sl. Pw 6053-71 420

1.500-3.000
złoty miesięcznie zarobić może każdy. Wyplacamy natychmiast najwyższą prowizję gotówką i zaliczką. Przy energicznej pracy wysoka pensja. Okazja dla agentów losowych i ubezpieczeniowych. Wszelkich poszczególnych. Zgłoszenia: skrytka pocztowa 83. Lwów. np 3596

Apteka
w Poniecu poszukuje od 1. 10. 29. dobrze wpracowanej siły pomocniczej. Proszę o podanie referencji i warunków przy wolnym utrzymaniu. dw 1966

Krawiec
dzienny do warsztatu II tylko dobra siła może się zgłosić. Ostwaldt, pl. Wolności 17. zdw 46 421

Dziewieczyna
zdrowe, uczciwe do wszystkiego w lepszym domu, dobre traktowanie i opieka, okolice Gdańska poszukujemy zaraz stałe. Zgłoszenia Matejki 1, drugie piętro od 7-8 wieczorem lub 8-9 rano. zdw 46 424

KURSY HANDLOWE TEOFIŁA PREISSA

w Poznaniu, ul. Franciszka Ratajczaka 29.

Założone w roku 1893. z p 18666/7

Nauka rozpoczyna się z początkiem każdego kwartału. Nowe kursy 1 października. Tygodniowo 30 lekcji. Prospekty na żądanie. Dołączyć znaczek pocztowy.

Uczeń

syn uczciwych rodziców z znajomością języka niemieckiego, potrzebny zaraz do branży maszyn rolniczych i towarów żelaznych. Piśmienne zgłoszenia skierować E. Beyer, Towarowa 21. zdw 46-175

Podróżujący

z branży cukierków i czek, otrzyma stałą posadę za pożyczkę 500 do 700 zł. Oferty Kurjer zdw 46-215

Młoda

dziewczynka inteligentna do dzieł potrzebna. Zgłosz. Wroniecka 1, Konfektaria Damska. rw 6735

Dzielnia

fryzjerka oraz uczennica która w tym zawodzie pracowała może się zgłosić. Dąbrowskiego 38. jw 2-556

Akwizytor

na druki, dobrze zaprowadzony, poszukiwany do drukarni w Poznaniu podług umowy. Oferty Kurjer zdw 46-249

Podróżujący

drogerzysta, zdolny sprzedawca, kawaler potrzebny. Oferty Kurjer zdw 46-267

Służąca

uczniwa do 2 osób, dwójka dzieci potrzebna od 15. Strzelcka 3. II. prawo. zdw 46-262

Służąca

do wszystkiego zaraz potrzebna, możliwie z pościelą. Matuszewski, Karwowskiego 24. I. zdw 46-201

Dziewczyna

do posyłek może się zgłosić. Telesfor Szubarga, skład obuwia. Stary Rynek 35 wchód z ul. Wiankowej. zdw 46-194

Za pożyczanie

1.000 zł dam kierownicze stanowisko w składzie, osobie z zamiłowaniem do kupiectwa. Zgłoszenia Kurjer Filja Stary Rynek rw 6731

Służąca

uczniwa z doświadczeniem potrzebna od 15. 9. Ul. Wjazdowa 9. II. pr., lewo. zdw 46-193

Poszukuje

inteligentnej pani kochającej dzieci. Zgłoszenia między 2-4. Masztalarska 5a. III. lewo. zdw 46-191

Służąca

młodsza lubiąca dzieci potrzebna zaraz do wszystkiego bez spania. Kwiatowa 10. IV. p. 5-6 pop. zdw 46-183

Woźny

potrzebny zaraz, kaucja wymagana 1.000 zł w gotówce, gwarancja pewna. „Wielkopolska Centrala”, św. Marcin 78. II. piętro. zdw 46-233

Dziewczyna

do dzieci przychodnia do lat 16 umiejąca czerować. Zgłoszenia wieczorem 7.30-8.30. Szewska 9. II. pr., prawo. rw 6727

Dziewczyna

do wszystkiego pracowita, uczniwa dobrze polecona z samodzielnym gotowaniem i prasowaniem sztywnej bielizny potrzebna od 1 października rb. Odpisy świadectw i podanie warunków p. adr. dr. Putowa, Międzychód n/W. Starostów. zdw 46-095

Krawców

zdolnych na pierwszorzędną pracę poza domem, stałe zajęcie. Zgłoszenia Relewicz Pl Wolności 17. zdw 46-092

Poszukuje

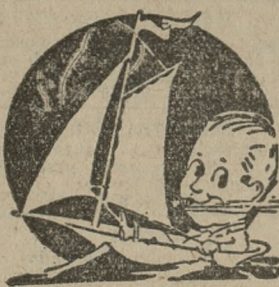
się od 1. 10. rb inteligentnej, su miennej bony-freblanki do 3 dzieci. Zgłoszenia do biura ogłoszeń „Par”. Aleje Marcinkowskiego 11 pod 36.117. Pw 5174-36.117

Uczennice

na pół lub rok potrzebne. M. Idaszakowa, krawcowa. Półwiejska 26a. zdw 46-068

Kotlarz

na roboty kotłowe siła tylko pierwszorzędną potrzebną. Miejskanie zapewnione. St. Malinowski, fabryka maszyn Srem. Pw 5176-36.118

Korzystaj

kap się i opalaj! Korzystaj i kup obuwie na Gwarnej 8 u Dutkiewicza! Kw 838

Starsza siła żeńska

z branży biawatnej i konfekcji potrzebna od 15 września b. przy wolnym stole i stancji. Zgłoszenia piśmienne z odpisem świadectw i dołączeniem fotografii do Kurjera Poznańskiego zdw 44-784

Akwizytor

uczniwy na druki powielane. Zgłoszenia Kurjer zdw 45-303

Wobec wielkiego powodzenia proulgujemy jeszcze na kilka dni niedoścignione arcydzieło filmowe p. t.

NAD PIĘKNYM MODRYM DUNAJEM

w roli gl. Lya Mara i Harry Liedtke.

Przedstaw. o godz. 5.19-tej. W niedzielę o godz. 3.30. tylko w kinie

„KAPITOL”, Połwiejska 2.

Poszukuje

uczniwych i energicznych osób posiadających rutynę w propagandzie i odwiedzaniu prywatnej klienteli. artykuł konfekcja damska. Wysoka prowizja. Zgłoszenia Kurjer Poznański rw 6674

2 pozłotników

na stałą pracę przyjmie zakład malarsko-pozłotniczy. St. Zimowski. Kępno. Wielko. zdw 46-066

Kucharka

z dobrem gotowaniem, dobrze polecona potrzebna zaraz od 15. 9. lub 1 października. Fabryka oleju i musztardy. Gniezno M'c kiewicz 7a. zdw 44-968

Do 50 zł

dziennie mogą zarobić uzdolnieni akwizytorzy przy sprzedaży osów. Wystarczy posiadanie 25 zł gotówki. Zgłoszenia natychmiastowe. Adres: wskaże Kurjer zdw 45-131

Darmo wskażę personel wszelkich branż w handlu i przemyśle itd. Szczegółowych informacji udziela bezpłatnie koncesjonowane biuro pracy „Personel” Poznań Bzowa 9. Telefon 51-24. Pw 4279-55.436**Dzielnia stenotypistka**

ze stenografia polską i niemiecką do większego biura zaraz poszukiwana. Reflektuje się tylko na dobrą siłę. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera pod nr 3691

Poszukuje

kuchmistrzini lub elewki dobrze wyczonej do dworu. Wynagane dobre świadectwa. Odpisy i warunki skierować E. Tyszkiewicz-Laska, Pakosław, per Lwówek. dw 1983

EKSPEDJENTA

zdolnego, katolika, z językiem polskim i niemieckim przyjmie poważna firma w Krakowie z branży sukienniczej. Zgłosz do firmy „Par”, Kraków, Rynek 46, pod „Dobre referencje”. Pw 5214-70.431

Potrzebna

do Warszawy bardzo dobrze gotująca kucharka warunek — dobre świadectwa. Zgłoszenia przelać Pakosław per Lwówek. Alicja Szebeko. dw 1984

Pomocnik

fryzjerski męski, młody potrzebny zaraz. Krotoszyn, ul. Zdunowska 16. Wilczyński. zdw 45-822

Niania

starsza rutynowana potrzebna od 15 września do dziewczynki 2 letniej i półrocznej. Zgłoszenia z odpisem świadectw i podaniem pensji nadesłać: Sedzice, poczta Lipinki, k. Jabłonowa (Pomorze). zdw 45-868

Nauczycielka

do 10-letniej dziewczynki na wieś potrzebna zaraz. Znajomość francuskiego i początków muzyki konieczne. Kopie świadectw, rekomendacje i warunki adresować p. Tarnowo, Podgórze Batorowo. J. D. M. zdw 45-508

Uczeń

z lepszym wykształceniem pożądanym. Wildecka Drogeria Fabryczna 5. zdw 44-220

Stebnerka

dzielnia przy maszynie oraz naklejanie potrzebna zaraz, zajęcie stałe. J. Kojna, Szamotyły, Szerecka 3. nw 3-647

Przedstawiciela

na województwo Poznańskie poszukuje dobrze wpraważona i skłonna herbaty Oferty do Biura Ogłoszeń Metla Warszawa, Jasna 17 sub „Herbata” nw 3-653

Poszukiwana

wysokie inteligentna pani skromniejszego wyznania lat 25-40, do zaopiekowania się starszą dziewczynką i samodzielnego orowania gospodarstwa domowego, przy pomocy służącej. Zgłoszenia wyczerpujące z podobizną skierować Pawłowski, Łódź ulica Strzelców Kaniowskich 29. nw 3-656

POWODZENIE w życiu zależy w dużym stopniu od naszego wyglądu. — Człowiek czysto ubrany ma wszędzie większe powodzenie od zaniedbanego. Chcąc osiągnąć należyty wygląd ubioru, należy go zanieść do „ELEGANCJI POZNANSKIEJ”,

która go higienicznie odświeży i elegancko wyprasuje. Dziś już nie potrzeba tygodniami czekać na chemiczne wyczyszczenie ubioru, bo zakład ten posiada maszyny światowej sławy wykonuje zlecenia w przeciągu paru dni. Wykonujemy również odświeżania, farbowania, dekatyzowania, plisowania i t. d.

Przyjmują własne składy: Aleje Marcinkowskiego 3 b, Wielkie Garbary 48, Dąbrowskiego 4, Chwaliszewo 74.

Prowincja może przysłać pocztą pod adresem: **ELEGANCJA POZNAŃSKA, POZNAŃ-STAROLEKA**, której dostarczamy w paru dniach za zaliczką.

zw 18703/4

Służąca przyjmie do dzieci. Krzyżowa 7. II. prawo. zdw 46-085**Dziewczyna** piętnastoletnia do dziecka. Ha-dasz, św. Marcin 46. zdw 46-045**Stróża** starszego nocego, dobry słuch potrzebny. Aleje Marcink. 15. „Putra”. zdw 46-060**Posługaczka** potrzebna po południu. Ginterowa, Matejki 58. parter. zdw 46-063**Służąca** potrzebna zaraz. Ul. Szamarzewskiego 12, w podwórzu. II. piętro. prawo. zdw 46-176**Służąca** dobre świadectwa zaraz potrzebna. Wielka 14. III. lewo. zdw 46-172**Służąca** samodzielna umiejąca gotować potrzebna od 15. bm. Pfeiffer, Marszałka Pocha 78. zdw 46-107**Służąca** do wszystkich prac potrzebna zaraz. Łukaszewicza 10. Kawiarnia. zdw 46-109**Krawca** na konfekcyjne kurtki i płaszcze poszukuje. Nowacki, Piekary 10. zdw 46-130**Dziewczyna** do wszelkich prac restauracyjnych zaraz potrzebna. Restauracja pod 6-ską, ul. Wroniecka 6. zdw 6718**Poszukuje** zaraz podróżującego zaprowadzonego z branży kolonijalnej, na miasto Poznań oraz młodszą panią do posyłek. Zgłoszenia Kurjer zdw 45-923**Apteka** p. Orlem w Krotoszynie poszukuje asystenta (tki). Oferty z refer. i warunkami. dw 1938**Kucharka - gospodyni** z b. dobrem gotowaniem w średnim wieku potrzebna do dworu. Świadectwa żądana pensją przysłać Dom. Rzadkowi p. Kaczory. dw 1985**Cukiernik** młody i dzielny w swym zawodzie potrzebny na stałą posadę do enkierni jako drugi pomocnik od 15. 9. Zgłoszenia z odpisami świadectw i podaniem wymaganej pensji proszę przelać do Kurjera pod dw 1987**Książkowa - kasjerka** rutynowana siła dokładnie obeznana z wszelkimi czynnościami biurowymi, władająca polskim, niemieckim językiem piszącą na maszynie zmienni z dniem 1. 10. posadę w Poznaniu lub też zamiejscowo. Łask. oferty Kurjer zdw 45-969**Nauczycielka** wychowawczyni, rutynowana, muzyczna, skromnych wymagań potrzebna do dworu na wieś do 5. 7 i 9 letnich dzieci. Zgłoszenia odpisy świadectw wymagania przelać do Kurjera Poznańskiego zdw 45-945**Uczeń krawiecki** z lepszej wiejskiej rodziny. Zgłoszenia Kurjer zdw 45-977**Początkująca** biuralistka, pisząca biegle na maszynie potrzebna. Zgłoszenia z podaniem krótkiego życiorysu i warunków do Kurjera zdw 45-981**Chłopak** silny potrzebny. (Nie wyżej 16 lat). Stan. Solarz, Podolska 2. zdw 45-979**2 dzielne** ekspedjentki, 2 uczennice tylko z branży konfekcji i towarów krótkich potrzebne. Oferty Kurjer zdw 46-166**Koncesjonowane kursy gimnazjalne**
Pedagogjum Poznańskie

Skarbowa 5 II p. Wpisy codziennie od 18-19.

Nauka rozpoczyna się dnia 16. IX. 1929 r.

zw 18725

Cudze chwalicie, swego nie znacie

Krajowego wyrobu bez chemikalij soso, ekstrakty, kostki i buljony „NINABUR“

FABRYKI DOBRYŃ NA POLESIU. Obecnie na P. W. K. w Poznaniu wystawione są w Pawilonie Ziemiaków i w kiosku na terenie E. nabyć można. Żądać we wszystkich sklepach spożywczych. zw 1-712**Służąca** zaraz potrzebna. Mager, Maleckiego 28. zdw 46-152**Książkowa-korespondentka** bilansistka (samodzielną siłą) zaraz do przedsiębiorstwa potrzebna w Poznaniu. Posada stała i dobrze wynagrodzona. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 46-168**Chłopcy** potrzebni do sprzedaży, zgłaszać się z dokumentami. Rybaki 22 A. w podwórzu. zdw 46-008

Spieszcie podziwiać jedyn film lotniczy, który zdobył sobie wszędzie niedatowane sukcesy

SKRZYDŁA

W roli głównej:

Clara Bow, Charles Rogers i Richard Arlen.

Ostatnie dni w kinie

„CASINO”, Aleje Marcinkowskiego 28.

Seanse o godz. 8, 7 i 9-tej. W niedzielę o godz. 4-tej.

Humor zagraniczny

— Józek, chodź do mnie, tu jest sucho.

Przedpłata

na wrzesień 1929 r. za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilust. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe”: w Poznaniu do domu w kwartale 14.58, pod opaską w Polsce 14.00, pod opaską w innych krajach 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przezeńców i t. p. wydawn. nie odpowiada za dostarczenie pisma, a subskrybent nie ma prawa domagania się niedostarczonej numerów lub odszkodowania.

Telefony do Redakcji i administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedzielę, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.

Ogłoszenia

na stronie 6-lamowej 25 gr, na stronie 4-lamowej 60 gr, na stronie 2-lamowej 100 gr, na stronie drugiej 120 gr, przed wiadomościami porannymi 200 gr, od 1-lamowego milimetra. Ogłoszenia skompi-kowane miejscami 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 o stróża; do wydania wieczornego do godz. 10, w dni przedświąteczne do godz. 9 przed południem. Drobne ogłoszenia słowo napisowe (tłuste) 30 gr, każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe w skutek matrikowania, wydawnictwo nie odpowiada.